Fidel Castro

Küba'nın Kurtuluşu

YA VATAN YA ÖLÜM

Çeviren : Ahmet ANGIN

6

HABORA KİTABEVİ YAYINLARI : 34

Dizgi - Baskı : BAŞARAN MATBAASI — 1968

FİDEL CASTRO

YA VATAN
YA ÖLÜM

KÜBA'NIN KURTULUŞU

Çeviren :
AHMET ANGIN

HABORA KİTABEVİ
P. K. 6
BEYAZIT — İSTANBUL

ÖNSÖZ

1948'de Bogota'da çıkan ayaklanmada, ayaklananlar arasında bir genç vardı. Lâtin Amerika halkları bu ayaklanmaya **«bogotazo»** adını verirler. Sözü geçen genç bir süre sonra Dominik diktatörü Trujillo'ya karşı bir sefere girişti ve tabii başarısızlığa uğradı. Ama bunlar çocukça şeylerdi. Duyanlar sadece gülüp geçerdi. Hattâ 26 Temmuz 1953'de Küba Santiagosu'ndaki Moncada kışlasına karşı yüz kişilik bir kuvvetle yapılan saldırı da pek akıllıca sayılamazdı. Teçhizatlı bin askerin bulunduğu, kale kadar sağlam bir kışlayı derme çatma av tüfeklerile yüz

sivil adam ele geçirmeğe kalkışmıştı. Akıl kârı değildi bu... Değildi ama, bugünkü Küba devriminin başlangıcı da bu tarihti. «**Bogotazo**» dan Moncada'ya kadar çılgınlıkla vasıflandırılabilecek hareketleri yapan gencin adı FİDEL CASTRO idi.

Castro, gerek Moncada hareketini, gerekse ondan sonraki Sierra Maestra harekâtını, adanın en doğusunda bulunan Oriente ilinde başlatmakla ne yaptığını iyi biliyordu. Çünkü Oriente, başkent Havana'dan en uzakta olan ildi. Sonra, o tarihe kadar adadaki bütün ayaklanmalar hep Oriente'de başlamıştı.

Genç Fidel Castro, arkadaşlarının hemen hepsi Moncada hareketi yüzünden yok olmalarına karşılık, canını kurtarabilmiş, hattâ birkaç gün sonra sığındığı Gran Piedra kayalığından kaçmak isterken yakalanmasına rağmen, zenci bir subayın yardımile işkenceden de kurtulabilmiş, mahkemeye verilmiş, tek başına yapılan duruşmasında «**Beni tarih bağışlayacaktır**» adını verdiği uzun konuşmasile, yargıçlar karşısında sanık durumundan çıkarak suçlayıcı durumuna girmişti. Bu onu mahkûm olmaktan kurtaramadı ama, İsla de Pinos cezaevinde süresini tamamlamadan affedildi ve Amerika'ya, oradan da Meksika'ya kaçtı.

Castro'nun «**Beni tarih bağışlayacaktır**» ı, bir program değildi. Sadece halka hitap ediyordu ve dışarı çıkmasına engel olmak için alman bütün tedbirlere rağmen bu metin bir gazeteci kızın yardımile kaçırılabilmişti. Bu metin sonraları, asıl Sierra Maestra harekâtının başarıya ulaştığı güne kadar elden ele dolaştı.

Moncada başarısızlığı Devrim'i durdurmadı. Hattâ hızlandırdı da. Bu harekâtta Castro'nun yakın arkadaşı Arjantinli ihtilâlci Ernesto **(Che)** Guevara ortalıkta yok-

tu. İkisi ancak Sierra Maestra harekâtını hazırlarken Meksika'da tanışmışlardı.

Moncada, Batista'yı silip süpürecek olan akıntının ilk dalgası idi. Bu ilk dalga çok hafif olduğu için de kimse aldırmamıştı.

1955 Mayıs'ında affedilen Castro, İsla de Pinos'dan ayrılırken, Batista'nın subayları ona kendilerinin de ihtilâlci olduklarını ve 1933'de bombalar attıklarını söylemişlerdi. Yani, kendileri gibi ihtilâlciler Batista'ya hizmet ettiklerine göre, Batista da ihtilâlci sayılmalıydı. Evet ama, sadece ihtilâlci karikatürü sayılabilirdi o !..

Fidel daha Meksika'ya gitmeden önce, Gran Piedra'da iken Sierra Maestra'ya çıkmayı düşünmüş, fakat başaramamıştı. Yakayı hemen ele vermemek için gerçekten Sierra Maestra'ya çıkmalıydı. Fakat bütün mesele, adamlarile birlikte Sierra'ya çıkmaktaydı. Oysa, Meksika'dan kendilerini getiren geminin karaya oturması yüzünden bataklığa saplanmış, Fidelciler Batista'mn mükemmel silâhlı askerleri tarafından yakalanmış ve ancak 12 kişi ile dokuz tüfek Sierra'ya çıkabilmişti. Kurtulanlar arasında Castro'dan başka kardeşi Raul ile günümüzün efsaneleşmiş kahramanı Ernesto **(Che)** Guevara da vardı.

Fidelciler'in Sierra'ya çıkışları Kasım 1956'da olmuştu. Buradaki hazırlanma devresi 1958'in sonuna kadar sürdü. Etrafına köylüleri **(guajiros)** toplamış, bunlarla bir halk devrimini başaracak hale gelmişti. 13 Mart 1957 de Batista'nın sarayına karşı yapılan bir el yoklaması, devrimi başaracakları müjdesini onlara verdi. Ondan sonra adanın güney kıyısında ve hemen hemen Havana'nın güneyinde bulunan Escambray kayalığına bir çıkarma yaptılar. Bu defa çok ihtiyatlı davranıyor, Moncada başarısızlığının tekrarlanmasını istemiyorlardı. Escambray'e çıkmakla başkente biraz daha yaklaşmış oldu-

lar. Yalnız 1957 Temmuz'unda yayınladıkları bildiri ile halka, Batista'yı seçimle iktidardan indirmenin imkânsız olduğunu anlattılar.

1958 Nisan'ında şehirlerde genel grev ilân edildi. Bu, Devrim'in ilk işareti idi. Grev birçok şehirlerde ve özellikle Havana'da başarısızlığa uğradı. Böylece Devrim'i yönetme işi tamamen Sierra'dakilerin eline geçmişti. Ayni hareket Batista'yı Oriente'de Mayıstan Temmuza kadar savunma haline soktu ki, bu onun tuzağa düşmesi demekti. Çünkü savunmaya geçen ordu, bu davranışı ile Maestra'ya saldırmaktan ve onu ele geçirmekten uzak olduğunu göstermiş oluyordu. Nihayet bu durum da ondan sonraki beş ay içinde Batista hükûmetinin devrilmesi sonucunu verecekti.

Devrimciler adanın orta yerindeki Escambray'de bir üs kurduktan sonra şehirlerin başkentle ve biribirlerile olan bağlarını koparark onları tecrit ettiler. Böylece şeker kamışı mahsulü tehlikeye girdi ve Havana yolunun kilit noktası olan Santa Clara tehlikeye düştü. 31 Aralık 1958 gecesi de namlı diktatör Fulgencio Batista, Küba'daki Amerika sefirinden yüz bulamadığı için uçakla A.B.D.'ne kaçtı. Yanında iki uçaklık bir kaçak kafilesi de vardı. Pilot bu kadar yükle uçağın kalkamıyacağım bildirdiği için insanların yerine uçaktan bavullar indirildi. Bu arada Batista'nın bavullarından birkaçı da hava alanında kalmıştı.

Bu suretle Fidel ile arkadaşlarının giriştiği Devrim hareketinin ilk safhası sona erdi. Fakat, bu daha ilk safha idi. Castro ondan sonra 1959 - 1960 yıllarında tarım reformunu yaptı, 1959 Nisanında A.B.D.'ne gitti. 1961'de Domuzlar Koyu **(Playa Giron)** çıkarması ve sosyalist devrim oldu, 1962'de Sosyalist Devrim Birleşik Partisi kuruldu. Ayni yılın Ekim—Kasım aylarında Karaibler

Krizi **(Küba'nın A.B.D. tarafından abluka edilmesi)** olayı patlak verdi, 1963—1964 yılları ekonomik sorunların çözümlenmesi işiyle uğraşıldı ve Küba devrimi böylece günümüze kadar geldi.

Elinizdeki kitap sayesinde, yukarıda çizdiğimiz panoramanın bütün ayrıntılarını bizzat Castro'nun ağzından dinleyeceksiniz. (1)

Ahmet ANGIN

(1) Küba'nın genel tarihi ve özellikle Moncada hareketi için bak: Ahmet Angın -Küba İhtilâli- İstanbul - 1967 .

I

ZULME KARŞI SAVAŞ

1953 MONCADA PROGRAMI

«Eğer Batista'ya karşı girişilen devrim mücadelesi hareketi, daha köklü bir program olsaydı -bir çok kişiler program konusunda şüpheci davranarak çoğu zaman ona önem vermezler- zaferi mümkün hale sokan çapa ulaşamazdı.»

Fidel CASTRO

1

PASİF DİRENİŞTEN SİLÂHLI MÜCADELEYE

Batista adı sırf kendilerinin hükûmet başında bulunmamaları anlamına geldiği için Batista'ya muhalif olan politikacılar vardı. Hükûmette Batista'nın kendilerini temsil ettiği ve gerçekte iktidarın el değiştirmesine çalışan egemen sınıf politikacıları vardı. 10 Mart (1) ta iktidardan uzaklaştırılan politikacılar, bütün o namlı Carlos Prio Socarras (2) m temsil ettiği politik grup, enin-

(1) 10 Mart 1952: Batista'nın hükûmet darbesini yaptığı tarih...

(2) 1948-1952 arasında Küba başkanı olmuş, sonra sürülmüştür. (Ç).

de sonunda Batista ile ayni çıkarların temsilcileri idiler. Bunlar, sivil giyinmiş emperyalizm ajanlarıydı ve Batista da askerî bir kuvvet ve baskı cihazile emperyalizmin ajanı idi.

İktidarda olan bu adamlar, sadece daha önce yapılmış olanı yapmakla yetinmişlerdi. Onlar bir tek devrimci yasa çıkaramaz, bizim Devrim'in yaptığı gibi kiralarda bir indirimi bile gerçekleştiremez, hattâ yabancı sanayii millîleştiremezlerdi. Ne bir toprak reformu yapabilirlerdi, ne bir öğretim reformunu ve ne de başka bir reformu başarabilirlerdi. Onların yapabileceği şeyi herkes biliyordu: o zamana kadar yapılanı: Çalmak! Bu adamların hükûmette yaptığı bütün iş, sadece çalmaktı. Yani, egemen ekonomik çıkarlara yaptıkları hizmetlerden dolayı iyi bir ücret alırlardı. Bir baskı cihazı olan profesyonel bir orduyu ayakta tutacaklardı. Var olan bütün o zulüm örgütlerini, bütün sosyal sistemi muhafaza edeceklerdi. Fazladan hiçbir şey yapmıyacaklardı. Yani, Batista'ya karşı, egemen ekonomik çıkarlar ve emperyalizmi temsil eden ve ona, sadece kendileri hükûmette bulunmak istedikleri için karşı koyan bir grup vardı. Çalanın Batista ile onun kliki olması hoşlarına gitmiyordu.

Onlar Batista'ya karşı ne yaptılar? Kesin olarak, hiçbir şey yapmadılar. Silâh satın aldılar, silâh taşıdılar. Bunları çoğu zaman memlekete sokmayı başardılar, ama kullanmayı aslâ başaramadılar. Onları hiçbir zaman kullanmadılar.

Önce, bizim makinalı tabancalarımız yoktu, sonra olsaydı bile onları gösteremezdik çünkü, biz bu adamların yaptığını yapamazdık. Örneğin, silâh dolu bir odaları vardı ve birini kendi taraflarına çekmek istedikleri zaman ona: «Bu adamlarla nasıl beraber kalabilirsin, onların silâhları bile yok, hiçbir şeyleri yok!» diyorlardı. Son-

ra da onu otuz tane M 1, kırk tane makinalı tabanca v.b. nın bulunduğu eve götürürlerdi.

Çoğu zaman ciddî ve mücadeleye kararlı birçok insan, Batista karşısındaki ümitsizlikler içinde, işlenen suçlar ve büyük cinayetler karşısında kendilerine silâh gösteren herhangi bir örgütte görevleniyorlardı. Çünkü **—bunu daha sonra ispatlamışlardır—** mücadelede kararlı olan birçok kişi vardı. Biz onları eğitiyor, onlarla konuşuyor, devrimin ne olduğunu, ne yapmak istediğimizi kendilerine anlatıyorduk ama, tabii aylar geçiyor ve onlar ümitsizliğe kapılarak kendilerine silâh veren herhangi bir gruba katılıyorlardı. Birgün ayaklanma sorunu incelenecek olursa, hareketi örgütlediğimiz devirdeki tecrübe üzerine uzun uzun konuşabilirim.

Tutumumuz mu? Tutumumuz başlangıçta Batista'yı devirmek için dövüşmeye hazır hangi hareket olursa onunla işbirliği yapmaktı. Bizim için esas olan bu idi. Biz o adamları aylarca bekledik.

Halk nazarında büyük bir prestij sahibi olan ve bundan yararlanan siyasî liderlerin varlığını kimse unutamaz. Prestiji olmıyanın elinde kaynakları vardı, diğerlerinin de prestiji vardı ama kaynaklardan yoksundular. Daima hangi hareketle olursa olsun birleşmeğe hazır bir durumda olup bitenleri gözlemekteydik. Böylece Üniversite'de bir ayaklanma ocağı yaratılıyordu. Biz bu hareketin, üniversite güçlerinin etrafında örgütlenebileceğini düşünüyorduk.

İnsanların aldatıldığına ve bütün bunların delilikten başka birşey olmadığına inanmadığımız sürece devrimci bir hareketi örgütleme kararını alamadık.

Çünkü bu bir delilik ânı idi. Ümitsiz insanlar hangi örgütte olursa olsun rol alıyorlardı ve yirmi ayrı örgüt vardı. **«Montreal toplantısı»** gelip çattı ve tam... fakat

bütün bunları hatırlatmak istemem; ama, bütün bu kişiler **—Pardo Llada, v.b...—** arasında korkunç bir bölünme oldu. O zaman bir devrim hareketini örgütlemeğe karar verdik. Fakat halkın bir kısmının üzerine hayal kurduğu bütün bunların bir şey vermiyeceğine inanarak, sonunda gerçekleşen fikirlerle hareket ettik. Fazladan olarak taktiğin hatalı olduğuna da inanıyorduk.

Bir orduyu kurma, kışlaları alma, Batista'yı 24 saatte devirme hedeflerini güden bütün plân bize saçma görünüyordu ve ne kadar profesyonel de olsa disiplini ve teknik hazırlığı olan, tanklara ve her modelden silâhlara sahip bulunan ve fazladan olarak bir tecrübesi olan **(bir savaş tecrübesi demek istemiyorum, sadece sokakta insanları öldürme, grupları dağıtma ve gösterileri ezme v.b. demek istiyorum)** bir orduya karşı sokaklarda savaşmağa çağrılan sivillerin **(ülkemizde askerî eğitimin kaynağı bile olmadığından)**, bu örgütlenmiş, fakat eğitim görmemiş sivillerin bu şartlar altında ve hazırlanan türden bir **«darbe»** esnasında kolayca yenileceğine inanıyorduk. Bu, bir hükûmeti devirmek için kaçınılmaz olan herhangi bir şartın desteklediği bir ayaklanma tipi bile değildi. Yani, güçlü bir hareket, bir kitle hareketi, genel grev gibi birşey de değildi. Sadece maceralı bir harekât söz konusu idi. Sonunda bütün bunların saçma olduğuna inandık ve o zaman başka tipte bir savaşa başlama fikrine vardık. Bu savaş sonunda oldu: Bir garnizonun işgali savaşı.

2

MONCADA KIŞLASINA TAARRUZ

(26 TEMMUZ 1953)

Hükûmetin kendisi bile taarruzun yürütülmesindeki açıklık ve mükemmelliğin ve buna ait plânları uzmanların hazırladığını anlattığını söylemiştir. Bundan daha saçma birşey olamaz. Plân, hiçbiri askerî bir tecrübe sahibi olmayan bir grup genç adam tarafından çizilmiştir. Bunların yarısı ölmüştür ve ben, hatıralarına karşı haklı bir saygı eseri olarak hiçbirinin askerî uzman olmadığını, fakat eşit silâhlara sahip olsalardı 10 Mart'ta toplanan ve tümü ne asker, ne de vatansever olmayan bütün

generallere haşmetli bir tokat indirecek kadar vatanseverlik sahibi bulunduklarını söylemeliyim.

En güç iş, adamları örgütleyip seferber etmek ve bir baskı rejimi içinde silâh bulmaktı. Adanın en uzak köşelerinden Santiago taşrasına gelen adamların son hazırlığı hayranlık verecek bir açıklık ve kesin bir gizlilik içinde oldu. Taarruzun çok büyük bir işbirliği ile gerçekleştiği de doğrudur. Taarruz Bayamo ile Santiago de Cuba'da aynı anda, yani saat 5.15'de başladı ve kışlanın yakınlarında bulunan binalar, tam önceden tesbit edilen titiz kesinlikle ellerimize geçti. Fakat, en kesin gerçeğe bağlı kalmak için ve değerimizi azaltma pahasına burada ilk defa olarak bizim için uğursuz olan başka bir olayı açıklıyacağım: Kuvvetlerimizin en iyi silâhlanmış olan yarısı, feci bir yanlışlık yüzünden şehrin giriş yerinde yolunu şaşırdı ve kesin anda elimizde bulunamadı.

Kışlanın düşmesine kadar hiçbir radyo istasyonunu ele geçirmemeğe karar verdik. Eşi az görülen büyüklük ve cömertlikteki tutumumuz, halkın kanının dereler gibi akmasını önledi. Amacımız baskınla kışlayı ve silâhları ele geçirmek, halka bir çağrıda bulunmak, askerleri toplayıp onlara zulmün utanç verici bayrağını bırakmalarını ve özgürlüğün bayrağı altında toplanmalarını söylemekti. Santiago de Cuba şehri bir defa elimize geçti mi, bütün doğu taşrasını kesinlikle savaş durumuna sokacaktık. Bayamo'ya, Cauto ırmağı boyunca ileri hareketimize devam etmek amacile taarruz ettik. Hiçbir zaman unutulmamalıdır ki, bugün bir milyon nüfusu olan bu il şüphesiz Küba'nın en isyankâr ve en vatansever ilidir. Otuz yıl sürece bağımsızlık savaşının ateşini yanar halde tutan odur ve yine Vatan için en çok kan döken, en çok fedakârlıkta bulunan ve en çok kahramanlık gösteren de odur.

Askerlere Prio Socarras'ın bize bir milyon peso verdiği söylendi. Bundaki açık amaç, bizim niyetlerimiz hakkında onları aldatmaktı. Hareketimizin geçmişteki politikacılarla hiçbir ilişkisi yoktu. Hareketimiz, yeni neslin temsilcilerinden, 1934'de Batista ilk suçlarını işlediği zaman ancak yedi yaşında olan gençlerden teşekkül ediyordu. Biz yirmi bin peso ile 165 kişiyi silâhladık ve bir alay ile bir süvari bölüğüne hücum ettik; bir milyon peso ile sekiz bin kişiyi silâhlandırıp elli alaya ve elli süvari bölüğüne taarruz edebilirdik.

Her savaşçının arkasında tam talimli fakat silâhları olmadığı için savaşa katılmamış yirmi adamın bulunduğu bilinmelidir. Bugün, her zamankinden daha büyük bir gururla, hiçbir zaman, geçmişteki politikacılardan hiçbirinin kapısını çalmamış olduğumuzu açıklıyoruz. Biz paraları, arkadaşlarımızm eşsiz fedakârlıkları sayesinde topladık.

Ordu bakımından disiplinimiz gıpta edilecek birşeydi. Ordu bizi sayı üstünlüğü **-onbeşe karşı bir-** ve kale savunmasının sağladığı koruma sayesinde yendi. Adamlarımız çok daha iyi atıcı idi; bunu askerlerin kendileri de kabul etmiştir; her iki bölümümüz de aynı cesareti gösterdi. Daha önce sözü edilen acı yanlışlık bir yana, taktik başarısızlığımızın nedenlerini hesaba katarak, titizlikle talim ettirmiş olduğumuz komando birliğini birkaç gruba ayırmakla hata ettiğimizi kabul ediyorum. Bundan başka cephanemiz yetersizdi.

Kışlanın ele geçirilmesi yolunda harcanacak bütün çabaların boş olduğunu anladığım zaman adamlarımıza sekiz ile onar kişilik gruplar halinde çekilmeleri emrini verdim. Çarpışmadaki kayıplarımız önemsizdi; ölülerimizin yüzde 95'i, kendilerine daha sonra uygulanan kanunsuz davranışların kurbanı olmuştur. Hergün, şafak

sökerken gruplar halindeki adamlar araba ile kışladan Siboney, La Maya, Songo ve başka yerlere götürülüyor ve orada ağızları tıkalı, elleri bağlı bir halde öldürülüyorlardı. Zaten bu tenha yerlerde öldürülmek üzere önceden işkence ile insan kılığından çıkarılmışlardı. Ondan sonra da, ordu ile çarpışma sırasında öldükleri anlatılıyordu .

Plânlarımız, Moncada hücumunun başarısızlığa uğraması halinde, mücadeleyi dağlarda sürdürmeyi öngörüyordu. Kuvvetlerimizin üçte birini bir defa daha Siboney'de topladım. Fakat, adamlarımızdan birçoğunun morali bozulmuştu. İçlerinden yirmi tanesi teslim olmağa karar verdi. Diğerleri, yani 18 kişi, geri kalan silâhlarla dağa çıkmak üzere arkamdan geldiler. Araziyi hiç tanımıyorduk. Asker vadileri işgal ederken biz bir hafta süre ile Gran Piedra Cordilliera'sının en yüksek yerlerini işgal ettik. Biz aşağı inemiyorduk, onlar da çıkmağa karar veremiyordu. Son direnişimizi kıran silâhlar değil, açlıkla susuzluk oldu.

Adamları küçük gruplar halinde ayırmak zorunda kaldım. Bazıları ordu hatları arasından sızmayı başardılar, diğerleri Rahip Perez Serantes'in himayesinde teslim oldular. Nihayet Jose Suarez ile Oscar Alcalde adlı iki arkadaş yanımda kaldı. 1 Ağustos 1953 günü şafak vakti Teğmen Sarria'nın komutasındaki bir devriye üçümüzü de bitkin bir halde uykuda iken yakaladı. Ülke kamu oyunda uyanan olağanüstü tepki karşısında esirlerin öldürülmesi durmuştu ve şerefli bir asker olup bizi yakalayan subay, bazı askerlerin ellerimiz bağlı olduğu halde bizleri hemen öldürmelerini önledi.

3

BENİ TARİH BAĞIŞLIYACAKTIR

KÜBA FACİASI

Şimdiki halde gözönüne alınacak tek gerçek, bu ülkenin sözünü edeceğim altı alanda yaşamakta olduğu faciadır ve onun, altında ezildiği politik baskı ve utanç verici durumun üstünde durmadan geçiyorum.

Küçük çiftçilerin yüzde 85'i kira öder ve sürekli şekilde topraklarından kovulma tehdidi altında yaşar.

En iyi verimli toprakların yarısından fazlası yabancıların elindedir. En genişleri olan Oriente ilinde United Fruit Company ile West Indian'ın elindeki topraklar Ku-

zey kıyısından Güney kıyısına kadar uzanır. İyi besin alamayan çocuklarını beslemek için birşeyler ekecek bir karış toprağa bile sahip olmayan iki yüz bin köylü ailesi vardır, buna karşılık üçyüz bin caballeria (1) genişliğindeki verimli topraklar güçlü çıkar zümrelerinin elinde olup boş durmaktadır. Madem ki Küba bir tarım ülkesidir, madem ki şehir köye bağlıdır, madem ki bağımsızlık köylüler sayesinde koparılıp alınmıştır, madem ki ülkemizin büyüklük ve refahı, toprağa aşık ve onu işleyebilecek bir dünyanın sağlık ve canlılığına, onu koruyan ve yöneten bir Devlet'e bağlıdır, böyle bir durum nasıl uzayıp gidebilir?

Besin ya da tekstille ilgili birkaç sanayi kolu ile, kereste işleyen birkaç sanayi kolunun dışında Küba, iptidai maddeden başka birşey yetiştirmemeğe devam etmektedir. Şeker ihraç edilmekte ve karşılığında karamelâ alınmaktadır, sapan ithal etmek için demir ihraç edilir .

Maden, kimya ve kâğıt sanayilerinden yoksun ülkenin mümkün olan hızla sanayileşmesi zorunluğu üzerinde herkes hemfikirdir; herkes hayvan yetiştiriciliğinin, tarımın, tekniğin islâh edilmesi, peynir, kondanse süt, yağ yapan Avrupa endüstrisi ile Amerikan konserve endüstrisinin yaptıkları yıkıcı rekabete dayanabilmesi için kendi besin sanayiimizi hazırlamamız gerektiğini düşünüyor; herkes ticaret gemilerine ihtiyacımız olduğunu ve turizmin hatırı sayılır bir zenginlik kaynağı olabileceğini düşünüyor. Fakat sermayeyi ellerinde tutanlar işçilerin baskı altında olmasını ister, Devlet kollarını kavuşturur ve sanayileşme güme gider.

Mesken faciası da, eğer daha kötü değilse, bunun kadar ciddidir. Küba'da 200.000 kulübe ve baraka var,

(1) Bir caballeria 13.30 hektara eşit bir yüzey ölçüsüdür. (Ç).

400.000 köylü ailesi en basit sağlık ve sağlamlık şartlarından yoksun, bakımsız evlerde ve kulübeler içinde üst üste yaşarlar. Şehirlerimizde oturan 2.200.000 kişi gelirlerinin beşte birinden üçte birine kadarını çeken kiralar öderler; nihayet kenar mahalle ya da köylerde yaşayan 2.800.000 kişi elektrikten yoksundur. Burada da, yine aynı çıkmazın içine düşülür: eğer Devlet kiraları indirmek isterse mülk sahipleri inşaatı paralize etme tehdidini savurur, eğer Devlet tarafsız kalırsa yüksek kiradan yararlanacakları kadar inşaat yaparlar, sonra kiraların verimli olmdığını görürlerse bütün işler durur ve halkın geri tarafı meskensiz kalır. Elektrik tekeline gelince onun politikası da aşağı yukarı aynidir: hatların verimli olduğu noktaya kadar cereyan getirir; biraz ötede ömürlerinin geri kalan kısmını karanlıklar içinde geçiren insanların yaşaması onu ilgilendirmez. Devlet kollarını kavuşturur ve halkın ne evi vardır, ne de ışığı.

Öğretim sistemimiz bu tabloyu noksansız bir şekilde tamamlar. Madem ki köylü toprak sahibi değildir, köy okulları neden olsun? Şehirlerde sanayi olmadığına göre neden teknik ve sanayi okulları olsun? Herşey sonunda hiçe varan aynı saçma mantığa göre zincirleme gitmektedir.

Büyük bir vatan böyle mi kurulur?

Böyle bir geçmiş olduktan sonra mayıstan aralık ayına kadar **(şeker kamışı rekolteleri arasındaki süre)** bir milyon kişi işsiz kalır. Böylece Küba beş buçuk milyon kişilik nüfusu ile, herbiri 40 milyondan fazla nüfusları olan Fransa ve İtalyanlar'dan daha fazla işsize sahiptir.

Milletin çıkarı ve sorunlarının çözümü bir düzine maliyecinin çıkarına, on kadar kodamanın air-condition'lu bürolarında içine daldıkları soğuk verimlilik hesaplarına bağlı kalamaz. Ahd-i Atik'te peygamberin hiddetine

konu olanlara benzer birkaç altın boğanın göstereceği mucizeleri memleket beklemeğe devam edemez. Çünkü bu boğalar hiçbir mucizeyi gösterecek güçte değillerdir. Cumhuriyet'in sorunları, ancak bizim, kurtarıcıların onu yaratmak için göstermiş oldukları ayni inanç, ayni namus ve ayni vatanseverlikle kendimizi feda etmekte kararlı olmamızla çözümlenebilir. Bu gibi sorunlar, esas uğraştıkları şey «teşebbüslerin kesin özgürlüğü», «yatırılmış sermayelerin garantileri» ve «arz ile talep kanunu» üzerine dönüp dolaşıp saçmalıklar sıralamaktan ibaret olan Carlos Saladrigas türünden devlet adamları tarafından nasıl düzenlenebilir?

HALKIN DEVRİM MÜCADELESİ

Halka kesinlikle güvenebileceğimize neden inanıyorduk? Biz halktan söz ettiğimiz zaman, milletin herhangi bir diktatörlük ya da baskı rejimine hizmet eden ve hizmet edilecek efendiler karşısında boyun kıran rahat içindeki muhafazakâr kısımlara sığınmıyoruz. Mücadele etmekten söz ettiğimiz zaman halk deyince kendisine herşeyin vadedilip hiç birşey verilmemiş olan, herkesin aldattığı ve ihanet ettiği, vatanının daha mağrur ve daha onurlu olmasını isteyen, nesil nesil üstüne haksızlıkla ihaneti tanıyıp nihayet adaleti bilmek isteyen, o baskıya gelmez büyük kitleyi anlıyoruz. Halk bütün alanlarda önemli ve akla yatkın değişiklikler isteyen ve herhangi bir şeye ya da herhangi birine güveni olduğu, özellikle kanının son damlasına kadar herşeyi vereceğine güvenendir. Her teşebbüste samimiyet ve iyi niyetin ilk şartı tamamen, hiçkimsenin hiçbir zaman yapmadığını yapmaktır: korkmadan ve en büyük açıklıkla konuşmak. Demagoglarla profesyonel politikacılar herkesle en iyi

ilişkileri kurma mucizesini göstermek isterler ve bunu yaparken daima zorunlu olarak herkesi her konuda aldatırlar. Devrimciler fikirlerini cesaretle açıklamak, prensiplerini belirlemek ve herkesin **(düşman olduğu kadar dost olanın da)** aldanmaması için niyetlerini açığa vurmak zorundadırlar.

Mücadele söz konusu olduğu zaman biz halk diye, ekmeklerini namusluca kazanmak isteyen ve bu olmazsa yaşayacak bir yer bulmak için vatanlarından göçetmek zorunda olan 600.000 işsiz Kübalı'ya; sefil barakalarda yaşayan, yılda dört ay çalışan ve ondan sonra çocuklarile birlikte sefâlete düşen, ekecek bir karış toprakları olmayan ve bu kadar taşlaşmış yürekler olmasaydı biraz daha fazla acıma duygusu uyandıran 500.000 tarım işçisini; emekliliklerine önem verilmeyen, araştırma hakları ellerinden alınan, oturdukları yerler utanç verici olan, ücretleri patronun elinden tefecininkine geçen, gelecekleri ücretin düşmesinden ibaret bulunan, hayatları sürekli çalışma olan ve ancak mezarda dinlenebilen 400.000 tarım işçisini; kendilerine ait olmayan ve Musa'nın sahip olamadan ölerek baktığı mev'ut toprak gibi baktıkları bir toprak üzerinde yaşayıp çalışan, ellerindeki toprak parçasının bedelini ödemek için feodal serfler gibi ürünlerinin bir kısmını veren ve kendilerine gitmeleri gerektiğini söylemek üzere kır bekçisile birlikte mübaşirin ne zaman geleceğini bilmedikleri için bu toprağı sevemeyen, onu islâh edemeyen, onu güzelleştiremeyen ve üzerine ne bir sedir ağacı, ne de bir portakal ağacı dikemeyen yüz bin küçük çiftçiyi; o derece kötü muamele edilip az ücret verilen ve gelecek nesilleri yetiştirmek için kendilerini harcayan fedakâr 30.000 öğretmeni; borç altında ezilen, krizin yıktığı ve bir yığın ahlâksız memur tarafından durmadan kendilerine vergi konan 20.000 küçük taciri; ümit-

le dolu ve mücadeleye hazır bir halde tahsillerini bitiren ve diplomalarını alınca bütün kapıların kapalı olduğu, kimsenin müracaatlarına cevap vermediği bir çıkmazın içinde kendilerini bulan 10.000 genç entellektüeli: tabipleri, mühendisleri, avukatları, veterinerleri, pedagogları, dişçileri, eczacıları, gazetecileri, ressamları, heykeltıraşları v.b. kastediyoruz.

İşte bütün bahtsızlıkların kahrını çeken ve buna rağmen mücadelede en çok cesaret gösteren halk! Sıkıntı yollarının kendisine ihanet ve yalan vaadlerle ödettirildiği bu halka biz «Sana vereceğiz», değil «işte çıkar yol, şimdi özgürlükle mutluluğun senin olması için bütün gücünle mücadele et» diyoruz.

DEVRİMİN BEŞ KANUNU

Moncada kışlasının alınışından sonra radyo ile kesin olarak ilân etmek ve açığa vurmak niyetinde olduğumuz devrim kanunlarını bu davada hesaba katmamak haksızlık olur. Şüphesiz General Chaviano (1) bu dokümanları maksatlı olarak yok etmiştir ama ben tamamen aklımda tutuyorum onları.

Devrimin ilk kanununun hedefi halka egemenliğini vermek ve halk değiştirmek ya da tamamen kaldırmak kararını verinceye kadar 1940 Anayasası'nı Devlet'in gerçek Yüksek Kanunu olarak ilân etmekti. Anayasa'ya ihanet edenlerin hepsi örnek bir şekilde cezalandırılacaktı. Seçimle gelmiş temsilcilerin yokluğu halinde Meşru İktidar'ın biricik kaynağı ve bu halk egemenliğinin geçici belirişi olan devrim hareketi hükümleri yerine getirme

(1) Santiago'da Batista iktidarına bağlı komutan... (Ç).

görevini üstüne alacaktır; o keza, ilân ettiği Anayasa'yı değiştirmek hariç, İktidar'ın bütün ayrıcalıklarını **(yasama, yürütme ve yargı)** da üzerine alacaktı.

Kamu oyunu uyutmak, kehanette bulunmak ve kısır bir şarlatanlığa girişmek de söz konusu değildi: savaşanlar kitlesi tarafından onaylanan bir hükûmet halk iktidarını ve gerçek adaleti kabul ettirmek için gerekli olan bütün kuvvetleri ele alacaktı. O andan itibaren 10 Mart'tanberi Anayasa'ya saygı göstermeyen, hatta onu çiğneyen yargı Kuvveti şu şekilde durdurulacaktı: yüksek Cumhuriyet Kanunu'nun kendisine verdiği ayrıcalıkları yeniden ona emanet etmeden önce, onun tamamen temizlenmesi işine girişilecekti. Bu peşin tedbirler olmaksızın davranışlarile şerefsiz bir duruma düşmüş yargıçlar tarafından kontrol edilen bir eşitliğe dönüş, bir nevi dolandırıcılık, bir yalancılık ve bir ihanet daha olurdu.

Devrimin ikinci kanunu 5 caballeria'dan aşağı toprakların, onları işgal eden bütün çiftçilere, aşağı kolonlara, kiracılara, ortakçılara, eğreltiden elinde tutanlara geri alınamaz ve devredilemez mülkiyetini veriyordu. Devlet eldeciler tarafından ödenecek gelirler sayesinde on yıl zarfında mal sahiplerinin tazminatını ödeyecekti.

Devrimin üçüncü kanunu, şeker kuruluşları dahil, işçilerle memurlara büyük sınai, ticarî ve maden kuruluşlarının kârlarının % 30'unu veriyordu. Tamamen tarımla ilgili olan kuruluşlar bu yükümlülükten muaf tutulacaktı: günlük çalışma ve ücretler konusunda bunların bağlı olacakları zorunlulukları başka kanunlar tesbit edecekti.

Devrimin dördüncü kanunu çiftçilere, üç yıldanberi topraklarına yerleşmiş küçük çiftçiler için 40.000 arroba (1) lık bir kota ile, şeker mahsulüne % 50 oranında iştirak hakkını veriyordu.

---

(1) Arroba 11.500 kg. ağırlığında eski bir ağırlık ölçüsü idi... (Ç).

Devrimin beşinci kanunu, bütün hükûmetlerin imtiyazlıları ile vesayet ya da şahitlik yolu ile devredilmiş malları üzerindeki hak sahiplerinin, hile yolu ile elde edilmiş mallarının müsaderesini emrediyordu. Bu konuda özel mahkemeler kurulacaktı. Bu mahkemelerin memlekette kurulmuş ya da burada iş gören bütün anonim şirketler hakkında soruşturma ve kovuşturma yapmak, kişilerin sınır dışı edildiğini ve mallarına ambargo konduğunu yabancı hükûmetlere bildirme yetkisi olacaktı. Geri alınan malların yarısı işçi emekli sandıklarını güçlendirecek, geri kalan yarısı da hastahanelere, düşkün yurtlarına ve hayır kuruluşlarına verilecekti.

Buna ilâve olarak, bundan böyle Küba'nın Amerika'daki politikasının demokratik halklarla sıkı bir dayanışmadan ilham alacağını açıklıyor ve kardeş milletlerin uğradığı kanlı zulümlerden kaçmış politik mültecilerine Marti'nin Vatanı'nda cömert bir barınak ve bugün kendilerini işkence, açlık ve ihanetin beklediği bu vatanda yardım ve kardeşlik bulacaklarını vaadediyorduk.

TEMEL REFORMLAR

Çıkarcı ve ahlâksız memurların temizlenmesinden sonra, ancak halk tarafından desteklenen ve milletin saygı gösterdiği bu devrim hükûmeti, Millî Banka ve Tarımsal ve Sınaî Kalkınma Bankası kanalile bu büyük görevin etüd, yönetim, plânlama ve gerçekleştirilmesini bilgili ve politika dalaverelerinden uzak adamlara vermek suretile memleketin aktif olmayan(**şimdiki halde bunlar bir buçuk milyar peso'yu geçmektedir**) bütün sermayelerini harekete geçirecek ülkenin sanayileştirilmesi işine kesinlikle girişebilirdi. Havari «**José Marti**»nin şu sözlerini unutmayalım: «Amerika'da büyük bir hata işlenmektedir:

sırf tarım kaynaklarile yaşayan ülkelerde «vatandaş»ın eğitilmesi işi ancak şehirler için düşünülmekte ve o, köy hayatına hazırlanmamaktadır.»

Bugün toprak kirası ödeyen 100.000 küçük çiftçiyi toprağının sahibi haline soktuktan sonra, bir Devrim Hükûmeti tarım sorununu, kesin bir sonuca bağlamak zorundadır. Bizzat Anayasa'nın emrettiği gibi, önce her tipteki tarım teşebbüsü için azamî mülkiyet çapının tesbiti, fazla toprakların kamulaştırılması ve Devletten çalınmış toprakların geri alınması, tuzlu bataklıklarla bataklık toprakların kurutulması, çok büyük tarım alanlarının kurulması ve yedek orman alanlarının teşkili gerekmektedir. Nihayet geri kalan toprakların, en kalabalıklarına öncelik tanıyarak dağıtılması, masraflı bir ekipmandan ortaklaşa yararlanabilmek için tarım kooperatiflerinin kurulması, frigorifik fabrikalarının tesisi, hatta tarım ve hayvan yetiştiriciliği için meslekî bir teknik yönetimin kurulması ve son safhada da malî imkânları, ekipmanı, korumacılığı ve çiftçiler için yararlı bilgileri sağlamak gerekir.

Devrimci bir hükûmet mesken sorununu, kiraları kararlı bir şekilde % 50 oranında indirerek, içinde sahiplerinin oturduğu evlerden her türlü vergiyi kaldırarak, kira alanların vergilerini üç misline çıkararak, pis gecekonduları yıkarak ve onların yerine birkaç katlı modern binalar dikerek, bütün adada geniş bir mesken inşa plânını finanse ederek, köylerde her ailenin kendi toprağına sahip olması idealine karşılık şehirde de her ailenin kendi evinde ya da dairesinde oturması idealini kabul ederek çözümleyebilir. Kübalı her aile için uygun bir lojman yapacak kadar taş ve çalışacak kol burada mevcuttur.

Bu üç reform, ayni anda işsizliği ortadan kaldıracaktır; hastalıklara karşı korunma ve onlarla mücadele çok daha kolay işler halini alacaktır.

Nihayet Devrimci bir hükûmet, gelecek nesilleri daha mutlu bir vatanda rahat yaşamağa hazırlamak amacile öğretimimizde bir reform yapma işine de ayni espri içinde girişecektir.

Küba'da eğitimin ruhu öğretmen ve eğitmenlerdir; bunlara sefilâne ücretler ödenir; buna rağmen görevini, Küba'lı öğretmen kadar seven başka bir varlık yoktur.

Bana, parayı nerede bulacağız diyeceksiniz? Hırsızlık yapılmıyacağı, maliyenin zararına olarak büyük kuruluşlar tarafından satın alınmalarına müsaade eden çıkarcı memurlar ortadan kalkacağı, milletin çok büyük kaynaklarının harekete getirileceği, sınırları olmayan bir ülkede halka karşı savaşmak için zırhlı arabalar, bombardıman uçakları ve toplar satın almaktan vazgeçileceği, bu milleti öldürecek yerde onu eğitmek isteneceği zaman elde para bulunacaktır.

II

ZAFER : SIERRA MAESTRA

(1956 - 1958)

«Bu köylülerin herhangi biri için sürülüp zahmet ve sefalet içinde acı çekmektense, bir tüfek alıp ayaklanmak yeğdi. Ovada birçok gencin mücadele ettiği, kendilerini feda ettikleri, hayatlarile oynadıkları ve kahramanca dövüştükleri tartışma kabul etmez birşeydir. Fakat şüphesiz ki bu, bizim dağlarda toplamağa başladığımız meyvalarla doğrudan doğruya ilişkisi olmayan herşeyin üstünde kahramanca olan bir mücadele idi. Gerçek mücadele sahnesi dağlardı.»

Fidel CASTRO

1

KÖYLÜLERLE BİRLEŞME

Sierra Maestra'ya vardığımız zaman mücadelenin önceden düşünülmeyen tarafları ile karşılaştığımız apaçık bir şeydi. Örneğin, Sierra Maestra'nın coğrafî bir incelemesini bile yapmış değildik. Hatta Sierra Maestra'nın önceden örgütlenişini de hesaba katmamıştık. Yani bu kadar kötü şartlarda mücadeleye başlanamazdı.

Bu mücadeleye, faraziyelere dayanarak atıldık, bu faraziyeler doğru idi. Yani ülkemizde var olan sosyal sömürü rejimi ve halkımızın devrimci bir değişiklik isteği üzerine faraziyeler kurmuştuk. Bu pek bilinçli bir şey ol-

masa bile istenen birşeydi. O bunu genel memnunsuzlukla, devrim bayrağının geniş halk tabakaları arasında bir destek, halkın içinde bir devrim ruhu bulmakla gösteriyor, emperyalizm ile gericiliğin bütün karışıklıklarına, propaganda ve yalanlarına rağmen halkımızın politik bilincinin olgunluğunu anlıyordu.

Bize katılmak isteyen ilk köylüleri, hayret içinde kalan köylüleri bulduk. Daha ilk çatışmada bir dağılma oldu, fakat bazı köylüler kuvvetlerimizin geri kalanlarını toplamamıza yardım ettiler. Bu köylü grubu - **ki çok az sayıda idi** - Sierra Maestra'nın içine daha fazla girmemize yardım etti. Bazı köylüleri daha yanımıza almağa başladık.

Köylülerin çoğunluğu bu sırada ne düşünüyordu? Önce ordudan çok korkuyorlardı - **bu ilk görünüş idi** - ; ikinci olarak bu aç, kötü giyimli ve kötü silâhlı küçük insan grubunun kamyonlarla, tren ya da uçakla yer değiştiren, birçok imkânlara sahip bir kuvveti bozguna uğratabileceğine inanmaları güçtü. Bu, ilk zamanlarda durumumuzun kararsız ve güç olmasına yol açtı. Hatta çoğu zaman halk tarafından görülmeden yer değiştirmemiz gerekiyordu. Neden? Çünkü bir köyde ya da yüz kadar kişilik bir grubun içinde daima bir Batista taraftarı, bir **«bolitero»**, bir siyasal grup vardı. Ve böylesi, bizi görmeden de, oradan geçen bir gruptan bahsedildiğini duyarak haberdar olup orduya haber verebilirdi.

Fakat biz, La Plata bölgesine varışımıza kadar hemen hemen görünmeden geçmeyi başarmıştık. Orada ne bulduk? Ordu, seri halinde sürgünler ve korkunç aşırılıklara başlamak üzere, bizim tamamen tasfiye edilmiş saydığı sefer işinden yararlanmıştı.

O sırada köylüler, Niquero bölgesinde yüz binlerce hektarlık topraklarda bir işletmeye, **«Media Luna»** adın-

daki bir şeker merkezine sahip bulunan ve daha başka geniş toprakları elinde bulunduran Viti adındaki bir şirkete karşı belirli bir direnme göstermeğe başlamışlardı. Bu şirket Turquino (1) tepesine bile sahipti.

Bu yüzden bir toprak sınırı hikâyesi vardı. Bilirsiniz ki sürülen köylülerin hikâyesi daima bir sınır sorununa sıkı sıkıya bağlıdır. Sınır, şirketin çizdiği bir limittir ve bunu çizerken şunları söyler: «Bu sınırın içinden herkes çıkmak zorundadır. Oraya kimse giremez.» Kısacası, bir sınır sorunu vardı ve köylüler daha önce de sınır sorunlarına karşı mücadele etmişti. Orada bir köylü hareketi vardı. Bu, şüphesiz henüz yeni gelişmeğe başlamıştı. Bizi iyi karşıladılar.

İlk harekâtımızı o zaman hazırladık.

Ondan sonra San Lorenzo bölgesine yöneldiğimizde orada ne bulduk? Orada da köylüler korku içinde idi, çünkü paralı olan kahve antrepocusu Maffo'ların bir şirketinin, bütün bu toprakların hisse senetlerine sahip olduğundan kendilerini kapı dışarı edeceği söyleniyordu. Nereye gitsek, davalı köylülerle karşılaşıyorduk. Bütün köylüler sürgün edilme tehlikesile karşı karşıya idi, sürgün edilme halinde olmayanlar bile edilme korkusu içinde yaşıyordu.

Tabiî köylüler arasında siyasal bir çalışmaya başladık. Devrimin hedeflerinin ne olduğunu onlara anlatıyorduk.

Büyük toprak sahiplerinin topraklarını ellerinden almak istemeleri ve bunu gerçekten yapmaları - **bazı yerlerde bu çoktan olmuştu** - köylüler için tek sorun değildi; bu köylüler fazladan olarak nice zahmetler pahasına tepelerdeki toprakları da işlemişlerdi. Dağda keçilerin bile

(1) Sierra Maestra'nın en yüksek tepesi. (Ç).

zor yaşayabildiği yerler vardır ama köylüler buna rağmen dağ yamaçlarında yer elması ve kahve yetiştirmiştir.

Bu işçiler bize gerçekten kahraman insanlar olarak görünmüştü. Nasıl çalışıyorlardı? Ovada onbeş gün kadar çalışıyor, on beş yirmi peso biriktiriyor, bir parça tuz ya da içyağı alıyor ve tekrar dağa dönüyorlardı. Bu, birkaç kahve tanesini elde etmek için yıllarca sürerdi ve kendilerine yardım edecek kimse yoktu. Fakat bu köylülerden biri makinin bir köşesini işlenecek hale soktu mu, jandarmalar belirir, ya da onlar olmazsa en yakın karakol komutanının yolladığı biri çıkar gelir ve işlenecek hale getirdiği toprağa karşılık köylüden bir miktar para alırdı. Bu para da, kendinden başkasının olmazdı.

Yani ovaya inen, kendisine bir peso versinler diye binlerce zahmete katlanan ve hepsini küçük bir kahvelik kurmak için yapan bu zavallı, toprağı açtığının her defasında ya bir kır bekçisi onbaşının, ya da uzaktaki bir karakol çavuşunun kendisinden para sızdırdığını görürdü.

Bu köylüler için başka bir sorun daha vardı: kahveleri onüç ondört pesoya alınıyordu, kendilerine borç para veriliyordu ama çok yüksek faizlerle. B. A. N. F. A. - I. C. çoktan kurulmuştu. Kurulmuştu ama B. A. N. F. A. - I. C. kime borç para verirdi? Mahsul sahibi olan köylüye, zaten parası olan kişilere, küçük sermayedarlara ya da ona yakın olanlara, binlerce zahmete karşılık beş altı hektarı ekip yüz kadar hektar alana para verirdi. Yüz kentallık mahsul alana tarım masraflarının bedelini ödüyor, fakat hiç mahsul almayana - **ki Sierra köylülerinin çoğu bu durumda idi-**, mülkiyet unvanına sahip olmadığı için para vermiyordu. B.A.N.F.A.I.C. mülkiyet evrakı istiyor ve fazladan olarak köylünün bir mahsul almış olmasını talep ediyordu, aksi halde birşey vermezdi. Köylülerin durumu bu idi.

Ve üstelik de, jandarmalar oralara gittikleri vakit, bir çırpıda onlardan bir domuz, ya da o türden bir şey olmazsa en azından bir horozlarını alırdı. Köylülere satılan mallar çok pahalıya verilirdi. Ne okul vardı, ne öğretmen. Oysa bu zavallılar yapabilecekleri şeyi bilselerdi çoktan, fazla değil altı tüfekle dağda bağımsız hale gelebilirlerdi. Gerçekten şartlar çok iyi idi. Bu köylülerin herhangi biri için sürülüp zahmet ve sefalet içinde acı çekmektense bir tüfek alıp ayaklanmak yeğdi.

2

BATİSTA'NIN ASKERLERİ

Bahriye bize karşı savaşmadı ve şüphesiz o bizimle daha sonra birleşecekti. Bilinmektedir ki silâhlı kuvvetlerin bu bölümü zulüm idaresine en az bağlı olanıdır ve mensupları arasında yüksek bir uygarlık bilinci seviyesi vardır. Fakat millî ordunun geri kalan kısmının halk ayaklanmasına karşı savaşacağından emin bulunulmakta mıdır? Ben hayır diyorum. Asker, et ve kemikten yapılmış bir insan, düşünen, gören ve duyan bir varlıktır. Halkın düşünce, inanç, sempati ve antipatilerine karşı hassastır. Kendisinden fikrini sorarsanız, size bunu söyliye-

miyeceği cevabını verecektir: fakat bu asla, hiçbir fikri olmadığı anlamına gelmez. O da diğer vatandaşları ezen ayni sorunların kurbanıdır: yaşamak, kira, çocuklarının eğitimi, gelecekleri v.b. Ailesinin her üyesi kendisile halk arasında, kendisile içinde yaşadığı toplumun şimdiki ve gelecekteki durumu arasında kaçınılmaz bir bağ teşkil eder. Bir askerin, çoğu defa mütevazi olan bir ücreti alması olayı ile bir ailenin ve sosyal bir kollektivitenin üyesi olarak ortaya çıkardığı hayati sorunları çözümlemiş olduğunu düşünmek budalalık olur. Asker, halk çoğunluğunun fikirlerine karşı derin bir saygı besler. Machado (1) rejimi sırasında halk memnuniyetsizliğinin artması oranında ordunun sadakati de gözle görülecek kadar azalıyordu. O derece ki, bir grup kadın Columbia Kampı (2) nda az daha bir ayaklanma çıkarıyordu.

10 Mart darbesi sivil hükûmet prestijinin en aşağı derecede bulunduğu bir anda oldu. Bu şarttan Batista ile camarilla'sı yararlandı. Bunu niçin 1 Haziran'dan sonra yapmadılar? Sadece millet çoğunluğunun oy sandığında hislerini belirtmesini bekleselerdi, hükûmete karşı hiçbir gizli tertibin askerî birlikler arasında yankı uyandırmıyacağını bildikleri için.

Ben herkes sustuğu bir sırada konuşan tek kişi olarak Silâhlı Kuvvetler hakkında fikrimi söyleyebilirim. O sıralarda bütün anayasa garantilerinden yararlanmakta olduğu bilindiğine göre, herhangi bir gizli fesat tertibi ya da avantaj sağlamak amacile değil, en ilkel insanlık ve vatanseverlik duygularının etkisile bu şekilde davranmaya doğru itilmiştim. O sıralarda Alerta gazetesi, millî du-

(1) Machado: 1925-1933 arasında Küba Cumhurbaşkanlığı yapan, Küba tarihinin en kanlı diktatörlerinden biri.

(2) Columbia Kampı: Havana'da askerî bir kamp. (Ç).

ruma karşı olan tutumundan dolayı en çok okunan gazetelerden biri idi. Ben onun sütunlarında hükûmetin yüksek rütbeli sivil memurlarile askerlerinin kırlardaki mülklerinde erlerin zorla çalıştırılması sistemine karşı olan kampanyayı destekliyordum. Yine 3 Mart 1952'de Mahkeme'ye bu gazetede yayınlamış olduğum her türlü rakam, fotoğraf, film ve delilleri sermiştim. Bu makalelerde en ilkel adaletin, Silâhlı Kuvvetler'de hizmet gören insanların ücretlerinin artırılmasını öngördüğünü defalarca söyledim.

O zamanki savunmama uygun olarak, yine herkesin sustuğu sırada, askerlere alçakça aldatıldıklarını ve 10 Mart utancına binlerce defa daha büyük olan Santiago de Cuba'da haksızca işlenmiş korkunç cinayetleri eklemiş olduklarını da söyledim. Ondan bu yana, ordunun üniforması kanla korkunç bir şekilde lekelenmiştir.

Tabiî 10 Mart hükûmeti, askerlerin özel malikânelerde çalışmalarını yasaklamaktan başka bir çare bulamadı, fakat bu askerler derhal Diktatörlük Partisi'ni teşkil eden bütün politikacılar sürüsünün kapıcısı, şoförü, uşağı ve muhafızı olarak çalışmak zorunda kaldılar. Dördüncü ya da beşinci derecedeki en ufak memur bile, o kadar hakettiği tekmeyi her an ensesine yiyeceğinden korkarcasına bir askerin kendisine şoför ya da muhafız olarak hizmet etmesi hakkına sahip olduğunu sanmaktadır.

Değişiklik isteği gerçek idiyse, Genevevo Pérez Damero (1) gibi servetlerini, askerleri sömürerek, onları köleler gibi çalıştırarak ve Silâhlı Kuvvetler'e ait paraları

(1) Genevevo Perez: Gran San Martin ve Prio Socarras rejimlerinin Genel Kurmay Başkanı. 1952'de Batista'nın hükûmet darbesini kolaylaştıran terhislerin geniş çapta sorumlularından biridir. (Ç.)

alarak yapan kişilerin mülklerile milyonları neden müsadere edilmemiştir?

10 Mart sefil bir aldatmaca olmuştur. Batista ile onun kokuşmuş ve prestiji olmayan camarilla'sı askerlerin sırtlarına basarak iktidara çıkmak için seçimde uğradıkları başarısızlıktan ve ordunun memnuniyetsizliğinden yararlanmışlardır. Bu aldatmacanın ciddi şekilde ümitsizliğe düşürdüğü birçok insanın orduda mevcut olduğunu biliyorum. Onların ücretleri artırıldı ama, daha sonra, hertürlü kısıtlama ve azaltmalarla bu ücretler yeniden düşürüldü. İhtiyattaki birçok unsurlar faal ordu saflarına döndüler ve böylece genç, bilgili ve cessur kişilere yolu kapadılar. En skandal yaratıcı kayırıcılık hükûm sürerken, birçok değerli askerler ekarte edildi. Şimdi birçok namuslu askerler, Silâhlı Kuvvetler'in hangi zorunluluk uğruna, ahlâksız, prestijsiz, bozuk, politik bakımdan alabildiğine yıpranmış ve yeni bir mevkii ancak süngü yardımile işgal edebilecek ve en kötüsü bu süngüleri kendileri kaldıracak cesarete sahip olmayan kişilerin iktidara gelmesi için Anayasa'mızı yıkmak gibi korkunç bir sorumluluğu yüklendiklerini kendi kendilerine sormaktadırlar.

Bundan başka askerler şimdiki halde sivilleri ezenden daha ağır bir zulmün kurbanıdırlar. Onlar sürekli bir nezaretin hedefi halindedirler ve aralarından hiçbiri yerini uzun zaman koruyacağından emin değildir.

Haklı görülmeyen en küçük şüphe, en ufak bir entrika, en küçük güvensizlik onların başka yere nakli, ordudan çıkarılması ya da hapse atılmaları için yetmektedir. Tabernilla onlara bir sirküler ile, muhalif olan her vatandaşla, yani halkın yüzde 99'u ile konuşmayı yasaklamamış mıdır? Ne kuşku! Roma'nın Vesta bakireleri bile böyle bir disiplin içine girmek zorunda kalmamışlardır.

Kulaklarımızı o derece dolduran asker evlerine gelince, bütün adada bunlardan ancak 300 tane vardır; bunun la beraber tankların, topların ve silâhların maliyet bedeli ile Silâhlı Kuvvetler'in her üyesine bir ev yapılabilirdi. Fakat Batista için herşeyden önce önemli olan şey orduyu korumak değil, ordunun onu korumasıdır. Ordunun baskı ve öldürme gücünü artırmak askerlerin yaşayışını düzeltmek değildir. Üç misline çıkarılan nöbet saatları, sürekli olarak kışlada kalmak, sürekli bir iç sıkıntısı halk düşmanlığı, geleceğe karşı güvensizlik... İşte askere verilen şey!

3

SIERRA BİLDİRİLERİ

DİKTATÖRLÜĞE KARŞI BİRLİK
(Temmuz 1957)

Şimdiki halde birlik, tek vatanseverce yol olarak görünmektedir. Diktatörlüğe karşı mücadele etmek için bütün politik, devrimci ve sosyal grupların Birliği. Bütün muhalefet partilerinin, devrimci grupların ve medenî kuruluşların ortak isteği ne olabilir? Kuvvet rejimine, kişi haklarının çiğnenmesine, bütün bu alçakça suçlara son vermek ve herkesin mümkün olan biricik Anayasa ve demokrasi yolu ile istediği barışa varmak.

Sierra Maestra âsileri hangi nedenle serbest seçimleri, demokratik bir rejimi ve anayasa hükûmetini kabul etmeyeceklerdir? Eğer bir 10 Mart'a karşı bu kadar uzun zamandanberi mücadele ediyorsak, bunun nedeni bu haklardan yoksun bırakılmış olmamızdır. Biz, herkesten çok onların yeniden kurulmasını istiyoruz. Özgür, demokratik ve adil bir Küba ideali uğruna savaşmış oldukları için, savaşçılarımız Sierra'da ölmekte, arkadaşlarımız sokaklarda öldürülmekte ya da hapse atılmaktadır.

Biz seçim istiyoruz ama, bir şartla: gerçekten serbest, demokratik ve tarafsız olması şartile.

Fakat, Devlet'in bütün polis cihazı muhaliflerin başı üzerinde bir kılıç gibi asılı durdukça böyle seçimler mümkün müdür? Şimdiki yönetici grup tarafından bunca defadır aldatılmış olan halk nasıl hâlâ güvenebilir ve özgür, demokratik tarafsız seçimlerin yapılabileceğine nasıl inanabilir?

Seçim günü kimseye oy verme özgürlüğü verilmez ve insanlar seçim bürolarına kadar süngü ile izlenirse bir oy nasıl bir değer taşıyabilir?

Tarafsız, geçici, her türlü parti desteğinden ya da diktatörlük etkisinden uzak bir hükûmet seçimleri yönetmelidir; bu hükûmet barışı hazırlamalı ve memleketi demokratik ve anayasaya dayanan eşitlik yoluna sokmalıdır. Bu, bütün siyasal ve muhalefet partilerini, bütün medenî kuruluşları ve bütün devrimci güçleri kapsayan geniş bir medenî ve devrimci gruplaşmanın parolası olmalıdır.

Bu geniş gruplaşmanın teşekkülü için politik partilerin ve medenî kuruluşların kendilerini ihtilâlci ilân ederek Sierra Maestra'ya koşmaları gerekli değildir. Bunların, rejimin seçim hikâyesini hiçbir suretle desteklememeleri ve memleketin, ordunun, milletlerarası politik ka-

mu oyunun karşısında beş yıl süren yararsız çabalar, sürekli aldatmacalar ve dereler gibi akıtılan kanlardan sonra Küba için mümkün olan biricik çözüm yolunun, Batista'nın istifasında bulunduğunu açıkça ilân etmeleri yetişir.

Tartışma yapmak için Sierra'ya gelmek zorunlu değildir: biz Havana'da, Meksika'da ve gereken her yerde temsil edilmekteyiz.

Devrim'i istemek zorunlu değildir: eğer teklif ettiğimiz cephe kurulursa, rejimin düşmesi bunun kaçınılmaz sonucu olacak ve bir tek damla kanın akmasına lûzum kalmıyacaktır.

BATİSTA'YA KARŞI TOPYEKÛN SAVAŞ

(12 Mart 1958)

1. Diktatörlük tarafından kurulan sistemin parçalanması, millî bilincin olgunlaşması ve ülkenin sosyal, politik, kültürel ve dinsel bütün sektörlerinin birleşmesi, Batista'ya karşı mücadelenin son safhasına girdiğini göstermektedir.

2. Nihai zafere götürecek olan strateji, askerî harekâtla desteklenecek olan devrimci genel greve dayanacaktır.

3. Şu andan itibaren öngörülen greve dayanacak ve mücadelenin karar anım teşkil edecek olan devrimci eylemi gitgide ilerleyen bir şekilde yoğunlaştırmak gerekecektir.

4. Şehirlilerin yanlış emirlerle hataya düşmemeleri gerekir. Alman haberlerin daima doğrulukları araştırılmalı ve kontrol edilmeleri gerekir.

5. Askeri tipteki cuntanın iktidarı ele geçirmek için

fırsattan yararlanması halinde biz, silâhlı mücadeleye ve genel greve devam edeceğiz. Bu noktada 26 Temmuz Hareketi (1) nin kararı bozulmaz ve geri alınmaz bir karardır.

6. Dr. Urrutia (2) nın geçici hükûmet başkanı olarak aldığı karar onaylanmıştır.

7. Millî İşçi Cephesi işçi genel grevini yönetmek ve örgütlemek görevini alacak ve geçici devrim hükûmetinde cephenin meşru temsilcisi halini alacaktır.

8. Medenî mukavemet hareketi serbest meslekî, ticaret ve sanayi sektörlerinde grevi örgütleyecektir.

9. Millî Öğrenci Cephesi öğrencilerin kitle halindeki grevini örgütleyecektir.

10. Asi kuvvet, 26 Temmuz Hareketi'nin Milisleri ve Hareket'i destekleyen bütün devrimci örgütlerle ilişkili bir halde silâhlı harekâtı yürütecektir.

11. 1 Nisan'dan itibaren gerek demiryolları, gerekse millî yollarda, askerî amaçlarla bütün Oriente toprakları üzerindeki gidiş gelişler kesin surette yasaklanmıştır. Gerek gündüz ve gerekse gece vakti bu yollara girecek olan bütün araçlara, hiçbir ihtarda bulunulmadan ateş açılacaktır.

12. 1 Nisan'dan itibaren bütün millî topraklar üzerinde Devlet'e, vilâyet ve kazalara herhangi bir borç ya da verginin ödenmesi yasaktır. Bu tarihten itibaren, diktatörlüğe yapılacak olan bütün ödemeler hiç ve geçersiz sayılacak ve yeniden geçici hükûmete ödenmeleri gerekecektir .Bundan başka böyle birşey vatanseverlik değil, devrim aleyhdarı bir hareket olarak kabul edilecektir.

---

(1) Fidel Castro tarafından kurulup yönetilen bir hareket...

(2) Cezaevindeki âsileri mahkûm etmeği reddeden Santiago'lu bir Yargıç.. (Ç).

13. Kara ordusuna, bahriyeye ya da polise mensup olup 5 Nisan'dan itibaren halka baskı yaparak hizmete devam edecek olan bütün subay, assubay ve erler; Küba halkı ile Batista zulmü arasındaki savaş durumu nazara alınarak gelecekteki orduda yer alma haklarını kaybedeceklerdir. Şimdiki şartlarda halka karşı silâh kaldırmanın değer taşıyacak hiçbir vesilesi olamaz. Her askerin, konaklama yerini terketmek ve ayaklanıp devrimci güçler safına katılmak hakkıdır. Biz onun haklarının korunmasını ve bir üst dereceye terfiini garantiliyoruz. İsteyenler eski arkadaşlarile savaşmaktan uzak tutulma hakkına sahip olacaklardır.

4

HANGİ BİRLİK ?

Bir şans eseri olarak büyük sayıda politik ve sosyal güçleri toplamayı başarmıştık. Milletin büyük bölümlerinin geniş bir mücadele cephesi halinde savaşa katılmasını başarmağa muvaffak olmuştuk. Böylece, biraz sıkıcı bazı durumlara katlanmak zorunda kalmıştık. Örneğin Prio, Miro Cardona (1) ve Miami'de bulunan Cephe'nin bütün üyelerinden kurulu grup vardı; topyekûn ve geniş bir birliğe muhaliftiler; bu kişiler Sosyalist Partisi(2) ni bertaraf etmek istiyorlardı. Biz, Sosyalist Partisi'nin bertaraf edilmemesini savunuyorduk.

(1) Bugün A.B.D.'ye sığınmış devrim düşmanı gruplardan birinin yöneticisidir...
(2) Küba Sosyalist Halk Partisi... (Ç).

Biz toplantının Sierra Maestra'da yapılması gerektiğini, Cephe delegelerinin bizimle tartışmak üzere dağa gelmeleri gereğini savunuyorduk. Biz, Sierra Maestra'da kendi şartlarımızı kabul ettireceğimizi, buna karşılık Miami'de onların bize kendi şartlarını kabul ettirmeğe çalışacaklarını biliyorduk. Biz bunları kabul etmiyecektik, çünkü onların isteyeceği aşırılıkları kabul etme niyetinde değildik ve böylece kötü seçilmiş bir anda bir sorun ortaya çıkmış olacaktı.

Ama nihayet, belki de bazı hallerde tam bir işbirliği olmaksızın, denebilir ki herkes Batista zulmünü yıkmada hemfikirdi. Bizim daha önceki bir devirde bu cephe ile aramızda güçlükler vardı. Bu devirde bazı delegeler Miami'ye giderek **«26 Temmuz»** hareketini temsil ettiklerini ve orada bir cephe hazırladıklarını söylüyorlardı. Çok güç şartlar altında, büyük yoksunluklarla ve hiçbir dış yardım olmaksızın dağda mücadeleye başladığımız bir yıl olmuştu ve Miami'de bizim adımıza bir anlaşmanın imzalanmış olduğunu öğrenince müthiş öfkelenmiştik. O zaman, onların bölünme v.b. olarak vasıflandırdıkları o mektubu yolladık. Gerçekte biz, bu antlaşmayı hiçbir suretle kabul edemezdik.

O andan itibaren ordu ile her türlü barışmayı imkânsız hale sokmak gerektiğini açıkladık ve bu, her zaman bizim programımızda yer alan bir şeydi.

Biz, bir hükûmet darbesini asla kabul etmiyeceğimizi, temizleyip yeniden örgütlemenin gerektiğini ve Cumhuriyet silâhlı kuvvetlerini yeni bir bünyeye kavuşturmanın zorunlu olduğunu söylüyorduk. Ve bu, bizim öne sürdüğümüz ilk talimatımızdı. Bu talimatı verdiğimiz zaman Sierra Maestra'da sadece 120 silâhlı adamdan ibarettik. Herhangi bir insana, bu derece az bir kuvvetin bir talimatı verebilmesi zırva bir şey olarak görünebilir.

Prio'nun taraftarları yaptığımız şeyin, Batista'nın kuvvetlenmesine yardım ettiğini, çünkü bu gibi açıklamalarla askerleri korkuttuğumuzu söylüyorlardı.

Bizi en çok meşgul eden şey, duruma hâkim olmak için gerekli kuvvetlere sahip olmadan, emperyalizmin desteklediği askeri bir Hükûmet darbesinin yapılması idi. Bu taktik çok iyi idi. Zaten askıda kalan tasarlanmış pakt aleyhdarı Miami'ye gönderdiğimiz o mektupta bunu açıklamıştık. Tecrid edilmiş halde kalmıştık ama o zaman, kötü arkadaşlarla beraber olmaktansa tek başına gitmek bin defa yeğdi.

Fakat o devirde ancak 120 silâhlı adamdan ibaret bulunduğumuz halde, sürgünde bulunan bütün örgütlerle daha geniş bir birliği neden istemiyorduk? Çok basit birşey bu: ancak 120 kişi olduğumuz zaman birleşme, muhafazakâr ve reaksiyoner unsurlara ya da Batista'ya düşman olsalar da devrimci olmayan çıkarların temsilcilerine büyük bir çoğunluk vermiş olacaktı. Bu birlik içinde biz, sadece çok sınırlı bir kuvvet olarak kalacaktık. Fakat, mücadelenin sonunda bütün bu örgütler hareketin zafere doğru gittiğinden ve zulüm yönetiminin yıkılacağından emin olunca birleşmeye karşı büyük bir ilgi gösterdiler, ama artık bizim bu birlik içinde kesin bir kuvvetimiz vardı.

Biz bu durumu savaşın sonuna kadar gruplaşmalar olmadan muhafaza ettik. Bu, bizim görüşümüze karşı olan bu adamların tutumunun başarıya ulaşmamasını sağlama bakımından daha iyi idi. Onların çıkarı, Sosyalist Parti'yi bertaraf etmeyi hedef tutuyordu. Bu, onlar için temel bir nokta idi. Bu konuda hiçbir suretle taviz vermezlerdi. Biz, bu konuyu asla tartışmamaya ve savaşı bitirmeğe karar verdik.

Ondan sonra, evet, birlik Batista'ya karşı sağlam bir

cephe teşkil ediyordu. Yani, herkesi ona karşı birleştiren geniş bir cephe. Ama o devirde artık parasız değildik. Silâhları yüzlerle satın alıyorduk ve şeker merkezlerinden vergi olarak aldığımız paralar milyonlarca pesoyu buluyordu. Bu nihayet, içinde bizim ağır basan bir kuvvetimizin bulunduğu bir cephe idi. O zaman, reaksiyoner ve sağcı çıkarların üstün geldiği bu birlik cephesini muhafaza etmenin bizim için daha fazla önemi vardı. Batista'nın düşüşü işte bu şartlar içinde oldu.

Fakat biz temsil edilmeden ve emrimiz olmadan ve üstelik de hiçbir devrimci programı temsil etmeyen anlaşmayı bozmamız, onların bir adayına karşı olan Urrutia'nın seçilmesi üzerine oldu. Hiçbir uzlaşmanın mevcut olmaması Devrim için çok daha iyi olurdu ama, Devrim bir aday göstermе ve destekleme zorunluluğu içinde bulunuyordu. Tabiî bunun hiçbir önemi yoktu ve hiçbir devrimde hiçbir önemi yoktur. Askerî cihazı yıkan, iktidarı kitlelerin yardımile ele geçiren ve devrimci bir ordunun sahibi bulunan devrimler için hükûmette şunun ya da bunun bulunmasının hiçbir önemi yoktur. Zaten biz - **bunu açıkça söylüyorum** - Devrim'in tartışma konusu olması ve reaksiyoner unsurların hükûmeti ele alabileceği fikri ile hiç meşgul değildik, çünkü kitle kuvveti ile silâhlı kuvvet devrimcilerin elinde idi.

Peki, uğraştığımız şey neydi? Tarihçilerin ne diyeceğini bilmiyorum, bu onların işidir ama bizim fikrimizce yapılmış olan şey iyi yapılmıştı, yani mevcut güçler arasındaki ilişki **-sosyal, politik ve ideolojik alanlarda-** devrimci hükûmetin ilk aylarında Urrutia ile diğerlerinin varlığını haklı hale sokmaktaydı. Burada söz konusu olan şey, belki de ideolojik güçler arasındaki ilişki idi. Bize gelince, kitlelerin sempatisine ve âsi Ordu'ya sahip bulunuyorduk.

5

JIGUE SAVAŞI

(11-21 Temmuz 1958)

Ayın 11'inci cumartesi günü sabahın saat beş kırkbeşinde âsi bir devriye düşman piyadesinin 18 inci taburuna karşı ilk ateşi açtı. Bu, basit bir hırpalama çatışmasına benziyordu; on beş dakika sonra devriye geri çekildi. Sadece düşmana kayıp verdirmek ve onu harekete mecbur bırakmak istiyordu. O sırada başka âsi birlikler taburun etrafındaki bütün stratejik noktaları işgal etmişti, fakat bunlar varlıklarını belli etmeme emrini almışlardı. Sabahın saat dokuzunda iki düşman mangası yara-

lılar ve yiyecek getirmek üzere yanlarında bir katır konvoyu ile kıyı yönüne doğru gittiler. Yarım saat sonra, yol üzerinde mevzilenmiş kuvvetlerimize çattılar ve bu kuvvetlerimiz onları beş ölü, bir esir, iki otomatik Cristobat tüfeği, bir Thomson, üç Springfield, bine yakın mermi ve on iki tüfek bombası bırakarak çekilmek zorunda bıraktı.

Ondan sonra yetmiş iki saat ses çıkmadı. Bu şartlar altında düşman taburu gerçek durumunu bilemiyordu. Fakat üç gün sonra yiyecekleri bitince başka bir harekete giriştiler. Bu, ayın 14'ünde oldu. Öğleden sonra saat ikide, tam bir bölük kararlı bir şekilde ayni yola doğru ilerledi. Savaş yeniden başladı ve gecenin saat dokuzuna kadar sürdü. Bir manga esas kuvvetlerden ayrıldı ve dağılarak elimizden kurtulmağa çalıştı; diğer ikisi gerilediler. Ayni anda kuvvetlerimiz her taraftan ilerleyip düşman kampından bir atımlık uzaklıkta mevzilendiler. Çemberleme işi gerçekleşince artık ateş durmadı. Tabur dört gündenberi yiyeceksiz bir halde, yerinde çivilenip kalmıştı. Harekâtta çıkış yolu, düşmanın takviye kuvvetleri almasına karşı savaşınağa bağlı kalıyordu.

Ayın 15'inci sabahı uçaklar göründü. Hücum ayın 16'sında tekrarlandı ve bu sırada düşman nakliye araçları Rio de la Plata'nın ağzına takviye kuvvetleri çıkarıyordu.

Bu ilk takviye geri püskürtüldü. Fakat uçaklar durmadan hücumlarına devam ediyordu ve nakliye gemileri durmadan takviye birlikleri çıkarıyorlardı. Ayın 19'uncu günü tam bir tabur kara ve deniz topçusu ile hava desteği altında kıyıdan ilerlemeğe başladı. Buna karşı yirmi dört saate yakın bir zaman süren en çetin savaşımızı verdik. Asi Kuvvetler mukabil taarruza geçti ve düşmanı hareket ettiği noktaya kadar sürdüler.

Ayni gün, gecenin saat on birinde ikinci cephede çarpıştığımız bir sırada, düşmana teslim teklifimizi götürmesi için bir esiri yolladık. Ayın 20'nci günü sabahı saat altıdan ona kadar ateşi kestik. Düşman askerleri siperlerinde kalarak bu ateş - kesi kabul ettiler. Hareket edebilen bazıları yavaş yavaş siperlerimize kadar sokularak bizden su, ekmek ve sigara istediler.

Komutanları, zaman kazanmak için yaptığı son bir gayretle saat altıya kadar hiçbir karar almıyacağını, çünkü adamlarının fiziksel mukavemetlerinin son haddine gelmiş olmalarına rağmen Genel Kurmay'ına takviye gelinceye kadar yerinde kalma konusunda söz vermiş olduğunu bize bildirdi. Biz, hatlarımızm sağlamlığına güvendiğimiz için, birkaç dakika kadar önce bizden su ve yiyecek isteyenlere karşı, bir çok hayata malolacak yararsız bir hücuma geçmektense beklemeğe karar verdik.

Ayın 21'inci günü sabaha karşı 18'inci taburdan geri kalanlar kuvvetlerimize teslim oldu. Şartlar haysiyetli ve insanca idi. Subaylar şahsi silâhlarını muhafaza edebildiler ve hepsi yiyecek aldı; kendilerine mümkün olan en yakın zamanda serbest bırakılacakları bildirildi. Yalnız komutanlarına savaş esiri muamelesi yapılacaktı.

Düşmanın on güne yakın bir süre içinde bir şey yemeden, Diktatörlük'ün kendisine yollıyacağı takviyeleri bekliyerek sonuna kadar dayandığını ve cesaretle kendini savunduğunu kabul etmek gerekir. Becerikli ve değerli bir komutan tarafından yönetilen düşman kuvvetlerinden en iyi bir birlik savaş dışı edildi. Suçlular hiçbir zaman Sierra'nın tepelerinde dolaşamazlar.

6

DİKTATÖRLÜĞÜN YIKILIŞI HENÜZ DEVRİM DEĞİLDİR

(1 Ocak 1959)

(Genel Karargâh'ın bütün asî Ordu şeflerile halka bildirisi)

Başkentten gelen haberler ne olursa olsun, birliklerimiz hiçbir suretle ateş kesmemelidir. Birliklerimiz bütün savaş cephelerinde düşmana karşı harekâta devam etmelidir. Teslim olmak isteyen garnizonların dışında hiçbir müzakereye girişilmeyecektir.

Bütün belirtilere göre başkentte bir hükûmet darbesi yapılmıştır. Asi Ordu bu hükûmet darbesinin hangi şartlar altında cereyan ettiğini bilmemektedir. Halkın

görevi hazır durumda olmak, genel karargâhın ve yalnız onun vereceği bilgileri izlemektedir.

Diktatörlük, son haftalar zarfında kendisine indirilen darbeler altında yıkılmıştır; fakat buna rağmen onun düşüşü Devrim'in başarısı anlamına gelmez.

Genel karargâh gerekli bir emirle durmayı emretmedikçe askerî harekât bugün de dünkü kadar devam etmektedir. **«Ateş—kes»**, ancak başkentte ayaklanmış bulunan askerî unsurlar kayıtsız şartsız Devrim komutanlığı'nın emri altına girmeği kabul etmedikçe olmayacaktır.

Devrim mi? Evet! Biz askerî darbe demiyoruz! Sırtını halka ve Devrim'e döndüren askerî bir darbe demiyoruz, çünkü bunun tek sonucu savaşı uzatmak olur!... Batista ile büyük suçluların cezadan kurtulmasına imkân verecek bir hükûmet darbesi değil, çünkü bunun tek sonucu savaşı uzatmak olur!. Halkın zaferini kurnazlıkla ele geçirecek ve tek sonucu savaşı uzatmaktan ibaret olacak sahte bir zafer değil, çünkü hiçbir şey halkın topyekûn bir zaferi söküp almasına engel olmıyacaktır.

Yedi yıllık bir mücadeleden sonra halk, Vatan'ımızın bir daha asla yeni bir 10 Mart'a sahne olmayacağından kesin bir surette emin olmalıdır.

Kimse kendiyle alay ettirmesin ya da aldatılmasına imkân vermesin.

Parola, herkesin gözünün açık olmasıdır! Halk ve özellikle Cumhuriyetin bütün işçileri Asi Radyo'nun vereceği emirlere karşı dikkatli olmalıdır. İşçiler! Size emir verilir verilmez, gerekirse her türlü karşıt—devrim hamlesinin yolunu kapamak üzere, bütün iş merkezlerinde kesin olarak genel greve başlamağa hazır olun!

Halk ile Asi Ordu, bunca kana mal olan bir zaferin elinden çalınmasına imkân vermemek üzere, herzamankinden çok birleşmiş ve sımsıkı bir halde olmalıdırlar!

7

ASKERİ CİHAZIN TAHRİBİ

Devrim hareketi için **-hernekadar aralık ayında, yani işin sonunda düzenli zulüm kuvvetleri çoktan ezilmiş idiyse de-**, reaksiyoner ve emperyalizm kuvvetlerinin şimdi Dominik'te yapmakta oldukları ve Amerika'nın neresinde olursa olsun daima yapmayı denediği şeyden kaçınmak nasıl mümkün oldu? Sadece halkın gelişmiş bir devrimci bilince ulaşmış olması ve kitlelerin fiilen katılması sayesinde.

Amerikan sefareti ile gericilerin(1) manevrasını, bu

(1) Batista'nın kaçmasından sonra askeri bir cunta kurulmuştu. (Ç).

kadar kolaylıkla bertaraf eden şey nedir? Sadece genel grev. Bir el ateş etmek yeterdi. Tam genel grevi başlatmanın zamanı idi.

İkinci defa olarak talimat verildiği zaman birçok vilâyetleri tecrit etmiş, birçok düşman birliklerini yok etmiştik, düşman ufalanıyordu. Oysa başlangıçta ülkenin neresinden isterse geçiyordu ve bu duruma hâkimdi. İkinci talimat tam zamanında verildi ve o zaman sadece strateji cereyan etti: kitlelerin yardımile devrim hareketinin tamamlanması. Gerçekten devrimci olan bir hareketi bir hükûmet darbesinden ayıran da budur.

Kitleleri harekete getiren şey ne idi? Kitleleri harekete getiren, mücadele ile baskıyı canlandıran ve rejimin tezatlarını daha keskin hale sokan şey gerilla savaşı olmuştur; o zaman halk ile kitleler iktidarı ele aldı. İlk temel karakteristik budur.

Rejimi destekleyen askerî mekanizma tasfiye edilebilir. Birçok devrim kanunları böylece tamamlandı: önce iktidarın kitleler tarafından alınması, sonra da bütün bu imtiyazlılar rejimini destekleyen askerî mekanizmanın tasfiyesi.

Reaksiyon ile emperyalizm ne yapmağa çalışmaktadır? Bunlar her kriz sırasında neyi muhafazaya çalışırlar? Lâtin Amerika'nın tarihi bunun örneklerile dolup taşmaktadır: Onlar ne pahasına olursa olsun, sistemin askerî mekanizmasını muhafazaya çalışırlar. Aslında emperyalizm ile yönetici sınıflar için şu ya da bu temsilci veya senatörün başkan olmasının önemi yoktur.

Şüphesiz emperyalizm ile reaksiyoner sınıf, mümkünse, başkan olanın gerçek bir hırsız olmamasını, namuslu olmasını, parayı dürüst bir şekilde kendi egemen sınıflarının çıkarına kullanmasını, yönetim işlerinin namuslu bir şekilde yapılmasını, çok çalan bir hükûmete daha az çalan bir hükûmeti tercih ederler.

1 Ocak 1959'da Küba'da, ya da şimdi Dominik'te olduğu gibi, herhangi bir kriz ânı gelip çattı mı, sorunun anahtarı, halkın silâha sarılıp sarılmıyacağının ya da ordunun, elindeki silâhlarla hiç zarar görmeyip halkın silâhsız kalıp kalmıyacağının bilinmesindedir. Bu tipteki bir kriz, herhangi bir ülkede patlak verdi mi, halk hareketinin ilk hedefi askerî mekanizmayı yıkmak ve silâhları ele geçirmektir. Bu, zorunlu bir şarttır ve o olmadan devrim frenlenebilir, ihanete uğrayabilir ve ezilebilir de.

Pérez Jimenez düştüğü zaman Venezuela halkının eline silâh geçtiğini düşünün; bu, elveda emperyalizm!. demektir. Elveda petrol şirketleri demektir! Elveda Romulo Betancourt(1) ya da, adı ne olursa olsun, herhangi bir haine elveda demektir!.

Buna rağmen, bütün bunları biz icat etmedik, aksine! Herşey açıkça Lenin'in **«Devlet ve Devrim»** adını taşıyan **-sanırım ki, hepiniz bu kitabı biliyorsunuz-** kitabında yazılıdır. Bu, üzerinde çok durulması gereken ve Küba denemelerini geçirmeden de tamamen anlaşılabilen tartışma kabul etmez büyük bir gerçektir.

Bu, nihayet bütün Lâtin Amerika'da olduğunu gördüğümüz şeydir: bir devrimin ilk yapması gereken şey, eski politik rejimin askerî mekanizmasını yıkmak ve onun silâhlarını ele geçirmektir.

Bu, şüphesiz bir devrim için tek şart değildir ama, kaçınılmaz şartlardan biridir.

(1) Venezuela Cumhurbaşkanı. (Ç).

III

TARIM REFORMU

(1959 - 1960)

«Devrim iki şey yapmıştı: kitlelerin desteği ile iktidara gelmiş, sonra da hükûmet etmekte olan sosyal rejimin askerî mekanizmasını tasfiye etmişti. Bu sırada da, bütün malî kaynaklar, bütün ekonomik kaynaklar, bütün basın, bütün radyo egemen sınıfın ellerinde bulunuyordu. Onlar iyice memleketin efendileriydi. Ve onları o hale sokanlar da bizdik.»

FİDEL CASTRO

1

ZAFERDEN SONRA: DEVRİMİN DÜŞMANLARI KİMLER OLACAK?

Sanıyorum ki, tarihimizin kesin bir noktasına gelmiş bulunuyoruz: zulüm yönetimi yıkılmıştır, her tarafta çok büyük bir sevinç vardır. Buna rağmen daha yapacağımız çok şey de vardır. Bu noktada aldanmıyalım, bundan böyle herşeyin kolay olacağını sanmıyalım, çünkü bundan sonra herşeyin daha da güç olması mümkündür. Her devrimcinin ilk görevi gerçeği söylemektir; halkı aldatmak, onu aldatıcı hayallerle oyalamak çok kötü sonuçlara varır. Onun için halkın mübalâgalı bir iyimserliğe karşı uyarılması gerektiğine inanıyorum.

Âsi Ordu savaşı nasıl kazanmıştır? Gerçeği söyleyerek. Zulüm idaresi savaşı nasıl kaybetmiştir? Askerlerini aldatarak. Biz, bir başarısızlığa uğradığımız zaman bunu radyo ile ilân ediyor, subaylarımızdan herhangi birinin hatalarını tenkit etmekten çekinmiyor, başlarına aynı şey gelmesin diye bütün arkadaşlarımıza haber veriyorduk. Batista ordusunda durum böyle değildi: biribirinden ayrı birlikler aynı hatalara düşüyordu, çünkü askerlere gerçeği söylemiyorlardı. Bunun için halka karşı da aynı sistemi başlatmak, ya da sürdürmek istiyorum: ona gerçeği söylemek.

Büyük bir adım atılmıştır; bu, anlaşılan ileri doğru büyük bir adımdır; işte şimdi başkentteyiz, işte Columbia kampındayız ve devrimci kuvvetler muzaffer durumda. Hükûmet kurulmuş ve bütün dünyanın birçok ülkeleri tarafından tanınmıştır.

Görülüyor ki, barış için yapılan savaş kazanılmıştır ama, buna rağmen kendimizi iyimserliğe kaptırmamalıyız.

Halk bugün bayram yapıp eğlenirken bizler çalışıyorduk. Ve bizi karşılamak üzere koşan halk ne kadar kalabalık idiyse, bu halkın neşesi o kadar büyük oluyor, bizim de işimiz o kadar çoğalıyordu, çünkü tarih ve Küba halkının karşısındaki müthiş sorumluluğumuzu anlıyorduk.

Devrim, savaştan karmakarışık olan bir Ordu'ya pabuç bırakmak istemez. Yani, bugün ya da yarın Devrim'in düşmanları ne olacaktır? Dün olduğu gibi bugün de, zafere ulaşmış olan şu milletin karşısında Devrim'in düşmanları ne olacaktır? Bugünden itibaren Küba Devrimi'nin en büyük düşmanları devrimcilerin kendileri olacaktır.

Ben bunu âsi savaşçıya her zaman söylerdim: artık

karşımızda düşman kalmayınca, yani savaş bittiği zaman Devrim'in bizden başka düşmanları olamaz. O zaman dediğimi şimdi de tekrar ediyorum: bunun için âsi askere karşı, başka herhangi birine nazaran olduğundan daha ciddi olacağız, çünkü burada Devrim'in başarısı ya da başarısızlığı söz konusudur.

Birçok devrim türleri vardır. Uzun zamandanberi devrimden söz edildiğini duyarız. 10 Mart hükûmet darbesinin bile devrim olduğundan söz edilmiştir.

Bu sözün bizde uyandırdığı ilk anılar en tatlı çocukluk günlerimize kadar uzanır: şöyle dendiğini duyardık: «Falanca bir ihtilâlci idi, filân çarpışmaya, falan harekâta katılmıştır.» ya da «O bombalar fırlatırdı.».

Hatta o zaman bir ihtilâlciler zümresi vardı ve aralarından bazıları, herhangi bir çarpışmaya katılmış oldukları için ihtilâl ile yaşamak isterlerdi.

Bedavadan aylık almak ve parazit halinde yaşamak için bunların bakanlıkları bastıkları olurdu. Böylece de devrim başarısızlığa uğrardı.

Bizim devrimimiz bu türden değildir. Daha öncekilerin uğradığı sona o uğramıyacaktır, çünkü benim kanımca her bakımdan birçok elverişli kozlardan yararlanmaktadır. Eğer biz onu bozmazsak, Devrimimiz iyiye gitme konusunda her türlü şansa sahiptir.

Bu devrim'i yapan bizlerin kendi kendimize soracağımız seri halindeki soruların ilki şudur: hangi amaçla hareket ettik, niyetlerimiz nelerdi? Herhangi bir hırsla, komutanlık etmek ya da kaba isteklerle hareket eden bazı kimseler var mıydı? Bu Devrim'in her savaşçısı tam bir idealist mi idi, yoksa idealizmi başka amaçlarla mı kullanıyordu?

Bu soruları sormak bizim görevimizdir, çünkü Küba'nın geleceği, bizim ve halkın geleceği, bilincimizin ge-

çireceği incelemeye bağlı olma tehlikesile karşı karşıyadır.

Az çok kalabalık savaş kollarından, çarpışma cephelerinden ve birliklerden söz edildiğini duyduğumun her defasında kendi kendime şöyle düşünürüm: iyi ama bizim, savaşı kazanabilecek en iyi kolumuz, en iyi birliğimiz halktır!

Ve bu savaşı halk kazanmıştır. Çünkü bizim ne uçağımız, ne savaş arabalarımız, ne askeri akademilerimiz, ne de talim alanlarımız vardı. Ne tümenlerimiz vardı, ne alaylarımız, ne bölüklerimiz, ne mangalarımız, ne daha küçük birliklerimiz. Buna rağmen savaş kazanıldı.. Kim tarafından? Halk. Savaşı halk kazanmıştır, başka kimse değil.

Bu Devrim'i gerçekten yapıp yapmıyacağımız, ya da diğer devrimlerin, sonuncu ya da ondan önceki devrimin ölümüne yol açan hatalara düşüp düşmeyeceğimizi bilmekte çıkarı olan tek varlık odur. Bugün Devrim'imizin etrafını çeviren birçok şartlar eskilerinden farklıdır ve ben bu defa Devrim'in görevini başarı ile yerine getireceğine inanıyorum.

Biz savaşa sırf lâf olsun diye girişmedik. Sanırım ki, bunu ispatlamış bulunuyoruz ve hiçbir Kübalı'nın bu konuda şüphesi yoktur. Hepimiz işe girişmek zorundayız. Ben şahsen bütün gücümü memleket hizmetine vermeğe hazırım ve biliyorum ki, gerek Cumhurbaşkanı ve gerekse bütün bakanlar aynı şeyi yapmağa hazırdırlar. Görüyorum ki, bütün halk bizimle işbirliği yapma konusunda olağanüstü bir iradeye, basın ile gazeteciler bize yardım etmeğe isteklidirler. Bunun nedeni, 70 yıl yerine geçen 7 yıllık bahtsızlıklar sırasında Küba halkının çok şeyler öğrenmesindendir.

Hükûmet darbesi **(1952'deki)**nin bizi 25 yıl geri gö-

türdüğü söylenmiştir ama şimdi Cumhuriyet ülkeyi 50 yıl ileri götürmeğe hazırlanmaktadır. İki gün içinde kumar, kötülük ve geçmişin bütün fenalıkları silinip süpürülmüştür.

Ben meslekten bir asker, hatta çekirdekten yetişme bir asker bile değilim. Burada işimi bitirdiğim zaman, kendimi başka meşgalelere vermek üzere çekileceğim. Ne olursa olsun, askerî sorunların çözümlenmesi için kendimin kaçınılmaz şekilde lâzım olduğuna inanmıyorum. Sonra, benim tamamen başka isteklerim var.

2

BU SAFHAYI GEÇİRMEK ZORUNLU İDİ

Dağdaki şeflerle diğerleri arasında bütün savaş boyunca sürüp giden ve ondan sonra da devam eden anlaşmazlıklar vardı.

Bu sorunlardan söz etmek hoş değilse de, bu herşeye rağmen yapılabilir, çünkü o devirde kendilerile aramızda anlaşmazlıklar bulunan bu arkadaşların bazıları bugün Devrim'de yüksek görevleri işgâl etmekte olup, böylelikle tamamen Devrim sayesinde bir kimlik kazanırlar. O devrin yöneticilerinden diğer bir kısmı şimdiki halde Miami'de, Puerto Rico ve Amerikan Dışişleri Ba-

kanlığında, yani yurt dışında bulunmakta ve orada karşıt-devrimin tohumlarını atmaktadırlar, çünkü onlarla aradaki anlaşmazlıkların büyük olduğu kesindir. Üstelik başka bir şey daha olmuştu. Devrimin askerî gücü olağanüstü bir şekilde gelişmişti ve bu gelişme sayesinde **«26 Temmuz Hareketi»**nin içindeki kuvvetler ilişkisi değişmiş bulunuyordu. Âsi orduyu temsil eden kuvvet üstündü ve başkomutanın emirlerini yerine getirirken savaştakinin aynı olan bir örgüte sahipti. Yani, ovaya vardığımızda, bizzat devrimin sona erme tarzı ile, özel bir yönetimle beraber bulunuyorduk.

O devirde caudillismo (1) dan söz ediliyordu. Ama, bundan söz eden kimdi? Söz edenler, gerçek bir şekilde caudillismo ile değil, Küba devriminin gelişmesi içinde âsi orduyu kapsamaya başlayan üstünlükle uğraşanlardı. Şef aleyhdarlığı, aslında var olmayan bir şefe karşı değil, gitgide büyüyen bir devrim kuvvetine karşı idi. Duyulabilen caudillismo aleyhdarı açıklamalar, aslında devrim kuvvetine karşı yönetilmişti. Fakat devrim iktidara geldiği zaman bu tarzda yönetildiği muhakkaktır.

Hatta, dahası da var. Devrimin bellibaşlı yöneticileri ortaya çıkan sorunları tartışmak için toplanmıyorlardı bile. Diğer arkadaşlar arasında çok büyük bir güven duygusu hükûm sürüyordu. Kararlar çoğu defa olayların ateşi içinde almıyordu ve bunlar ortaklaşa kararlar değildi. İlk devrim hükûmeti bu devirde sözünü ettiğim unsurlarla kuruldu. Ben bu devreden geçmenin doğru olduğu tezini destekliyordum. Önce, belki de bizim yönümüzden bazı ön yargılar vardı. Belki de ön yargılardan söz etmek doğru değildir ama, ne olursa olsun bu

(1) Caudillismo: İspanyolca şeflik demek. (Ç).

zorunlu idi. Biz, devrimin kişisel tipte **(kapsadığı herşey ile birlikte)** bir eğilim olarak anlaşılmaması gerektiği fikrile davranıyorduk. Sonra, elbet de bir Başkan ile bir Bakanlar Kurulu'nun atanması gerekiyordu.

Hükûmete dahil olan bir grup vardı ve bu grup hükûmette kimin bakan olacağı kararını vererek bu hükûmete bazı bakımlardan çağ dışı bir muhafazakârlık anlayışına sahip kişileri yerleştirmişti. Az çok muhafazakâr olan her ikisi de nihayet muhafazakâr bir hükûmet kadrosundan ibarettiler.

Hatırladığıma göre ilk günlerde, devrimci kanunları yapma sorumluluğu onlarda idi. Kurulan hükûmetin başkanına telefon etmemeğe ya da buna benzer başka yollara başvurmamağa, fakat olup bitecekleri görmek için beklemeğe karar vermiştik. Ve olup bitmesi gereken şey, kesinlikle cereyan etti. İlk haftalar geçti ve daha bir tek devrim kanunu bile yapılmadı. Bu zorunlu birşeydi. Bu bakanlardan bazıları ülke içinde belirli bir popülariteye sahipti. Kendi değerleri yüzünden olmasa bile ideolojik ve ekonomik çıkarlarını temsil ettikleri sosyal sınıfın tamamen elinde bulunan basın, radyo ya da televizyon sayesinde bu popülariteyi elde tutuyorlardı; bu propaganda araçları o bakanları savunuyor ve güçlü bir şekilde propagandalarını yapıyorlardı.

Bu kişilerin temsil ettikleri çıkarlar, bizim Sierra Maestra'ya vardığımızda karşılaştığımız köylülerin, şeker kamışı mahsulünde üç ay çalışan ve ölü mevsimi sonu gelmez bir açlıkla geçiren tarım işçilerinin, işçi sınıfının kısacası ülkedeki büyük çoğunluğun çıkarlarile ters orantılı idi.

Bu devreyi geçirmek zorunlu idi, çünkü bu bayların maskesini düşürmek gerekiyordu.

3

SAVAŞ SUÇLULARININ CEZALANDIRILMASI

«GERÇEK» OPERASYONU

Küba halkı için herşey açıktır: Küba devrimi örnek bir devrim olmuştur. Burada bir hükûmet darbesi olmadı. Eğer ordudaki subaylar, halkın iştiraki olmaksızın kurulu olan bütün çıkarlara saygı göstererek bir başkanın yerine bir başkasını geçirselerdi bu hiçbir düşmanlık yaratmaz ve biz de herhangi bir hücuma uğramaz, hiçbir iftira ile karşılaşmazdık. Gerçekte o saray Vatan çıkarlarına zıt bir diktatörlüğü barındırdığı, bu saray içinde halka ihanet eden bir diktatör yaşadığı zaman hiç kimse ona saldırmıyor, kendisine karşı hiçbir kampanya

yöneltilmiyordu. O 20.000 vatandaşımızı öldüren sefil bir hain ve bir katildi ama saygı görüyordu. Küba 300 milyon pesoyu aşıran bir hırsız tarafından yönetildiği siyasî polis bir dakika içinde birkaç defa on tane politik mülteciyi öldürmek üzere bir sefarete girdiği zaman Küba'ya karşı hiçbir kampanya hazırlanmıyordu ve politikacılar, diktatörlüğü mahkûm etmek için seslerini yükseltmiyorlardı.

Uzağa gitmeğe lûzum yok. Yakınımızda 27 yıldır süren diktatörlüğü ile Trujillo (1) 10.000 Haiti'liyi katlettirdi; bu cani diktatörün hafiyeleri gerek dışarıda, gerekse içeride binlerce kişiyi öldürdü. Ya diktatörlüğü 25 yıldır süren Somoza (2)? Bir seri halindeki diktatörlüklerden söz edebiliriz. Fakat, bunlara karşı hiçbir kampanya açılmış değildir.

Aksine olarak Küba halkına karşı bir kampanya vardır. Politik ve ekonomik bakımlardan serbest olmak istediği için. Bütün Amerika'ya tehlikeli bir örnek teşkil ettiği için Küba halkına karşı bir kampanya var. Yabancı monopollere verilmiş utandırıcı imtiyazları kaldırmaya hazırlanıyoruz. Telefon tarifelerini indirmeye, diktatörlüğün vermiş olduğu bütün imtiyazları gözden geçirip kaldırmağa hazırlanıyoruz. İşte, vatandaşlarımız arasında bize karşı gelişen bu hücumun gerçek nedenleri!..

Biz, hiçbir Birleşik Devletler Kongresi, hiçbir yabancı hükûmet temsilcisine hareketlerimizin hesabını vermek zorunda değiliz. Ben önce kendi halkımın, Küba halkının, sonra da Meksika'dan Birleşik Devletler'e, Cos-

(1) Eski Dominik Cumhuriyeti diktatörü...
(2) Nikaragua diktatörü. (Ç).

ta Rico'dan Venezuela'ya kadar bütün Amerika halklarına davranışlarının hesabını veriyorum.

Söyliyeceğim birşey daha kalıyor. Bütün kıt'anın gazeteci beyleri, Küba'daki güvenilir diplomat baylar, çeşitli inançları olan, ayrı politik kanaatlerde, her sınıfa mensup bir milyon kadın ve erkekten kurulu büyük bir mahkemenin önünde bulunuyorsunuz. Ben bu mahkemeye bir soru soracağım; halka bir soru soracağım. Uyguladığımız usulleri uygun görenler, Batista'nın hafiyelerinin kurşuna dizilmesini uygun görenler ellerini kaldırsın...

NEW-YORK (24 NİSAN 1959)

(Central Park'da Kübalı mülteciler önünde yapılan konuşmanın özetidir)

Eğer bize, kendi milletimizle diğer milletlerin adaletimizi neden doğruladıkları sorulursa, biz adalet isteğinin bütün Lâtin Amerikalıların eski bir isteği olduğu karşılığını veririz. Çünkü Lâtin Amerika'yı sömürgeleştirenlerin öldürdüğü ilk Kızıl Derili'den, diktatörlerimizden herhangi biri tarafından öldürülen son delikanlıya kadar kimse, hiçbir zaman adalet istemiş değildi. Bütün cinayetler cezasız kalmıştı. Her tarafta yüzbinlerce insan öldürülmüş, sürgünde ya da cezaevinde ölmüştür. Yüzbinlerce ve belki de milyonlarca Lâtin Amerikalı, Lâtin Amerika halklarını ezen hafiyelerin elile ölmüşlerdir. Ve Amerika tarihinde ilk defa olarak adalet gerçekleşti; bütün Amerika tarihinde bir millet ilk defa olarak cellâtlarını cezalandırdı. Dört yüz yıldanberi cellâtlar cezalarını çekmeden Amerika halklarına haksızlık etmiş, onları kana bulamıştır ve dört yüz yıldanberi ilk defa olarak üç ay zarfında bir millet cinayeti, işkenceyi,

zulmü ve sadizmi cezalandırmış bulunuyor. Ve bize devrim adaleti konusunda' soru sorulduğu zaman bunu halkların istediği karşılığını veriyoruz. Kendimizin demokrat olduğumuzu belirterek ve halk iradesinin şahidi olduğumuzu söyleyerek ve adaletimizin dört yüz yıldanberi onu tanımamış olan halklar tarafından istendiği karşılığını veriyoruz. Bu konuda bize daha da soru sorulduğu zaman bunun, bir halka cellâtlarını cezalandırmak konusunda, cellâtların dört yıl sürece halkı kana bulamaları sırasındakinden daha fazla iftiraya, daha çok hücumlara ve daha çok düşmanca kampanyalara mal oluşunun inanılmaz bir şey olduğu karşılığını veriyoruz.

Yurdumuzda bir daha katiyen politik cinayetler, işkenceler olmasın, zulüm yönetimi bir daha geri dönmesin diye cezalandırıyoruz. Cezalandırıyoruz çünkü yarın yeni Kübalıların cellâtların eline düşmesini ve cinayetlerin cezasız kalmasını istemiyoruz. Evet, cezalandırıyoruz ve hernekadar bunu yaparken hayli güçlük çekiyorsak da, bu işte görev hissile davranıyoruz, çünkü bizde adalet ve insan sevgisi duyguları var. Bunu, insanı saldırıdan, işkenceden ve cezasız kalan zulümden korumak için yapıyoruz. Biz, işte bunun için ceza veriyoruz.

Cezalandırıyoruz çünkü Lâtin Amerika'da vatandaşın namusuna sataşıldığı, işkence görüp öldürüldüğü ezilmiş ve zulüm gören ülkeler hâlâ vardır. Evet, bundan söz edelim, Amerika'da hâlâ işlenen cinayetlerden söz edelim. Haklı cezalarını çekmiş olan suçluları değil de ezilmiş milletleri savunmak için konuşalım.

4

BİRLEŞİK DEVLETLER'DE

(Nisan-1959)

(F. CASTRO'nun A.B.D.'de yaptığı basın toplantısındaki konuşmanın özetidir.)

BEN KOMÜNİST DEĞİLİM

Fakat müsaade ederseniz, kendi kendime bir soru soruyorum ve size de sormak istiyorum: Siz Küba Devrimi üzerine korkunç olan şeylerden başka bir şeyi hiç duymadınız mı? Oysa ben sizin, herşeyden önce bizim komünist olup olmadığımızı öğrenme çabası içinde olduğunuzu görüyorum. Buna rağmen ben, çok önceden açık ve kesin bir şekilde komünist olmadığımızı söylemiş-

tim; evet, ben bunu kesin bir tarzda söyledim. Biz halkın özgürlüğe, kişisel garantilere, teşebbüs serbestliğine, nihayet insanın bütün diğer haklarına ihtiyacı olduğuna, ama herşeyden önce yaşamak, çalışmak ve zamanında yemek yemek hakkına sahip olduğuna inanıyoruz. Bizim devrimimiz bütün insan haklarını, demokrasiler tarafından kabul edilen medenî ve siyasî hakları sosyal adaletle bağdaştırmak isteğindedir. Siz burada, yaşama tarzınızı tehlikeye sokabilecek sorunlarla fazla meşgulsünüz. Sorunları ayni açıdan görmememiz pek mümkündür. Biz çoğu zaman anlaşılamamak korkusu içindeyiz ve buna rağmen en güzel ve en cömert fikirler bazan burada, sizin ülkenizde doğmaktadır.

HÜMANİST BİR DEMOKRASİ

Devrim'imiz ilhamını demokratik prensipten almaktadır: bu, hümanist bir demokrasidir. Hümanist: bu, insanın maddî ihtiyaçlarını tatmin için, onun en değerli istekleri olan özgürlüklerini feda etmesi anlamına gelmez; fakat insanın en esaslı özgürlükleri, maddî ihtiyaçları tatmin edilmediği takdirde hiçbir anlam taşımazlar. Hümanizm, demokrasiden anlaşılan şeye eşittir; teorik değil, gerçek demokrasi, yani insan haklarının serbestçe uygulanması ve ayni zamanda insan ihtiyaçlarının tatmini, çünkü açlık ile sefalet üzerine bir oligarşi ile bir zulüm yönetimi değil, sadece gerçek bir demokrasi kurulabilir. Biz, kelimenin gerçek anlamı ile demokratız. Demokrat olarak insanın çalışmaya, ekmeğini kazanmaya olan hakkını istiyoruz. Biz samimi demokratlarız, çünkü sadece insanın teorik haklarından söz edip insan ihtiyaçlarını unutan demokrasi ne samimi, ne de gerçektir. Ne özgürlüksüz ekmek, ne ekmeksiz özgürlük. Ne insan dik-

tatörlüğü, ne sınıf diktatörlüğü. Ne grupların, ne kastların, ne de oligarşinin diktatörlüğü. Terör olmadan ekmek özgürlüğü. Hümanizm budur işte!.

BİRLEŞİK DEVLETLER İLE İLİŞKİLER

Tarih ülkelerimiz arasında birçok bağlar örmüştür; hepiniz Birleşik Devletler'in Küba bağımsızlığına nasıl katılmış olduğunu bilirsiniz; ondan bu yana aramızda dostça ilişkiler ve karşılıklı iyi duygular kurulmuştur. Fakat ekonomik ve politik alanda bu ilişkiler tek taraflı olarak belirlenmiştir. Biz de Bağımsızlık'ımızı söküp almak için mücadele etmek zorunda kaldık. Birleşik Devletler Kongresi bir deklârasyon yaymlıyarak şöyle diyor: Küba özgür ve bağımsız olmalıdır ve bu Birleşik Karar savaşı sona erdridi. Fakat Küba'lılar özgürlük bayrağını dikmeğe hazırlanırken Kongre bir toplantı yaptı ve bizi dinlemeden, Birleşik Devletler için işlerimize karışma hakkını tesbit ederek açıkladı. Düzen ile mülkiyeti, mallarla kişileri garanti altına almak için bizi, kendi otoritesi ile Anayasamız'a Platt düzeni (1) nin şartlarını sokmak zorunda bıraktı.

Küba politikasının hatalarından çoğu bunun sonucudur. Daha Cumhuriyet'in başında harekete geçmekten, politik bozuluşa son vermekten, kaçakçılığa ve daha bir çok politik cinayetlerle bozuklukları durdurmaktan korkuyorduk, çünkü herkes bütün bunların boş olmasından, durumu düzeltmeğe çalışırken Bağımsızlık'ımıza son verecek olan bir Birleşmiş Milletler müdahalesine yol açmasından korkuyordu.

---

(1) Küba'nın 1901 Anayasası'na Amerikan işgali sayesinde, A.B.D.'nin hazırladığı Platt düzeni sokuldu. Bunun 3. maddesi A.B.D.'nin Küba işlerine her bakımdan karışmasını öngörüyordu. (Ç).

Cumhuriyet'in başında, 1903'de imzalanıp bazı gümrük haklarını öngören bir anlaşma ile işe başladık. Birinci Dünya Savaşı patlak verdiği zaman tarifeler düştü ve sanayi ihtiyaçlara yetecek kadar gelişti.

Küba'nın, Birleşik Devletler'in büyük şeker sağlayıcısı olduğunu söylemek gerekir. Oysa, bizim şeker tarihimiz daima zararda olduğumuzu göstermektedir. Yükselmiş olan şeker fiyatı Birinci Dünya Savaşı sonunda birden geniş miktarda düştü. Ve biz yıllarca daima daha yüksek olan tarifelerin elinde kalmıştık. Öyle ki, bazan şeker için ödenen vergiler bütün Küba şeker rekoltesinin değerinden yüksekti ve bazı yıllar Birleşik Devletler hükûmeti, sahip olduğu haklar sayesinde, Küba hükûmetinin ülke içinde aldığı vergilerden fazla para almaktaydı. Sanayiimiz her zaman bu önceden kestirilemeyen ekonomik tedbirlerin acısını çekmiştir ve bu durum kota sisteminin kurulduğu 1934 yılına kadar devam etti. İkinci Dünya Savaşı sırasında Küba, Birleşik Devletler'in başlıca şeker sağlayıcısı olduğu için başka bir ülkeye bir libre lik olsun şeker satmamıştır. Şekerimiz yüksek bir fiyata satın alındı, ama biz bunu pahalıya ödemek zorunda kaldık: 1948'de kotanın kuruluşundan önce, üretimimizi daha da artırmak zorunda kalmıştık.

Ondan sonra, Amerikan tüketiminin % 96'sını sağlarken, birdenbire Birleşik Devletler tüketiminin % 28'i ile yetinmek zorunda kaldık.

Kota ile fiyat tatminkâr değilken, 1948'den itibaren olup biten nedir? On yıl zarfında işlerin daha iyi olacağını düşünebilirdik, oysa kotamız durmadan sınırlandı ve sonuç şu oldu: Küba'nın fakir insanları Küba'dan çok Birleşik Devletler'den mal almaktadırlar.

1948'den sonra biz, Birleşik Devletler'in bizden satın aldığına nazaran 600 milyon dolarlık fazla mal aldık.

Eğer buna on yıl içinde nakliye, sigorta ve Küba'daki yatırım gelirlerini de eklersek yaklaşık olarak bir milyar pesoluk bir kan vermenin acısını çektik demektir. Üstelik de 7 yıl süren diktatörlük sırasında çalınan yüzlerce milyonu hesaba katmadık; bu takdirde kayıplarımız bir buçuk milyar doları geçer. Gerçek şudur ki, biz iktidara geldiğimiz zaman altın ve dolar rezervleri hemen hemen tükenmişti ve düzenli şekilde açık veren bir ticaret dengesine sahip olunduğu zaman bunda hiç de şaşılacak bir şey yoktur.

SİZİN ANLAMANIZI İSTİYORUZ

Sizin anlamanızı istediğimiz şey, Devrim'imizin, ülkenin sanayileşmesine karşı duyduğu ilgidir. Küba'nın hergün gittikçe acısını biraz daha fazla çektiği müzmin hastalığı, onun iyi etmesi gerekir. Bu da işsizliktir. Birçok ülkelerin bizde önemli çıkarları vardır. Bu çıkarlar çoğu zaman bizim gerekliliklerimizle tezat halindedir ve bizim buna karşı koymakta sahip olduğumuz tek neden, Kübalıların durumlarını düzeltmek ve ülkelerini ilerletmek hakkını savunmaktan ibaretti. Bu, artık Birleşik Devletler'den birşey satın almıyacağımız anlamına mı gelir? Aksine olarak ondan daha fazla şeyler alacağız ama, en çok ihtiyacımız olanı alacağız ve Küba'da yapılması mümkün olan şeyi kendimiz yapmak zorundayız.

Birleşik Devletler ile ticaretimiz ortak yararımıza olarak düzeltilebilir: Eğer Birleşik Devletler ile anlaşmazsak ilerleme kaydetmemiz kesin surette imkânsızdır. Birisi bana, buraya para istemeğe gelip gelmediğimizi ve Birleşik Devletler'in bize ne şekilde yardım edebileceğini sordu. Ona şu karşılığı verdim: Önce ekonomik plânda biribirimize karşı âdilâne davranarak ve nihayet biribirimize karşı anlayışlı hareket ederek, çünkü bizim daha çok meşru bir anlayışa ihtiyacımız vardır.

Küba'da yerleşmiş olan Amerikan çıkarlarının geleceği nedir?

Bunlar ister Kübalı, ister Amerikalı olsun endişe etmelerine mahal yoktur, çünkü bizim programımız adalet-lidir; bu program sadece sanayi ile üretimin artması oranında işçilerin hayat seviyesini yavaş yavaş yükseltmek niyetindedir. Kimse satın alacak güçte olmadıkça sanayi kurmanın imkânsız olduğunu söyledim. Bu endüstri bugün her zamankinden daha çok garantiye sahiptir. Eskiden memurlar bürolara sadece para sızdırmağa gelirdi, bugün bu bürolar vergi ödemekten dolayı mutluluk duymaktadırlar, çünkü bu paranın iyi kullanılacağını bilirler.

Programımız sanayiin gelişmesini öngörmektedir ve biz özel yatırımları sanayie yöneltmek istiyoruz. Ama biz, büyük lüks binaların yapılması için para harcanmasını istemiyoruz; herkes kendi evine sahip olabilmelidir, bunun için de bir kira veriyormuş gibi yavaş yavaş ödeyebileceği şekilde ona düşük faizli ödünç para verilmelidir. Biz kumarı, ahlâk bozukluğunu kaldırdık, bir çok kötülükleri kaldırdık ve sanayi kollarına mümkün olan her türlü garantileri vermekle meşgul bulunuyoruz, çünkü onbinlerce işsize iş vermek zorundayız ve programımızı yürütebilmek için özel sermayelerin yardımına ihtiyacımız vardır. Küba'da sanayiin kalkınmasına yardım eden yatırımlara kapılar açıktır.

BUENOS AIRES'DE (2 Mayıs 1959) (1)

Bu türden toplantılarla sorunumuz apaçık şekilde tahlil edilmiş bulunuyor... Uygun tekliflerde bulunul-

(1) Lâtin Amerika Devletleri Ekonomik Konseyi toplantısında. (Ç).

muştur ama, çoğu zaman bunlar gerçekten uygulanmamışlardır. Bunun için milletlerarası konferanslar sadece konuşma yarışlarına yol açar. Bütün bunların sonucu milletlerin, buralardaki oturumlara önem vermemeleridir. Sırf güvenleri olmadığı için bu konferanslarda kabul edilen kararların somut sonuçlar verebileceğine inanmazlar. Güvenleri yoktur, çünkü çoğu zaman gerçekler, konferanslarda belirtilip ilân edilen büyük prensiplerle tezat halinde olmuştur. Şu halde bu görüşten hareket ederek, Lâtin Amerika halklarının, artık kendi ülkelerinin dahil bulunduğu milletlerarası kuruluşlara inanmadıklarını kabul etmekle işe başlamak gerekir, çünkü diğer birçok nedenler arasında çoğunlukla millî çıkarlar bu toplantılarda iyi temsil edilmezler.

Burada, demokratik idealin, şu kıtada milletlerin isteklerine tekabül ettiğini açıkladık, fakat Lâtin Amerika'nın ekonomik ve sosyal durumu milletlerimizin demokratik idealinin gerçekleşmesini kuruntulu bir hale sokmaz mı? İktidarı işgal edenler kim olurlarsa olsunlar, sağ ve sol diktatörlükleri daima diktatörlük olarak kalacak ve her zaman Lâtin Amerika halklarının özgürlüklerile hasretini çektikleri prensipleri maskaraya çevireceklerdir .

Çoğu zaman, bizzat onu inkâr edenlerin demokrasiden söz ettikleri işitilir. Ama artık milletler inanmıyor. Bu, onların teorik bir demokrasiyi, açlıksız ve sefaletsiz. terör ve baskı altındaki bir demokrasiyi istememesindendir; bu, onların içinde insan özgürlükleri ve sosyal adaletin eşit şekilde saygı gösterilen gerçek bir demokrasi istemesindendir, çünkü Lâtin Amerika halkları ne ekmeksiz bir özgürlük, ne de özgürlüksüz bir ekmek istemektedirler.

Sanayii kurmak için zorunlu olan sermayeye gelince, bunu nasıl bulacağız? Kendi kaynaklarımıza dayanarak mı? Tasarruf yaparak mı? Buna nasıl ulaşacağız? Halkla

rımızı daha fazla aç bırakarak mı? Bu mümkün müdür?

İşte, Küba delegasyonunun bu konudaki görüşü. Sanayileşmeye üç yoldan ulaşılabilir: tasarruf yaparak, kamu kredileri sağlıyarak ya da özel yatırımları arıyarak.

Tasarruf yapmak bir çözüm yolu olabilir, fakat bu, ürünlerimizi serbestçe Birleşik Devletler'e satabilmemize, bizim ilkel maddelerimizin ithalini sınırlayan bu sanayileşmiş ülkenin her türlü sınırlamaları kaldırmasını gerektirir, böylece muhtaç olduğumuz dövizleri sağlamak için yeteri kadar satış yapabiliriz, sonra da endüstrileşme yoluna gideriz.

Geriye kamu finansmanı kalır. Şimdiki şartlar altında düşünülen işbirliğinin en kabul edilebilecek durumda olanının kamu finansmanı olduğu neden söylenmesin?

Bütün bu görüşler bizim vardığımız sonuca çıkar: Lâtin Amerika Devlet sermayelerini elde etmeğe çalışmalıdır. Bu tek devlet de büyük gelişmesi nedenile onları bize verebilecek ülke olmalıdır.

Küba delegasyonu ile Küba delegasyonunun teknisyenleri Lâtin Amerika'nın tam ekonomik kalkınmasının 10 yıllık bir süre içinde 30 milyar dolarlık bir yardımı gerektirdiğini hesaplamışlardır. Bu rakamda korkulacak birşey yoktur; istatistikler ortadadır, biz ihtiyaçlarımızı biliyoruz, belirli sayıdaki işçilere iş vermek için normal bir artışla gerekecek milyonların sayısı da malûmumuzdur. Bu sermayeleri kimden isteyebiliriz? Birleşik Devletler'den ve yalnız Birleşik Devletler'den. Bunları hangi şekil altında alabiliriz? Tecrübe diğer usullerin hemen hemen aşılması imkânsız güçlüklerle karşılaşıldığını ispatettiği ve Birleşik Devletler bu usulü Avrupa ile Yakın Doğu ülkeleri yararına uygulamayı yararlı bulduğu için kamu borçları şekli altında. Biz bundan başka bunun, yalnız Lâtin Amerika'nın değil, nihayet bizzat Birleşik Devletler'in de yararına olduğunu görüyoruz.

5

TOPRAK REFORMU

(Temmuz 1959)

Küba devrimi tarafından alınan diğer birçok tedbirler gibi toprak reformu da gerek ülkemizde, gerekse diğer Güney - Amerika ülkelerinde politik bir kültüre sahip herkes tarafından uzun zamandır bir zorunluluk olarak kabul edilmiştir. Fakat sorun sadece teorik türden değildi; pratik bir sorundu. Teoride herkes hemfikirdi. Güçlük teoriyi gerçek haline sokmakta idi. Geri kalmış halk durumundan çıkmak için temel tedbir olan toprak reformu, yalnız herşeyi açıkça görebilecek durumda olan in-

sanlar için değil, bugün dahi Küba milletinin tümü tarafından kabul edilen bir zorunluluktur; çünkü bugün halk eskiden bilmediği bu sorunlar hakkında hüküm verebilecek durumdadır; bu onların anlamaz olduğundan değil, cahil bırakılmalarında yarar bulunmasındandı. Toprak reformu sadece ilkel bir adalet tedbiri, derin şekilde insanî bir tedbirdir, çünkü ülkenin en çok feda edilmiş, en çok unutulmuş kısmını iyiliğe kavuşturacak bir şeydi; o ayni zamanda içinde bulunduğu geri kalmışlık durumundan kurtulmak ve üstün bir hayat standardına ulaşmak isteyen bir halk için temel bir ekonomik tedbirdir; Küba'da herkes onun zorunluluğunu kabul ediyordu; bugün sizin diğer Lâtin Amerika ülkeleri için kabul ettiğiniz gibi.

Fakat mesele, toprak reformunun devrimsiz yapılamamasındaydı. Toprak reformunun teorik zorunluluğu bizim 1940 Anayasası'nda yazılı idi. Bunda metin olarak latifundium'un kaldırıldığı ve bunun yokoluşunun kolaylaştırılması için kanunun her tipteki kollektifleştirmeleri azami derecede kolaylaştırması gerektiği bildiriliyordu. Yani Anayasa'mız toprak reformunu 19 yıl öncesinden bir zorunluluk olarak kabul etmekteydi.

Aradan on dokuz yıl geçti, birkaç yüz milletvekili ve senatör ayda üç dört biner pesoyu ceplerine indirerek gelip gittiler ama toprak reformunu tasdik etmeyi unuttular: 19 yılda toprak reformunu tasdik etmeleri gerektiğini hatırlamadılar -ya da o zaman çok iyi hatırladılar!-

Toprak mülkiyeti için azamî bir limiti tesbit etme zorunluğu, şu hale göre bizim icadımız değildir: daha önce 1940 Anayasası'nda yer alıyordu. Anayasa bunu pek âlâ tanıyor, sadece bu sınırın ne olması gerektiğini söylemiyordu ve asıl mesele bu idi: 500 caballeria'lık bir sınır daha bölüştürecek birçok toprağı bırakmış olurdu; 5.000 caballeria'lık bir sınır da yine birkaç onbin cabal-

leria'lık bölüştürecek toprak bırakırdı ve hatta 10.000 caballeria'lık kadar bir sınır... Ne olursa olsun parlamento ne 500, ne 1.000, ne 5.000, ne de 10.000'lik hiçbir limiti tesbit etmedi. 5.000 caballeria'nın üstünde bir toprağa sahip en küçük bir şirketle dahi karşı karşıya gelecek durumda değildi.

Yani sorunumuz bu limit sorunu idi. Şüphesiz ki, eğer biz Anayasa'nın öngördüğü şekildeki toprak reformunu yapmış ve 20.000 caballeria'lık bir limiti tesbit etmiş olsaydık, kesin surette tenkitlere uğrar, fakat yabancı çıkarlarile ilgili büyük çapta sorunlarla karşılaşmazdık.

Biz, verimlilik esasına dayanan bir limiti hesapladık; eğer devrimimiz tarafından tesbit edilen amaçları gerçekleştirebilecek bir toprak reformunu yapmak istiyor idiysek, bu limit doğru idi. Şüphesiz bazı güçlü çıkarları vuruyordu ama, sayı olarak toprak sahiplerinin sadece % 1'ine dokunmaktaydı.

Gerçekte, toprak reformunun kazançları, tasarruf sahiplerinin büyük çoğunluğunu hedef tutuyordu; yalnız küçük mülk sahiplerini değil, yalnız küçük ortakçıları değil, ayni zamanda yaklaşık olarak 88.000 ve belki de daha fazla, yani 90.000 hayvan yetiştiricisinin 89.000'ini ilgilendirmekteydi; gerçekte toprak reformu, sadece küçük mülk sahibinin, ortakçının, ya da hiç toprağı olmayanın yararına yapılmış değildi ama, ekonomik ve sosyal bir programa dahil olduğundan hayvancılık da dahil olmak üzere bütün üretim sektörlerile ilgisi vardı; çünkü daha önce uygulanandan iki üç defa daha az faizlerle krediler sağlıyordu; fiyatları garanti altına alarak, büyük yetiştiricilere küçükleri ellerinde tutma imkânını veren her yılın sıkıntı ve spekülâsyonuna son vermekteydi; et üretimine pazarlar açmak üzere tedbirler aldığı için küçük

hayvan yetiştiricilerinin çıkarma idi; nihayet millî tüketimi artırarak üretimin çoğalmasını sağlamakla sağlam fiyatlar üzerinden satış yapma imkânını verdiğinden bunların çıkarına oluyordu. Ben hayvan yetiştiricilerinin durumunu zikrettim ama, bu konuyu üretimin bütün diğer sektörlerine kadar uzatabilirim. Örneğin, toprak reformunun sanayie sağladığı yararları söylemeğe lüzum yoktur: tüketim kapasitesi olmadan, eğer halk satın alma yapmıyorsa, böyle bir yerde sanayi olamaz.

Burada üretebileceğimiz pirinci satın almak, ya da burada yapabileceğimiz et, kumaş ve yağlı maddeleri almak için her yıl dışarı çıkan paranın 150 milyon doları bulduğu bilinince, toprak reformunun sanayie sağladığı avantajlar açıkça anlaşılır. Aksine olarak bu 150 milyon doları nerede harcıyacağız? Millî ürünler için. Bu gelir artışları ve bugün ne işleri ve ne de toprakları olmayan yüzbinlerce işçinin alacağı yeni gelir ne işe yarıyacak? Halkın satın alma gücü artacağı zaman vatandaşlar burada, yalnız şimdiye kadar ithalâta ayrılmış 150 milyon doları değil, ayni zamanda 3-4 yıl içinde tüketimin ulaşacağı 200 ya da 250 milyon doları da kendi topraklarında çalışıp üreterek harcıyacaklardır. Ve ortaklık payı şeklinde dışarı çıkan ya da gezinti ve seyahatler için başka ülkelere giden yahut da yabancı bankalara yatırılan gelir burada tüketilecektir. Böylece daha evvel dışarıda harcadığımızı burada harcamakla kalmıyacak, ayni zamanda toprak reformunun köylü ailelerinin bütçesine ekliyeceği bütün o fazladan gelme yüzlerce pesoyu da burada harcıyacağız. Bu para bizim sanayiimizi geliştirmemize imkân verecektir; ve bu yüz milyonlarca peso şehirli için de bir gelir artışı anlamına gelecektir. Bunlar şehirlerde olağanüstü bir iş artışını sağlıyacaktır, çünkü şehirler toprak reformunun yaratacağı büyük millî tüketim piyasası için

üretim yapmak zorunda kalacaklardır. Burada önemli bir olayı açıklamak isterim: devrimin başarıya ulaşmasından hemen sonra yaptığımız ilk şey hemen toprak kanununu ilân etmek olmadı; herşeyden önce halkı bunun zorunluluğuna inandırdık; çünkü şehirlerde reformun ne olduğu ve genel yararı hakkında açık bir bilgi yoktu. Bunun sadece köyleri ilgilendirdiğini sanıyorlardı ve birçokları bunun köylülere ait bir iş olduğuna samimi olarak inanıyordu. Reform için izlediğimiz politik strateji, şehre bunun gerekliliği hakkında bir bilinç vermeği amaç biliyordu. Ve halk oybirliği ile bunu uygun görünce ancak o zaman kanun çıkarıldı.

Bu zikredilmeğe değer bir olaydır, çünkü kardeş Lâtin Amerika halklarının toprak reformu konusunda karşılaşabilecekleri sorunlardan biri de, şehirlerin sanayi ve özellikle işçi sektörlerinde reformun yokluğu ve yararlılığı bilincinin var olmayışıdır, oysa bu aslında yalnız köylüleri ilgilendiren bir sorun değildir; o ayni zamanda işçileri, sanayicileri ve genel olarak şehir sâkinlerini ilgilendirir.

Bu, bizim Küba'da toprak reformu için kabul ettiğimiz formülün diğer ülkelere uygulanabileceği anlamına gelmez: farklı şartlar altında formül ayni kalmıyabilir, ama doğru olan şey, bütün söylediklerimin bütün Lâtin Amerika milletleri için değer taşıdığıdır. Ben tam olarak **«devrim olmaksızın toprak reformu olmaz»** formülünü salık vermiyeceğim, çünkü aksi halde başka ülkelerde patlak verecek olan bütün ihtilâllerden biz sorumlu tutuluruz. Bununla beraber, reformun genel bilinç tarafından zorunlu olarak kabul edilmedikçe gerçekleşemiyeceğini söyliyeceğim: bu bizim için olağanüstü önemde bir şeydir. Politik plânda olduğu kadar ekonomik plânda da, ve şurasını açıklamak gerekir ki Küba'da reform şu son

aylar zarfında halkın ve özellikle şehirler halkının içten gelen desteği sayesinde yürütülmüştür. Halkın tümü, reform zorunluluğunun tam bilincine erdiği zaman hiçbir şey istemeğe lûzum kalmamıştır: şehirlerde insanlar toprak reformunda kullanılmak üzere para vermek için devrimcilerin yolunu kesiyorlardı. Örneğin kaplıcalarda, ziyaret ettiğim köylerde, kasaba sakinleri yardımlarını getirmek üzere kendiliklerinden geliyorlardı. Şehrin bu yardımı olağanüstü bir çapta idi ve o çapta olmakta devam etmektedir. Bundan iki ay öncesine kadar Havana'ya gelmiş olsaydınız, şehri traktörlerle dolu bir halde bulurdunuz. Birkaç tanesi hâlâ duruyor ama büyük kısmı çoktan tarlalara gitmiştir. Şehirleri gerçek bir **«traktör hummas»** yakalamıştı ve yardımlar öyle cömertcesine oldu ki bazı işçi çevrelerinde 100.000 pesoyu geçmiştir.

Halkın % 90'ının bu güçlü ve kesin desteği, toprak reformunun başarısını sağlamakta esaslı bir faktör olmuştur.

Ülkede kurulan tarım kooperatiflerinin herbiri, aynı zamanda tüketim kooperatifine de sahiptir ve kendi mesken merkezine de sahip olacaktır, çünkü kendi üretim çevrelerinin etrafında toplanacak olan köylüler orada meskenlerini de yapacaklardır: kooperatifi kuracağımız yeri seçme avantajına sahip olduğumuz oranda, arkasından okulları, spor alanlarını, sağlık dispanserlerini ve nihayet toprak reformunun yanında bulunması gereken her şeyi de kuracağız; çünkü bütünü itibarile herkese, köylüye, yiyeceğini yetiştireceği bir parça toprağı vermek toprak reformu olmaz: tabiî köylünün yiyeceği olacaktır ama bu, ülkenin sanayiî ve ekonominin gelişmesi için hiçbir anlam taşımıyacak ve toprak parçalarını küçük bölümlere ayırmanın aptalca bir şey olacağını öne sürenlere hak verdirecektir. Toprak bölünmüş olduğu yerde

bölünmüş olarak kalacak, bir, bir buçuk ya da iki caballeria'lık toprağı olan kişi onun sahibi kalacaktır; biz ona az faizli kredilerle yardım etmeğe çalışacağız; ürünlerinin fiyatı ile onun satışım kendisine garanti edecek ve kendisini ilgilendiren şeyi elde etmesini sağlıyacağız ve o malını sevketme işini kolaylıkla yaparak okuluna sahip olacaktır. Tabiî pirinç, tahıl ya da şeker kamışı gibi geniş topraklar isteyen tarımın yapılamıyacağı küçük alanlar söz konusu olsa bile her türlü avantajlara sahip olacaktır.

Biz üretim birimlerini ortadan kaldırmıyoruz: aksine olarak onları varoldukları yerde muhafaza ediyoruz ve de kooperatifler halinde üretim yapar hale sokuyoruz; ayrıca var olmayan yerlerde yeni üretim birlikleri kuruyoruz; her aileye ayırdığımız toprağın alanı tarım yapılabilecek kalite ve tiptedir, çünkü portakal için işlenmiş bir caballeria'lık bir toprağın ürünü otlak olarak kullanılan bir caballeria ya da pirinç veya şeker kamışı yetiştirilen bir caballeria genişliğindeki toprağın ürünü ile ayni değildir.

Örneğin, 80 caballeria'lık bir pirinç tarlası ile yüz ailenin geçimi sağlanabilir. Bu, aşağı yukarı yılda 2.000 olarak hesapladığımız asgarî geçimin yakını olan bir miktardır. Fakat 80 caballeria'lık bir otlak sayesinde 100 ailenin geçimini sağlıyamayız! Onun için üretimin teknik yönüne çok dikkat ettik.

Üretim birliklerini küçük parçalara böleceğimize inanarak toprak reformunun bir başarısızlık olacağını söyleyenler aldanmışlardır. Üretimin azalacağına inananlar da öyle: aksine olarak önceleri köylüler öküzlerle tarım yaparlarken şimdi bu işi traktörlerle yapıyorlar. Ve şimdi ben, çok modern makinalar ve en iyi teknik destekle servise girmek üzere bulunan kooperatifleri bekliyorum.

Özet olarak biz olağanüstü kalkınma imkânlarile karşı karşıya bulunuyoruz: örneğin burada, yani Kübada bir caballeria'lık şeker kamışı alanından alman randıman dünyanın en aşağı randımanlarından biridir, çünkü burada tarımı artıracak en ilkel imkânlar dahi uygulanmamaktadır. Biz, gerek miktar, gerekse kalite bakımından üretim ünitelerini arttıracağız; köylünün küçük toprak parçaları üzerinde darı ya da diğer tahılları yetiştirdiği yerlerde **-yarım ya da üçte bir caballeria'lık yerlerde-** biz gerekli araçları kullandıracak ve her bölgenin ihtiyaçlarını karşılıyacak şekilde, Nuh devrinden kalma sistemler olan öküz ve tahta sabanın yerine tarımsal makina istasyonlarını kuracağız.

Böylece ilkel usullerle yarım ya da bir caballeria'lık pirinç yetiştiren köylünün emrinde bir park dolusu tarım makinası bulunacak ve ödeyeceği para, sadece maliyet fiyatı ile elde ettiği ürün üzerinden hesaplanacak bir paradan daha fazla bir şey olmıyacaktır. Eskiden büyük zahmetlerle düşük kaliteli tohumları bir caballeria'lık bir yerde üreten bir köylü, caballeria başına fiyatı azami 2-3 caballeria'lık bir miktarı bulan 400 kentallik bir ürün elde ederken, artık sadece ekimini yapmak, tarlasına bakmak ve mahsulünü toplamak görevi kalacaktır. Eğer belli tohumluk yerine, ona melez tohumluk verir ve ona kullanmasını öğretirsek, alacağı ürün iki misline çıkar.

Şu halde toprak reformu köylüye uygun fiyatlı ve normal olarak ödenebilen makinalar sağlar, Küba'da şimdiye kadar hiçbir zaman asla uygulanmamış en düşük faizlerle kredi temin eder ve kendisine ürünlerinin düşük de olsa sağlam fiyatlara ödeneceği garantisini verir. Biz buna rağmen köylüye, gelirlerini artırmak istiyorsa fiyatların artışına değil, daha çok üretiminin çoğalmasına gü-

venmesi gerektiğini söylüyoruz. Hedefi kaliteyi düzeltecek ve üretimi artıracak çareleri bulmaktır. Bir defa aracılar ortadan kalktı mı, ürünler şehirlerde maliyet fiyatına nakliye masraflarının da eklenmesile fabrika ve bürolara satılır; böylece köy ürünlerinin fiyatı köylülere her zamankinden daha ucuza satılacak ve şehirlerde de herzamankinden daha aşağı bir fiyatla tüketiciye geçmiş olacaktır.

Reform sayesinde, yaklaşık olarak toprak sahibi olmayan 200.000 köylü ailesini örgütleyeceğimizi sanıyoruz. Köylerdeki üretim ile çalışma gelecek yıl tarımdaki işsizliği ortadan kaldıracak kadar artacaktır. Herşeyden önce, şimdiki halde ithal ettiğimiz maddeleri üretebileceğimizi düşünüyoruz; şeker, tütün ve kahve gibi bazı ürünler için milletlerarası piyasanın imkânları ile tesbit edilen bazı limitlere sahibiz; fakat tarımın başka sektörlerinde limitlerimiz yoktur, çünkü, örneğin hayvanlarımızı Venezuela ve diğer ülkelerden getirtmekteyiz. Yani et üretimi için sınırsız imkânlara sahibiz, pirinç için ise 12.000 caballeria'lık bir araziye işleyebiliriz; gelişmesi güvenlik altına alınmış bulunan diğer tarım ürünleri için de durum aynidir. Öyle ise yapılacak tek şey iç piyasayı sağlamaktır. O da hiçdir. Şu halde çabamız, bugün ithal ettiğimiz herşeyi üretmek olacaktır ve bunun için elimizde en iyi topraklar vardır.

Şeker kamışına gelince, çabamız tamamile aksi yönde olacaktır: fazladan hiçbirşey ekmemek ve işlenmekte olan toprakların % 50'sini serbest bırakacak şekilde gübreleme ve otlarını ayıklama suretile geri kalan topraklarda şimdiki kadar şeker kamışını elde etmek ve kazanılacak topraklardan, bunları otlak haline sokmak ya da başka tarım yapmak suretile yararlanmak. Böylece her bölge, her kooperatif sırf şeker kamışı değil, ayni zamanda

ailesini geçindirmek için et ve süt de üretebilecektir. Biz meyva ve sebze bahçeleri de yetiştireceğiz, çünkü **(inanılmıyacak bir şeydir!)** bizim köylüler bir marulun, patlıcanın ve bir çok sebzelerin ne olduğunu nadiren bilirler. Onların meyvaları yoktur, kötü beslenirler, tohumluktan yoksundurlar, bunların hiçbirini bilmezler çünkü hiçbir zaman, hiç kimse onlara bu konuda birşey öğretmemiştir. Bundan böyle açlık, her zaman için köylerimizden yok olacaktır.

Kısacası 1 Ocak'tan itibaren seri halindeki kötülüklerden kurtulmuşlardır. Bu kötülükler Christophe Colombe'un topraklarımıza ayak bastığı andan itibaren sürüp gelmiştir: ahlâksızlık, kumar, halklarımızın ecdattan kalma kötülükleri ya da şarap kabı ve botella **(buna nasıl isim verdiğinizi pek iyi bilmiyorum, botella sırf güçlü bir siyasi dosta sahip olunduğu için, çalışılmadan elde edilen düzenli ücret anlamına gelir).** Yönetimdeki ahlâksızlık bize, kıtamızın keşfi için gemi temin eden katolik İspanya kıralları II nci Isabella ile Ferdinand devrinden gelmektedir. Yönetim ahlâksızlığı, kumar, kaçakçılık bu kıt'ada dört yüz yıllık bir yaşa sahip olup kökleri çok geniş ve çok derindedir. Devrim ülkeye adetlerin bir ahlâkileşmesini sokmuştur ve örneğin şehir sâkinleri kendiliklerinden, buna zorlanmaksızın bir malî bilince, kollektiviteye karşı sorumluluklarının bilincine varmışlardır ki bu, şimdiye kadar bu ülkede hiçbir zaman mevcut olmamıştır. Gömülüp unutulmaları konusunda her türlü ümidin ölmüş bulunduğu bütün kötülükleri, bütün peşin hükümleri biz kesin surette ortadan kaldırdık ve bunları bir daha yurda kimsenin sokmasına müsade etmiyeceğiz. Örneğin, eğer şu **«forum»**u örgütlemiş olan arkadaşlar birkaç ay içinde inşa etmiş olduğumuz plâjlardan birine bir pazar günü sizi davet edecek zamana sahip olsalardı, ırk

ayrımının ortadan kalkmış olduğunu görürdünüz: bugün Kübalılar, renk farkı gözetmeksizin ve içki içmeden eğlenirler, çünkü alkol hor görülmeğe başlamıştır; şehirlilerin bu banyo yerlerine ve turistik merkezlere her zaman görüldüğünden çok fazla sayıda gittiklerini görürsünüz.

Halkımızın anlayışı değişmiştir; anlayışile birlikte hayatı da... Turistleri buraya çekecek yerde dışarı gidip de para harcamak gibi saçma uygulamalar sona ermiştir; ve tarım makinaları yerine cadillac'lar satın almak (şu **geri kalmış ülke, dünyada, insan başına en çok caddillac düşen ülke idi)** da artık bitmiştir; her yıl pirinç satın alabilmek için 40 milyon dolar harcanırdı, oysa biz onu şurada, terkedilmiş bulunan şu latifundia'larda işi gücü olmayan şu insanların çalışmasile pek âlâ üretebilirdik.

Devrim ülkenin hayatını değiştirmekte ve halkımıza sakin ve mutlu bir geleceği garantileyip bunca nesillerdenberi süren fedakârlıklardan sonra hakettiği mükâfatı ona vermektedir. Bunlar çocukça ve imkânsız hayaller değil, gerçeğin kendisidir.

6

LA COUBRE ŞİLEBİNDEKİ PATLAMA

«5 Mart 1960'da La Coubre şilebindeki patlamada ölen 23 kişinin cenaze töreninde F. CASTRO'nun yaptığı konuşma.»

Halkımızın ve Devrim'imizin düşmanlarının yardımına gelen milletlerarası güçler nelerdir?

Bizim silâh alınamamızla ilgilenen kişilerin bulunduğunu düşünecek kendimize göre nedenlerimiz var; bizim silâh almamızı istemeyenlerin kimler olduğunu düşünmek ve bilmek bizim de hakkımızdır; bu sabotajı hazırlıyanların, bizim patlayıcı maddeler almamamızda çıkarları olanlarla ayni kişiler olduklarını farzetmek ve düşünmek için nedenlerimiz var. Ama düşünce tarzımızı yürütmeğe devam edelim...

Silâh alamamamız için yapılmış olan teşebbüsler-den haberimiz var; buna karşı gelenler arasında Amerikan hükûmetinin memurları da vardı. Bütün bunlar bir Devlet sırrı değildir, hepsini herkes biliyor. İngiliz hükûmeti bizim İngiltere'den uçak almamıza Amerikan hükûmetinin karşı olduğunu ilân etmiştir. Kendi sözcülerinin açıkladıklarına göre, bizzat Amerikan makamları Küba'ya silâh satılmasını önlemeğe çalışmışlardır.

Biz bu baskılara, bu engellere karşı savaşmak zorunda kaldık. Kendi toprağını düşmanlarına karşı korumak zorunda olan bir ülke, geri dönmek isteyen eski cellâtlarına, onu aç bırakıp kölelikte tutmak isteyen sömürgecilere karşı kendini savunmak zorunda olan küçük bir ülkeye karşı güçlü olan milletlerarası etkisinden bir ülke, bir hükûmet böyle yararlanır. Buna rağmen biz, bütün baskılara karşı bağımsız ve sağlam bir şekilde karşı koyan bir Avrupa silâh fabrikasının bize silâh satmasını o fabrikanın hükûmetinden sağladık. Başka bir deyimle, Belçika silâh fabrikası ve bu ülkenin hükûmeti, Belçika'daki Amerika konsolosunun ve Amerikan askerî ataşesinin, bize silâh satılmaması için silâh fabrikası ile Belçika Dışişleri Bakanlığı üzerinde defalarca yaptıkları baskı teşebbüslerine rağmen bu fabrika ile onun hükûmeti diretmiştir.

Amerikan hükûmetinin görevlileri bu açıklığı inkâr edemezler. Oysa **(komplonun)** suçlularını bizim silâh sahibi olmamızı istememekte çıkarları olanlar arasında aramak gerekir, çünkü bu silâhlara diplomatik yollarla sahip olmamızı engellemek isteyenler arasında başka yollara da başvuranları aramak bizim hakkımızdır. Bunu onların yaptığını açıklamıyoruz, çünkü delillerimiz yok ve zaten bunlara sahip olsaydık çoktan halka ve millete gösterirdik ama ben, birtakım yollarla amaçlarına ulaşamıyanlarm başka yollara başvurabileceklerini pek âlâ

öne sürme hakkına sahibim; dün öğleden sonraki infilâkın kurbanı olan birçok Küba'lının ölümünden sorumlu olanların bunlar arasında bulunduğunu düşünmek hakkımızdır.

Ve herşeyden önce bir hükûmet hangi hakla kendi egemenliğini savunma çabasını gösteren başka bir hükûmetin işlerine karışır? Bir hükûmet, dünyanın bir kısmının vesayetini üzerine almayı hangi hakla öne sürer? Bütün diğer halkların, toprak bütünlüğü ve dokunulmazlık ve egemenliklerini savunmak için sağladıkları silâhları almaktan Küba'yı başka bir hükûmet hangi hakla alakoyabilir? Hangi millete silâhlanmasını yasak ediyoruz? Biz başka milletlerin silâhlanmasına engel oluyor muyuz?

Savunmamız için zorunlu olan imkânlara sahip olmamız neden istenmiyor? Sadece kendimizi savunabilmemiz istenmediği için: Bizim savunmasız olmamız isteniyor. Neden? Bizi ezmek, bizi tabiiyet altına almak için, baskı ve tecavüzlere karşı koyamıyacak durumda olmamız için. Bir ülkenin, kendi topraklarının bizi bombalamağa gelen uçaklara sistematik şekilde hareket üssü olmasını engelleyemeyen makamları bizi kendimizi savunma imkânlarımızdan yoksun bırakmağa hakları var mıdır?

Bunların **(yani bu sabotaj faillerinin)** çocukların yaşadığı bir bölgeyi bombalarken bir şeker fabrikasına bir bomba atanla, işçi dolu bir gemiyi havaya uçuranların aynı kişiler olduğundan hayret edilir mi?

Devrimimize karşı birleşen güçlü çıkarların her zamankinden açık olması halinde bunların elbirliği bilinirken böyle bir tertibe nasıl hayret edilebilir? Bunlar daha birkaç gün önce alkol imalinde kullanılan melas'a rekabet olsun diye büyük miktarda darıyı debloke etmiş değiller midir? Bizim kendilerine ihraç ettiğimiz meyva ve sebze tarımına nezaret eden Amerikalı teknisiyenleri geri

çağıranlar onlar değil mi? Ve işte, birkaç güne kadar Amerika başkanına istediği anda ithal edilen Küba şekerini kısıtlamak ve hatta canı isterse bir ton bile şeker almamak hakkını veren kanun Birleşik Devletler Kongresi'ne verilecektir.

Adamızı yeniden işgali hayal edenler günümüz Kübalılarının karşı koyma iradesine karşı hiç de hayale kapılmasınlar. Artık ne 1898'de, ne 1899'da, ne yüzyılın başında, ne 1910, ne 1920 ve ne de 1930 yıllarında değiliz. Şu neslin Kübalıları kanlarının son damlasına kadar bağımsızlıklarını savunmayı bileceklerdir. Bu, onların ya da bizim eskilerden daha iyi olduğumuzdan değil, onlardan daha açık görme şansına sahip olmamızdan, onların örnek fedakârlıklarından ders aldığımızdan ve nihayet onların ne gibi utanılacak durumlara sokulmak ve ne gibi acılarla karşılaşmak zorunda kaldıklarını bilmemizdendir. Kim olursa olsun bize satacağı tüfek elimizde ve canımızın istediği yerden alacağımız tüfeklerle savaşacağız.

Bizi ne tehditler, ne de manevralar geri döndüremez, çünkü bir gün zulüm kuvvetlerini karşılayan ancak on iki kişiden ibaret olduğumuzu hatırlıyoruz; o zaman bizim onlara kafa tutabileceğimizi hiçkimse düşünmüyordu ve buna rağmen, bugün nasıl, hangi tecavüze olursa olsun karşı geleceğimizden emin bulunuyorsak, o zaman da işi başaracağımızdan emin bulunuyorduk. İlk devrimimizin başında yalnız **«Ya özgürlük, ya ölüm!»** dövizi ile hangi düşmanı olursa olsun yeneceğimize güveniyorduk; bugün Özgürlük sözü Vatan'la eşdeğerken ve dövizimiz **«Ya vatan, ya ölüm!»** iken nasıl emin olmayız?

Şu mezarlıktan ayrılırken onlara, geçmişte olduğu gibi bugün de, yarın da tutulacak olan bir yemini yapıyorum: Küba alçalmıyacaktır, Küba gerilemiyecek, Devrim gerilemiyecek; Devrim ileri gidecektir; Devrim zaferden zafere başarılı yoluna devam edecektir.

IV

1960 YAZINDAKİ KRİZ VE MİLLİLEŞTİRME HAREKETLERİ

«Kimin olursa olsun kölesi haline gelmektense adanın deniz dibine batıp yokolmasını görmeği tercih ederiz.»

FİDEL CASTRO

1

BİRİNCİ HAVANA DEKLARASYONU

Amerika'nın özgür bir toprağı olan Küba'da, egemenlik üzerinde değişmez hakkını fiilen kullanan ve seçim hakkını doğrudan doğruya ve açık bir şekilde kullanan halk José Marti'nin heykeli etrafında millî bir meclis halinde toplanmış bulunmaktadır. Kendini ayni zamanda Bizim Amerika halklarının da tercümanı Küba halkının millî meclisi kendi adına aşağıki noktaları açıklar:

1.— Meclis millî kendi kaderini tayin etme hakkına, kıtanın kardeş milletlerinin egemenlik ve haysiyetine te-

cavüz eden Amerikan emperyalizmi tarafından dikte ettirilmiş **«San José de Costa Rica»** adındaki Deklârasyon'u açık bir şekilde ve bütün yönlerile mahkûm eder.

2.— Meclis aynı zamanda Amerikan emperyalizminin, yüz yıldan fazla bir süredir Lâtin Amerika ülkelerinin kendi işleri üzerinde uyguladığı açık ve caniyane müdahaleleri de enerjik bir şekilde mahkûm eder. Bu ülkeler defalarca kendi topraklarının Meksika'da, Nikaragua'da, Haiti'de, Dominik ya da Küba'da istilâ edildiğini görmüşlerdir. Yankee emperyalistleri yırtıcılıklarının etkisile Teksas gibi geniş zengin bölgeleri, Panama Kanalı gibi esas bakımından stratejik değerde olan merkezleri ele geçirmiş, Porto Rico gibi tüm ülkeleri işgal etmişlerdir ve nihayet **(Amerikan)** deniz piyadesi kadınlarımızla kızlarımızla utanılacak bir davranışta bulunmuş ve Küba tarihinin en temiz sembolu olan José Marti'nin resimlerine saldırmakta tereddüt etmemiştir.

Askerî üstünlüğün desteğini gören, aslanca anlaşmalara dayanan ve hain hükûmetlerin sefil itaatinden yardım gören bu müdahaleler Bizim Amerika **(ki bu Amerika'yı Bolivar'lar, Hidalgo'lar, Juarez'ler, San Martin'ler, O'Higgins'ler, Sucreler, Tiradentes ve Marti'ler özgür görmek istiyorlardı)** yı, Birleşik Devletler'in malî ve politik imparatorluğu tarafından elde tutulup sömürülen bir av haline sokmuşlardır; sonra, şu son zamanlarda, içinde Lâtin Amerika ülkelerinin, Marti'nin dediği gibi **«bizden nefret eden hareketli ve kaba olan Kuzeyli Ağabeyleri»**ni kurbanlık koyunlar gibi izledikleri milletlerarası örgütlerin toplantılarında bir oy deposu olmuş...

Bu durumda halkın Millî Meclisi, Lâtin Amerika ülkelerini temsil eden hükûmler tarafından resmen bu sürekli ve tarih bakımından inkâr kabul etmez müdahalenin kabulünü halklarının bağımsızlık idealine ihanet et-

mek, egemenliklerini alaya alır bir anlam taşımak ve ülkelerimiz arasında gerçek bir dayanışmayı önlemek şeklinde kabul eder.

3.— Halkın Millî Meclisi, José Marti'nin önceden görmüş olduğu üzere, gözü doymaz emperyalistlerin **«egemenliğini Amerika'ya yaymak ve yine José Marti tarafından belirtildiği gibi böylece borçlar, kanallar ve demiryolları zehiri»**ni ona daha iyi aşılamak yolunda bugüne kadar yararlanılan Monroe Doktrini'nin muhafazası ile ilgili çabaları reddeder; bunun içindir ki Amerikan monopollerinin hegemonya isteği ile Washington önünde diz çökmüş hükûmetlere yankee tarafından cl konuluşunu kötü bir şekilde kamufle eden sahte panamerikanizm karşısında, Küba halkının Meclisi Marti ile Benito Juarez' de yankısını bulan kurtarıcı lâtino-amerikanizmi öne sürmektedir. Ve Birleşik Devletler halkınca, o linç edilen zenci, zulüm gören entellektüel, gangsterlerin yönetimini kabul etmek zorunda kalan işçilerden ibaret halka dostluğunu sunarak, **«yalnız bir kısmı ile değil, bütün dünya ile elele yürüme isteğini açıklamaktadır.»**

4.— Halkın Millî Meclisi, Sovyetler Birliği tarafından kendiliğinden Küba'ya yapılan yardımdan dolayı, ülkemizin emperyalist askerî kuvvetler tarafından hücuma uğrıyacağı iddiası üzerine, bu hareketi bir müdahale olarak kabul edilemeyip, aksine büyük bir açıklıkla bir dayanışma jesti teşkil ettiğini açıklar. Pentagone'un eli kulağında olan bir saldırısına karşı Küba'ya yapılan bu yardım, Küba'ya karşı alçakça ve caniyâne saldırılar ne kadar Birleşik Devletler hükûmetinin şerefini düşürüyorsa, Sovyetler Birliği hükûmetini de o derece şereflendirmektedir. Sonuç olarak halkın Genel Meclisi bu yardımı kabul ve Amerika ile dünya karşısında, topraklarının Birleşik Devletler askerî kuvvetleri tarafından istilâ edilmesi

halinde füzelerile Küba'yı destekleme yolundaki vaadinden dolayı Sovyetler Birliği'ne karşı şükranını ifade eder.

5.— Küba halkının Millî Meclisi **«kıt'anın birliğini sarsmak ve yarım kürenin birliğini tehlikeye sokmak için Küba'nın ekonomik, politik ve sosyal durumundan yararlanmak»** yolunda Sovyetler Birliği ve Çin Halk Cumhuriyeti tarafından herhangi bir iddianın öne sürüldüğünü kesinlikle reddeder.

Küba halkı zulüm yönetimini yıkmak ve devrimci iktidarı ele almak için yapılan savaşta atılan birinciden son kurşuna, ölen yirmi bin kişide birincisinden sonuncusuna, devrim kanununun başından sonuna, Devrim'in ilk hareketinden son hareketine kadar bütün kararlarını kesin bir serbestlikle kendi kendine almıştır. Bu durumda emperyalizmin Amerika'da işlediği suç ve haksızlıklara Küba'nın haklı bir cevabı olan bir Devrim'den dolayı, Sovyetler Birliği ile Çin Halk Cumhuriyeti'ni sorumlulukla suçlamak imkânsızdır. Aksine olarak Halk Meclisi'nin yarım kürede ve dünyada asıl barış ve güvenliğini tehlikeye sokan şey, Birleşik Devletler Hükûmeti tarafından ortaya çıkarılıp diğer Lâtin Amerika Hükûmetlerine zorla kabul ettirilen Sovyetler Birliği ve Çin Halk Cumhuriyetine karşı güdülen tecrit ve düşmanlık politikasıdır. Tıpkı, altı yüz milyonluk bir milletin hemen hemen tümünü temsil ettiği halde, Çin Halk Cumhuriyeti'nin Birleşmiş Milletler'e girmesine karşı sürdürülen sistemli muhalefet gibi.

Sonuç olarak Küba halkının Millî Meclisi dünyanın bütün halklarına karşı dostluk politikasını tasdik eder, bütün sosyalist ülkelerle diplomatik ilişkiler kurma niyetini tekrar açıklar ve şu andan itibaren egemen ve özgür iradesini kullanarak Çin Halk Cumhuriyeti Hükûmeti'ne, iki ülke arasında diplomatik ilişkilerin kurulması

ve bunun sonucu olarak bugüne kadar Küba tarafından Yedinci Amerikan Filosu'nun gemileri tarafından Formoza'da muhafaza edilen kukla rejimi ile ilişkilerinin kesilmiş olduğunu bildirir.

6.— Halkın Millî Meclisi —**bu konuda Lâtin Amerika halkları tarafından bölüşülen bir görüşü belirtmekten emin olarak**— demokrasinin malî oligarşi, ırk ayrımı ve Ku-Klux-Klan'ın aşırılıkları, Oppenheimer gibi bilginlere baskı yapılması, kendi yurdunda bir esir hayatı yaşayan Paul Robeson'un harikulâde sesini dinlemeyi yıllardanberi dünyaya yasaklayan, bütün dünyanın dehşet ve protestoları arasında ve çeşitli ülkelerin yöneticilerile Papa XII nci I'nin merhamet çağrısına rağmen Rosenberg'ler çiftini elektrikli sandalyaya götüren tedbirlerle uyuşmadığını bir daha açıklar.

Halk Millî Meclisi Küba'lılarm, demokrasinin sırf, hemen her zaman sabit ve büyük mülk sahiplerile profesyonel politikacılar tarafından kullanılan bir seçimi değil, daha çok vatandaşlar için, şu anda Halk Meclisi'nin yaptığı gibi kendi kaderleri hakkındaki kararı kendilerinin vermesini hedef tuttuğuna inandığını bildirir.

Aslında demokrasi Lâtin Amerika'da, ancak halklar gerçekten serbest seçim yapabilecekleri, mütevazi kişilerin açlık, sosyal adaletsizlik, cehalet ve adlî baskı sistemleri tarafından en iğrenç güçsüzlüğe düşürülmeyeceği gün var olacaktır.

Bunun içindir ki Küba Halkı'nın Millî Meclisi şu noktaları mahkûm eder:

—köylü için sefalet kaynağı ve hem geriye doğru gidici, hem de gayri insanî olan büyük toprak mülkiyetini,

—açlık doğuran ücretleri, piç ve imtiyazlı çıkarlar tarafından insan çalışmasının haksızca sömürülmesini,

—cehaleti, öğretmensizliği, okulsuzluğu, doktorsuzluk ve

hastahanesizliği, Amerika ülkelerini karakterize eden ihtiyarların korunmadan yoksun oluşunu,

—Zenci ile Kızıl Derili'ye karşı uygulanan ırk ayrımını,

—kadının erkekle eşit olmamasını ve sömürülmesini,

—halklarımızı sefalet içinde tutan, onların demokratik şekilde gelişmesini ve egemenliklerine tam olarak sahip bulunmalarını önleyen politik ve askerî oligarşileri,

—ülkelerimizin tabiî zenginliklerini yabancı monopollere bırakan imtiyazları, halk çıkarlarının terki ve onlara ihanet edilme politikasını,

—Washington'un emirleri karşısında eğilmek için kendi halklarının sesini duymayan hükûmetleri,

—oligarşilere bağlı ve baskıcı emperyalizm politikası tarafından ele geçirilen yayın organlarının sistemli bir şekilde içine düştükleri aldatmacayı,

—Amerikan ve Washington tröstlerinin gerçek âletleri olan Amerikan basın ajanslarının elindeki haber alma monopolünü,

—her ülkenin işçi, köylü, entellektüel ve büyük kitlelerin örgütlenip sosyal ve millî istekleri uğruna mücadele etmelerini engelleyen baskı kanunlarını,

—zenginliklerimizi sürekli olarak yağma eden, işçi ve köylülerimizi sömüren, tasarruflarımızın kanını emen, onları geri bir durumda tutan ve Lâtin Amerika'nın politikasını kendi amaç ve çıkarlarına tâbi kılan emperyalist monopol ve teşebbüsleri.

Nihayet Küba Halkı'nın Millî Meclisi insanların, insanlar ve geri kalmış ülkelerin emperyalist mali sermaye tarafından sömürülmesini mahkûm eder.

Sonuç olarak Küba Halkı'nın Millî Meclisi Amerika karşısında şunları talep eder:

—köylünün toprak ve işçinin, çalışmasının meyvasını alma hakkı,

—öğrencilerin serbest, tecrübe ve bilime dayanan öğrenim hakkı,

—çocukların öğrenim, gençlerin çalışma hakkı,

—Zenciler ile Kızıl Derililer'in tam insan haysiyetine sahip olma hakkı,

—kadının medenî, sosyal ve politik alanda eşit olma hakkı,

—ihtiyarların güvenli bir hayat sonuna sahip olma hakkı,

—entellektüel, sanatçı ve bilginlerin, eserlerile daha iyi bir dünya için mücadele hakkı,

—millî zenginlik ve kaynakları tekrar cle geçirmek için emperyalist monopolleri, Devletler'in millîleştirme hakkı,

—ülkelerin dünyadaki bütün halklarla serbest ticaret yapmaları hakkı,

—milletlerin tam egemenlik hakkı,

—halkların, kendi haklarını ve geleceklerini kendilerinin savunabilmeleri için kışlaları okula çevirme, köylüleri, işçileri, entellektüelleri, öğrencileri, zencileri, kızıl derilileri, kadınları, gençleri, ihtiyarları, bütün ezilenlerle sömürülenleri techiz etme hakkı,

7.— Küba Halkı'mn Millî Meclisi, ekonomik, politik ve sosyal istekleri uğruna mücadele etmeleri için işçileri, köylüleri, öğrencileri, entellektüelleri, Zencileri, Kızıl Derililer'i, gençleri, kadınları ve ihtiyarları görevlendirir; ezilen ve sömürülen milletlerin kendi özgürlüklerini elde etme amacile mücadele etmeleri görevini, bulundukları kıta hangisi ve aradaki uzaklık ne olursa olsun bütün ezi-

len, sömürgeleştirilmiş, sömürülen ya da herhangi bir tecavüzün kurbanı olan bütün halkları desteklemeyi her halk için görev olarak tanır. Dünyanın bütün halkları kardeştirler!

8.— Küba Halkı'nın Millî Meclisi Lâtin Amerika'nın çok yakın bir zamanda birleşik, başarılı, ekonomilerini Amerikan emperyalizminin eline teslim edilmiş bir av haline sokan ve iyice şartlandırılmış bakanların utanç verecek tarzda despot efendilerile bir koro teşkil ettikleri milletlerarası toplantılarda seslerini gerçekten duyurmalarına engel olan bağlardan kurtulmuş bir halde yürümeğe başlıyacağına inanmaktadır. Bu amacın gerçekleşmesi için, herbirinin serbest iradesi ve hepsinin birden isteği üzerine kurulmuş gerçek bir dayanışmayı kurma imkânını ülkelerimize sağlıyacak olan ortak Lâtin - Amerika kaderi yolundaki çalışma azmini yeniden açıklar. Bu kurtulmuş Lâtin Amerika için yapılan mücadelede, temsil görevlerini zorbalıkla ele geçiren köleleşmiş seslerin ortasında şimdi, halkların karşı konmaz bir güçteki temiz sesi yükselmektedir. Bu ses kömür ve kalay madeni ocaklarının içinden, fabrikalardan, şeker tasfiyehanelerinden, Zapata (1) ile Sandino (2)'nun varisleri olan roto'lar (3), cholo'lar, jibaro'ların özgürlük kollarını havaya kaldırdıkları feodal topraklardan yükselen sestir; bu ses öğrencilerimizin, kadınlarımızın, çocuklarımızın ve bilge ihti-

---

(1) Emiliano Zapata, Meksika Devrim liderlerinden biridir.

(2) Cesar Sandino: Nikaragualı bir gerillâcı lider. 1934'e kadar işgal kuvvetî olan Amerikan deniz piyadeleri (marines) ne karşı çok çetin savaşlar vermiştir. 1934'de Amerikan birlikleri Nikaragua'dan çekildi, fakat aynı yıl Sandino da öldürüldü.

(3) Küba'nın fakir köylülerine «guajiro'lar» adı verildiği gibi, bunlara Şili'de «roto'lar», Bolivya ve Peru'da «Cholo'lar», Arjantin'de «goşo'lar» ve Puerto-Rico'da «jibaro'lar» adı verilir. (Ç).

yarlarımızın sesidir; bu ses şairlerimizle romancılarımızda yankılanan sestir.

Küba Halkı'nın Meclisi bu kardeş sesine karşılık veriyor: Evet! Küba batmıyacaktır!

Küba bugün Lâtin Amerika'nın ve dünyanın karşısında tarihi yeminini yaparak vaadlerinde sadık kalmayı taahhüt etmektedir. Ya Vatan, ya Ölüm!

2

BİRLEŞMİŞ MİLLETLERDE

Şu Kurul'un önüne gelip Küba'nın sorunlarından söz etmemiz kolay olmamıştır. Bu konuda imtiyazlı, olup olmadığımızı bilmiyorum. Fakat biz Küba delegeleri, Küba delegasyonunun üyeleri, dünyanın en kötüsü olarak vasıflandırılabilecek bir hükûmet türünün mü temsilcileriyiz? Biz, Küba delegasyonu üyeleri, uğratıldığımız kötü davranışı hakediyor muyuz? Ve niçin bu davranış yalnız bizim delegasyonumuza karşı gösterilmiştir? Küba Birleşmiş Milletler'e çok sayıda delegasyonlar göndermiştir, ülkemiz Birleşmiş Milletler'de çeşitli kişiler tarafından

temsil edilmiştir. Buna rağmen yalnız bizim delegasyonumuz şu türden istisnaî tedbirlere konu olmuştur: Manhattan adasında tecrit edilmek, bize oda kiralamamaları için bütün otellere emir vermek, güvenlik vesilesile düşmanlık ve tecrit edilmek!

Belki de, yalnız bir tek kişiyi değil, kendi ülkelerinizi temsil eden ve sonuç olarak söylenenlerle ilgilenmesi gereken siz Bay Delegeler'in hiçbiri, şu New-York şehrine gelirken, Küba delegasyonunun Başı'na karşı uygulanana benzer kişisel ve maddî ezmelerden hiçbirinin acısını çekmek zorunda kalmamışsınızdır. Şu Kurul'un içinde tahrik yapmıyor, sadece gerçeği söylemekle yetiniyorum. Konuşma fırsatının bize verilmesi zamanı gelmiştir.

Günlerdenberi özellikle basında bizden söz edilmektedir ama, biz sustuk. Bu ülkede konusu olduğumuz saldırılara karşı kendimizi savunamadık ama, nihayet doğruyu söyleyebilecek gün geldi ve biz de bunu yapmakta kusur etmiyeceğiz.

Tekrarlamakta israr ediyorum, kaldığımız otelden kovulmak dahil, kişisel birçok ezmelere uğradık. Güçlüklerden kurtulmak için, kendimizle ilgili olarak herşeyi yaptıktan sonra, başka bir otele başvurduk. Dairelerimizden dışarı çıkmaktan kaçındık ve geldiğimiz birkaç defanın dışında şu Birleşmiş Milletler Kurulu salonundan başka bir yere gitmedik. Sovyet sefaretinde verilen bir resmi kabule daveti kabul ettik ama, güçlükler çıkarmak ya da meseleler yaratmaktan kaçınmak için herşeyi yaptık. Fakat, buna rağmen bu, rahat bırakılmamız için yetmiyordu.

Ama hepsi bu kadar değil; bu şehirdeki otellerin birinden ayrılmak zorunda kalarak bizim yerleştirilmemiz için Birleşmiş Milletler binasına gittiğimiz sırada, şehirdeki otellerden biri, Harlem'deki mütevazi ve basit bir otel, bizi misafir etme teklifinde bulundu. Bu bize, Genel

Sekreter ile müzakere halinde olduğumuz bir sırada bildirilmişti.

Ve Dışişleri Bakanlığı'nın bir görevlisi bu otele yerleşmemize engel olmak için elinden gelen herşeyi yaparken, ayni anda bir sihirbazlık eseri gibi, daha önce Küba delegasyonunu kabulü reddetmiş olan New-York otelleri birdenbire bizi hatta parasız olarak misafir etme teklifinde bulundular; ama biz, şükran borcu olarak Harlem'deki oteli kabul ettik.

Artık rahat bırakılma hakkını kazandığımızı tahmin ediyorduk. Ama öyle olmadı.

Harlem'e yerleşmemize engel olunamayınca lekeleme kampanyaları başladı. Dünya'ya Küba delegasyonunun bir geneleve yerleştiği haberi yayıldı. Bazılarınca Harlem mahallesindeki, Birleşik Devletler'in Zenciler mahallesindeki mütevazi bir otelin bir genel ev olması gerekir. Üstelik, delegasyona dahil bulunan ve bizimle beraber çalışan kadın arkadaşlarımıza bile saygı göstermeksizin, namusumuza leke sürmeğe çalışıldı.

Eğer iddia edildiği gibi odundan yapılmış olsaydık, emperyalizm **-uzun zamandır olduğu gibi-** bizi satın alıp baştan çıkarma ümidini kaybetmezdi. Ümit uzun süredenberi kaybedilmiş olduğu ve artık hiçbir şey kalmadığı için, Küba delegasyonunun bir geneleve yerleştiği açıklandıktan sonra, hiç olmazsa emperyalist malî sermayesinin bizi çekip baştan çıkaramadığı ve söz konusu olanın, Jean - Paul Sartre'ın **«Saygıdeğer fahişe»** si olmadığı da kabullenilmek zorunda kalındı.

ÜLKEMİZ NASIL BİR A.B.D. SÖMÜRGESİ OLDU?

Küba sorunu mu? Belki bazılarınız biliyor, belki bazılarınız bilmiyor. Herşey haber kaynaklarına bağlıdır

ama, hiç şüphe yok ki, dünya için iki yıldanberi ortaya çıkmış olan Küba sorunu yeni bir sorundur. Dünyanın, Küba'nın var olup olmadığını bilmesi için hiç bir neden yoktu. Birçoklarına göre o, Birleşik Devletler'in bir parçası ve bu ülkedeki vatandaşların çoğu için de Birleşik Devletler'in bir sömürgesi idi. Haritada hiçbirşey değildi; haritada Birleşik Devletler'den başka bir renkte görünüyorduk ama, aslında birdik.

Peki, ülkemiz nasıl bir Birleşik Devletler sömürgesi oldu? Ta başmdanberi değil. Birleşik Devletleri sömürge haline getiren kişilerin aynileri Küba'yı da sömürgeleştirmişlerdi. Küba'nın çok farklı bir etnik ve kültürel kaynağı vardır ve bu tabaka yüzyıllar boyunca kuvvetlenmiştir. Küba İspanyol sömürgeciliğinden, İspanyol boyunduruğundan **(İspanyol hükûmetinin temsilcisi Ekselâns'dan özür dilerim)** en son kurtulan ülkedir. Ve Küba sonuncu olması yüzünden en çok mücadele etmek zorunda kalmıştır. İspanya'nın Amerika'da yalnız bir mülkü kalıyordu, bunu inatla, kararlı bir şekilde savundu. Küçük milletimiz **-o devirde nüfusu bir milyonu şöyle böyle aşıyordu-** otuz yıl boyunca tek başına, Avrupa'nın en güçlülerinden sayılabilen ordularından birine karşı koymak zorunda kaldı. İspanyol hükûmeti bu küçük nüfusa karşı, Güney Amerika bağımsızlığına karşı yaptığı savaşlarda kullandığı askerlerin toplamına eşit sayıda kuvvetleri seferber etmek zorunda kaldı. Küçük milletimizin özgür kalmak yolundaki kesin kararına karşı savaşmak üzere yarım milyon İspanyol askeri geldi. Kübalılar otuz yıl tek başlarına bağımsızlıkları için savaştılar. Bu otuz yıl bizim bağımsızlık aşkımızın bizzat temelini teşkil eder. Fakat geçen yüzyılın başında Birleşik Devletler Başkanı Adams'ın dediği gibi Küba, olgunlaşır olgunlaşmaz Birleşik Devletler'in eline düşecek olan İspanyol ağacında bir meyva, bir

elma idi. İspanyol gücü bizim ülkemizde tükenmişti. Artık İspanya'nm Küba'da savaşı sürdürecek askeri ve ekonomik kaynakları yoktu. İspanya yenilmişti. Elma olmuşa benziyordu ve Birleşik Devletler hükûmeti elini uzattı. Eline yalnız bir elma değil, birkaç tane birden düştü. Puerto-Rico da düştü. Bağımsızlık mücadelesine Küba ile birlikte başlamış olan kahraman Puerto-Rico! Filipin adaları ve diğer çeşitli ülkeler de düştü.

Bununla beraber ülkemize hakim olmak için ayni şekilde davranılamazdı. Ülkemiz yoğun bir savaş vermişti ve dünya kamu oyu onun tarafmdandı. Bize karşı uygulanacak tarzın başka türlü olması gerekiyordu.

Bağımsızlıkları için savaşan ve o devirde kanlarile hayatlarını veren Kübalılar, Küba'nın özgür ve bağımsız olduğunu ve hukuken olması gerektiğini ilân eden 20 Nisan 1898 tarihinde Birleşik Devletler Kongresi'nin aldığı karara güvendiler. Birleşik Devletler halkı Küba savaşını sempati ile izliyordu. Bu milletin Kongresi tarafından alınan ortak karar bir kanundu ve buna göre Birleşik Devletler İspanya'ya savaş ilân ediyordu. Fakat bu ümidin yerini bahtsız bir ümit kırıklığı alacaktı. Vatanımızın iki yıl süren işgalinden sonra beklenmeyen şey kendini gösteriyordu. Küba halkı bir kurucu Meclis aracılığı ile Cumhuriyet Anayasası'nı hazırladığı sırada Birleşik Devletler Kongresi'nden senatör Platt'm teklif ettiği **(ki bu Küba için kötü bir hatıradır)** yeni bir kanun geçiyordu. Bu kanuna göre Küba Anayasası, Birleşik Devletler'e Küba'nın iç politikasına karışma ve ayrıca da deniz üsleri ya da kömür depoları kurması için topraklarının bazı kısımlarını kiralama hakkını veren bir ek taşıyacaktı. Böylece yabancı bir ülkenin yasama Meclisi'nden çıkan bir kanunun hükûmlerine göre ülkemizin Anayasası bu hususu kapsama zorunda idi ve hatta Anayasamızı hazırlıyanlara, bu hu-

sus kabul edilmediği takdirde işgal kuvvetlerinin çekilmiyeceği açıkça söyleniyordu. Başka bir deyimle yabancı bir ülke Anayasamıza karışmak ve ülkemizde deniz üsleri kiralama hakkını kabulleniyordu.

Şu Örgüt **(B.M.)** e yeni kabul edilen, bağımsız hayatlarına yeni başlıyan milletlerin, yollarında karşılaşabilecekleri benzerlikler bakımından, ülkemizin tarihini iyice hatırlamaları yerinde olur. Bugünün delegeleri olmasa bile, belki onların çocukları ya da torunları, günümüzde bukadar uzaklara gidileceğe pek benzemese de, buna benzer bir durumu göreceklerdir.

Ülkemizin yeniden sömürge oluşu o zaman başladı: tarım yapılabilecek en iyi toprakların Kuzey Amerika kumpanyaları tarafından ele geçirilmesi, tabiî kaynaklar, madenler, bu hizmetlerin sömürülmesi amacile kamu hizmetlerini kapsayan imtiyazlar, ticari ve her türlü nitelikteki imtiyazlar... Bunlar, ülkemize müdahale ile ilgili anayasa hukukumuza **(zorla kabul ettirilen bir hukuk)** eklenince vatanımızı bir İspanyol sömürgesinden, bir Birleşik Devletler sömürgesi haline sokuyordu.

Sömürgelerin söz hakkı yoktur. Dünyada onlar, ancak kendilerini dinletecek fırsatı ele geçirdikleri gün tanınırlar. Bu nedenle, dünya kendi sorunlarını bildiğinden fazla bizim koloniyi de bilmiyordu. Coğrafya kitaplarında fazladan bir bayrak, fazladan bir arma vardı. Fakat yerinde, bağımsız bir cumhuriyet mevcut değildi. Kimse aldanmasın **-insan kendini hataya kaptırmakla gülünç hale düşer-**, herhangi bir bağımsız cumhuriyet yoktu. Emir verenin, Birleşik Devletler sefiri olduğu bir sömürge vardı. Biz bunu açıklamaktan utanç duymuyoruz, çünkü bu utancın yanında bugün ülkemizi hiçbir sefaretin yönetmediğini söyleyebilme gururu vardır. Bizim ülkemiz halk tarafından yönetilmektedir.

Devrim hükûmeti ilk adımlarını atmağa başladı. Aldığı ilk karar aileleri sokakta bırakan kiraları % 50 indirmek oldu. Bu, çok haklı bir tedbirdi, çünkü dediğim gibi bazı aileler gelirlerinin üçte birine kadar olan kısmını kiraya vermek zorunda kalıyordu. Halk lojman alanında büyük bir spekülâsyonun kurbanı idi ve şehirlerdeki arsalar halk ekonomisinin zararına olarak büyük spekülâsyonlara konu olmaktaydı. Devrim hükûmeti kiraları %50 oranında indirince emlâk sahiplerile bu indirimin hedef tuttuğu ev sahiplerinden itirazlar ve memnunsuzluk sesleri yükselmeğe başladı. Ama halk sevinçle bağırarak sokaklara döküldü. Tıpkı başka herhangi bir ülkede, hatta bütün ailelerin kiraları %50 oranında indirildiği takdirde şu New-York şehrinde bile olacağı gibi.

Buna rağmen monopollerle aramızda önemli sorunlar çıkmadı. Bazı Kuzey - Amerika şirketlerinin büyük binaları vardı ama bunlar, nisbeten az sayıda idi.

Ondan sonra Fulgencio Batista'mn zulûm hükûmeti tarafından bir Kuzey-Amerika monopolü olan telefon kumpanyasına verilmiş imtiyazları kaldıran başka bir kanun çıkarıldı. Bu Kumpanya, halkın savunma gücü olmadığından yararlanarak ölçüsüz imtiyazlar elde etmişti. Devrim hükûmeti bu imtiyazları kaldırdı ve telefon hizmetleri ücretlerini daha önceki seviyelerine indirdi. Kuzey - Amerika monopollerile ilk anlaşmazlık o zaman başladı.

Üçüncü tedbir, dünyanın en yüksek seviyesini bulan elektrik ücretlerinin indirilmesi oldu. Bu, Kuzey - Amerika monopollerile ikinci bir anlaşmazlığa yol açtı. O anda komünistler arasında yer almağa başladık. Herhalde Ku-

zey - Amerika çıkarlarile çatıştığımız için bize kızıl muamelesi yapılmağa başlandı.

Sonra, zaman aşımı olmayan, kaçınılmaz başka bir kanun yayınlandı. Bu, vatanımız için, az ya da çok uzun bir sürede dünyamn bütün halkları için, en azından onu henüz kabul etmemiş olan dünya halkları için kaçınılmaz bir kanundu: toprak reformu kanunu. Teori bakımından şüphesiz ki bütün dünya toprak reformu konusunda hemfikirdir. Bunu kimse reddetmez. Bir cahil hariç, hiç kimse, hele geri kalmış ülkelerde toprak reformunun, ekonomik ilerlemenin esas şartı olduğunu inkâr edemez. Küba'da da toprak sahipleri bile toprak reformuna taraftardı ama, kendilerine göre bir toprak reformuna, nazariyecilerin düşündükleri biçimde bir toprak reformuna taraftardılar: ne kadar uzun bir zaman uygulanırsa uygulansın, hiçbir suretle gerçekleşemiyecek olan bir toprak reformu.

Toprak reformu, Birleşmiş Milletler'in ekonomik örgütleri tarafından kabul edilen birşeydir ve bu hiçbir suretle tartışma konusu değildir. Bizim ülkemizde kaçınılmaz birşeydi: temel besinleri yetiştirecek toprağı olmadığı için köylerimizde 200.000'den fazla köylü ailesi açlıktan ölüyordu. Ülkemiz, toprak reformu olmadan ekonomik kalkınmaya doğru ilk adımı atamazdı. Bu tedbiri bunun için aldık. Bir toprak reformu yaptık. Bu köklü bir reform mu idi? Gerçekten köklü mü idi? Gerçekten köklü bir reform değildi. Biz kalkınmamızın gereklerine, tarımsal kalkınmamızın imkânlarına uydurulmuş bir reform yaptık; yani topraksız köylüler sorununu, zorunlu besin maddelerinin yetiştirilmesi sorununu, büyük köy işsizliği sorununu çözümleyen ve ayni zamanda ülkemizin köylerinde bulduğumuz korkunç sefalete son veren bir reform.

İlk gerçek güçlük burada ortaya çıktı. Komşu Guatemala cumhuriyetinde de ayni şey olmuştur. Guatemala'da

toprak reformu ilân edilince sorunlar kendini göstermeğe başladı. Ve ben bunu Lâtin Amerika, Afrika ve Asya'nın temsilcilerine çok açık bir şekilde söylüyorum: memleketleri tam bir toprak reformu yapınağa karar vereceği zaman, karşılarında bizimkilere benzeyen durumları bulmağa hazırlanabilirler. Özellikle, Küba'da olduğu gibi en önemli ve en iyi topraklar Kuzey - Amerika monopollerine ait olduğu zaman...

Tazminat sorunu derhal kendini gösterdi. Birleşik Devletler Dışişleri Bakanlığından notalar alınağa başladık. Hiçbir zaman, hatta değil acıma duygusu ile, fakat üzerine düşen büyük sorumluluk nedenile bile bu Dışişleri Bakanlığı kendi ülkemizde kaç kişinin açlıktan öldüğünü, ölüm ve işsizlik oranının ne olduğunu sormadı. Hayır, o hiçbir zaman bizim ihtiyaçlarımıza karşı bir dayanışma davranışı göstermedi. Birleşik Devletler hükûmeti temsilcilerinin bütün konuşmaları telefon Kumpanyası, elektrik Kumpanyası ve Amerikan kumpanyalarına ait topraklarla ilgili idi. Nasıl ödeyecektik? Tabiî sorulabilecek ilk şey şu idi: ne ile ödeyecektik? Nasıl değil de, ne ile? Fakir, geri kalmış, 600.000 işsizi, çok sayıda cahili, hastası olan, güçlü bir devletin ekonomisine on yılda bir milyar dolardan fazla sağlayıp kaynakları tükenmiş bir ülkenin toprak kanunu çerçevesi içinde dağıtılmış toprakların parasını ne ile ödeyebileceğini, ya da en azından zedelenmiş yararlarını gidermek için Birleşik Devletler bakanlığının istediği şartlar altında nasıl ödeyeceğini düşünebiliyor musunuz? Dışişleri Bakanlığı üç şey istiyordu: çabuk ödeme, etkili ödeme, haklı ödeme. Bu sözleri duydunuz mu? Çabuk, etkili ve haklı bir ödeme. Bunun anlamı şu idi: emlâkimiz için sizden istediğimizi çabuk, dolar olarak ödeyiniz.

Henüz % 50 oranında komünist değildik. Sadece pem-

be idik. Toprakları müsadere etmiyorduk. Sadece yirmi yılda ödemeyi teklif ediyorduk ve bunu yapabileceğimiz tek yol yirmi yılda tamamlanacak, her yıl kendini amorti eden % 4,5 faizle bonolar halinde ödemekti.

Toprakların parasını dolar olarak nasıl ödeyebilirdik? Bunu derhal nasıl ödeyebilirdik? Bu saçma bir şeydi. Herkes anlar ki, bu şartlar altında toprak reformunu yapmakla yapmamak arasında bir seçme yapma zorundaydık. Bunu yapmazsak ülkemizin korkunç ekonomik durumu sonsuza kadar sürüp gidecekti. Eğer yaparsak, güçlü Kuzey komşumuzun hükûmetinin kinini üstümüze çekmiş olacaktık.

Toprak reformunu yaptık. Örneğin Hollanda'nın, ya da başka bir Avrupa ülkesinin bir temsilcisi için tarafımızdan emlâk üzerine tesbit edilen limitlerin hayret verici olması mümkündür. Çapları bakımından hayret verici görünürler. Bizim toprak kanunu tarafından konan en yüksek limit dört yüz hektardı. Avrupa'da dört yüz hektar çok büyük bir topraktır. Bazı Amerikan monopollerinin yaklaşık olarak ikiyüzbin hektara **-birinin yanlış anlamış olması ihtimaline karşı tekrar ediyorum: iki yüz bin hektar-** sahip bulunduğu Küba'da en yüksek limiti dört yüz hektar olarak tesbit eden bir toprak reformu bu monopoller için kabul edilemez bir kanundu. Ama bizim ülkemizde yalnız topraklar değil, en zengin maden ocakları da Amerikan monopollerinin mülkü idi. Örneğin Küba çok nikel üretir. Bütün nikeli Amerikan şirketleri işletir. Batista'nın zulüm rejimi sırasında bir Amerikan Kumpanyası olan Moa Bay, öyle önemli bir imtiyaz elde etmişti ki, yalnız beş yıl zarfında **-iyi dinleyin-** 120 milyon dolarlık bir yatırımı amorti edecekti. Beş yılda yüz yirmi milyon dolarlık bir amortisman!

Birleşik Devletler hükûmetinin aracılığı ile Moa Koyu

imtiyazını veren kimdi? Tamamen ve sırf Fulgencio Batista'nın zulüm hükûmeti. O hükûmet ki, Amerikan monopollerinin çıkarlarını korumak için Küba'da bulunuyordu.

Vergiden muaf bir imtiyazın söz konusu olduğu da kesin bir olaydır. Fakat bu Amerikan şirketleri Küba'dan ayrıldıkları zaman bize ne bırakacaklardı? Ülkemizin ekonomik kalkınmasına en küçük bir yardımda dahi bulunmadan Kübalılara sadece maden ocaklarını, toprağı, fakirleşmiş bir toprağı bıraktılar.

Devrim hükûmeti, bu monopolleri maden ihracatında % 25 oranında bir vergi ödemek zorunda bırakan bir kanun çıkardı. Devrim hükûmetinin bu tutumu da aşırı derecede cüretkârdı yani! Böylelikle milletlerarası telefon tröstünün, milletlerarası madenler tröstünün, United Fruit Society'nin ve bildiğiniz gibi biribirile sıkı bir işbirliği halinde olan Birleşik Devletler'in bütün güçlü şirketlerinin çıkarlarile anlaşmazlık haline giriyordu.

Bu, Amerika Birleşik Devletleri hükûmetinin, yani Birleşik Devletler monopollerinin mazur göremiyeceği kadar büyük bir şeydi.

O zaman, devrimimize karşı yeni bir hırpalama devri açıldı.

Bunun üzerine, bizim şeker kontenjanımıza karşı tehditler başladığı; bunun üzerine Küba'ya karşı o kadar büyük bir asalet **-egoist bir sömürücü asaleti-** ve iyilik göstermiş olan emperyalizmin ucuz felsefesi başladı; çünkü bu emperyalizm bir para yardımı saydığı imtiyazlı bir fiyatla şekerimizin karşılığını ödemişti; Kübalılar en iyi şeker kamışı yetiştiren topraklara sahip olmadıkları, hiçbir Kübalı bir şeker tasfiyehanesine sahip bulunmadığı için, Kübalılara göre pek o kadar şekerli olmayan bu iş şekere yapılmış bir para yardımı idi. O zaman herkes Kü-

ba şekerinin gerçek hikâyesini ve ülkeme kabul ettirilen fedakârlıkları anlıyabildi.

Daha önce kontenjanlar asla söz konusu değildi; gümrük tarifelerinden söz ediliyordu. Köpek balığı ile sardalya arasındaki bu kanun ya da anlaşmalar, bu sözde karşılıklı anlaşmalar gereğince Birleşik Devletler kendi çıkarlarına olarak bir seri imtiyazlar elde etmişti. Bu imtiyazlar onlara -dostlar arasında çok defa olduğu gibi- Küba piyasasından İngiliz ve Fransız dostlarının mal rekabetini bertaraf ediyordu. Buna karşılık bize şeker için bazı gümrük imtiyazları tanınıyordu; fakat bu imtiyazlar, Birleşik Devletler Kongre ya da hükûmeti arzu ederse tek taraflı olarak değişebilirdi. Öyle ki Küba şekeri Amerikan piyasasında avantajsız bir durumda idi.

Ama Parlamento, çıkarlarına uygun bulduğu zaman tarifeleri indirmekteydi. O zaman Birleşik Devletler'in en yakınında bulunan bir yerde şekerden yana beslenecek bir kaynak bulması gerekirdi ve savaş sırasında şeker fiyatı dünyada olağanüstü seviyelere ulaştığı zaman biz, biricik besleme kaynağını teşkil ettiğimiz halde Birleşik Devletler'e kendi şekerimizi çok ucuz bir fiyattan veriyorduk. Savaş sonunda ekonomimizin yıkıldığını gördük ve bu ilkel maddenin dağıtımı işindeki hatalarımızın cezasını ödedik.

Tarifeler olağanüstü bir gelişme yoluna girmişti; birinci dünya savaşından sonra şeker üretimi hızlanmıştı. Öyle ki fiyat düşmüş ve böylece ekonomimizin yıkılmasına yol açmıştı. Bu fiyat düşüşü sayesinde Amerikan banka ve monopolleri toprakları ele geçirebilmiş şeker şirketlerine destek sağlamıştı, çünkü Küba'lılar fakirleşirken Küba'daki Amerikan bankaları zenginleşmekteydi. Durum 1930 ve ondan sonraki yıllara kadar ayni kaldı. Birleşik Devletler hükûmeti hem şekerden yana beslenme

ihtiyaçlarını hem de kendi üreticilerinin çıkarlarını uzlaştıracak bir formül bulmağa çalışıyordu; bu nedenle bir kontenjana bağlama rejimini kurdu. Bu sistem çeşitli beslenme kaynaklarının piyasaya katılmasına dayanacaktı ve Küba en az % 50 oranında bir rekabete kadar Birleşik Devletler tarafından çekilen şeker sağlayıcılarına dahildi. Buna rağmen kontenjanlar tesbit edilince bizim iştirak oranımız % 28'e düştü ve bu kanunlar gereğince bize sağlanan avantajlar, biribirini izleyen kanunlar sayesinde yavaş yavaş ortadan kalktı. Tabiî sömürge anavatana bağlı idi. Sömürgenin ona bağlı olma zorunluluğu vardı ve anavatandan kurtulmak için tedbirler alırsa, o da her teşebbüsü ezmek için herşeyi uyguluyordu. Birleşik Devletler hükûmeti, ekonomimizin, onun kendi piyasasına bağlı olduğunu bildiğinden bizim dikkatimizi çekmeğe ve kontenjanların daha da kısılabileceğini bildiren haberler göndermeğe başladı.

Fakat, bu tutuma paralel olarak Birleşik Devletler'de başka faaliyetler cereyan ediyordu. Ben, devrim aleyhdarı faaliyetlerden bahsetmek istiyorum. Bir gün, öğleden sonra, Kuzey'den gelen bir uçak bizim şeker kamışı tarlaları üzerinde uçtu ve bir bomba bıraktı. Bu, en alışılmamış olaylardan biri idi ve biz bu uçağın nereden geldiğini biliyorduk. Başka bir öğleden sonra başka bir uçak yeniden şeker kamışı tarlaları üzerinde uçtu ve yangın bombaları attı. Bu uçuşlar sistematik bir hal aldı.

Küba'yı yıkmak gerekiyordu.

Birleşik Devletler hükûmeti, toprak reformunun üretimde bir azalmaya yol açacağını söylerken, bu dediğine gerçekten inanıyor muydu? Belki inanıyordu. Herkesin, inanma esprisini ne tarzda hazırlamışsa o şekilde inandığı mantıki bir şeydir. Monopollerin şeker üretimi işini üzerlerine almamaları halinde Kübalıların bunu yapamı-

yacaklarını düşünmek mümkün müdür? Belki bizim memleketi yıkıntıya götürdüğümüz kesindi; bununla beraber, eğer devrim memleketi yıkıntıya götürmüşse, Birleşik Devletler'in bize saldırmağa ihtiyaçları yoktu.

Bizi yalnız bırakırlar, asil ve iyi bir hükûmet olarak görünürlerdi; biz de milleti yıkıntıya götüren kişiler olurduk; devrimlerin ülkeleri yıktığı konusunda bizi örnek olarak gösterirlerdi. Fakat böyle olmamıştı: Küba örneği aksine olarak devrimlerin ülkeleri yıkmadığını ispatlamaktadır. Bu ispat, daha başka şeyleri de, fakat tekrar ediyorum, daha çok devrimlerin ülkeleri yıkmadığını ve buna karşılık bizzat emperyalist ülkelerin bunları yıkabileceğini gösteren Küba hükûmeti tarafından verilmiştir.

Küba yıkılmamıştı ve onu yıkmak gerekiyordu. Küba, ürünleri için yeni piyasalara muhtaçtı ve biz, çok dürüst bir şekilde, şurada bulunanlardan herhangi bir delegasyondan hangisinin, ülkesinde ürettiği maddeleri satmak istemediğini, hangisinin temsil ettiği ülke ihracatının artmasını istemediğini sorabilirdik. Yani, ihracatımızın artmasını istiyorduk; bunu bütün ülkeler ister; yani bu dünya çapında bir kanun olmak gerekir, çünkü yalnız egoist bir çıkar dünya çapındaki ticaretin, insanlık ihtiyaçlarının ve isteklerinden biri olan ticarî değiş tokuşun karşısına dikilebilir.

Biz üretimimizi elden çıkarmak istedik. Yeni piyasalar aramağa başladık. Sovyetler Birliği ile bir ticaret anlaşması imzaladık. Buna göre biz bir milyon ton şeker satıyor, karşılığında belli mikdarlarda Sovyet malları, ya da ürünleri alıyorduk. Tabiî kimse bunun doğru birşey olmadığını söyleyemez. Bazıları bunun bazı yararlara karşılık vermediğini söyleyecektir. Fakat biz, Sovyetler Birliği ile bir ticaret antlaşması imzalamak için Amerika

Dışişleri Bakanlığı'nın iznini almak zorunda değildik, çünkü kendimizi gerçekten özgür bir ülke olarak görüyorduk, görmekteyiz ve her zaman öyle göreceğiz.

Ekonomimizin çok yararına olarak şeker stokları azalmağa başlarken, pençenin darbesini yedik. Birleşik Devletler yürütme kuvvetinin isteği üzerine Kongre bir kanun kabul etti. Bu kanuna göre yürütme kuvveti, Küba'dan gelen şeker ithalâtını doğru bulduğu limitlerde kısıtlama yetkisine sahip oluyordu. Devrimimize karşı ekonomik silâh kullanılıyordu. Bu tutumun haklılığını hazırlama görevi gazetecilere çoktan verilmişti. Kampanya çoktanberi sürdürülüyordu, çünkü hepiniz bilirsiniz ki burada monopollerle reklâm kesinlikle biribirinin aynidir.

Kısacası ekonomik silâh kullanıldı. Ülkemizi, kalkınması için zorunlu olan kaynaklardan yoksun bırakmak, politik plânda sonuçlar elde etmek amacile onu güçsüz duruma sokmak için bizim şeker kontenjanında bir hamlede bir milyon tona yakın bir kısıtlama yapıldı (bu **şeker çok önceden Birleşik Devletlere gönderilmek üzere üretilmişti.)**

Burada bulunan bütün Lâtin Amerika ülkeleri temsilcilerinin de bildiği gibi bu tedbir, yani bu ekonomik saldırı, bölgesel milletlerarası hukuk tarafından kesinlikle mahkûm edilmiştir.

Buna rağmen Birleşik Devletler hükûmeti bu kanunu çiğnedi. O, ekonomik silâhı kullanmıştır. Bizim şeker kontenjanında bir milyon tona yakın bir kısıtlama yaptı, fazla bir şey değil. Bunu yapabilirdi. Bu gerçeğin karşında Küba'nın elinde ne gibi bir savunma kalıyordu? Politik ve ekonomik saldırıyı, havadan yapılan korsan uçak müdahalelerini, devrimci Küba hükûmetine karşı yıkıcı kampanyaları olduğu kadar ülkemiz politikasına Ameri-

kan hükûmetinin sürekli müdahalesini ve ekonomik karışmalarını bildirmek üzere Birleşmiş Milletlere başvurmak.

Biz de Birleşmiş Milletler'e başvurduk. Birleşmiş Milletler bu gibi sorunları öğrenmeğe alışmıştır. Birleşmiş Milletler Örgütü, milletlerarası örgütler basamağında en yüksek otoritedir. Birleşmiş Milletler Örgütü, Amerikan Devletleri Örgütü'nün de üstünde bir otoriteye sahiptir. Bundan başka biz bu sorunun, Birleşmiş Milletler'de tartışılmasını istiyorduk, çünkü Lâtin Amerika halkları ekonomisinin içinde bulunduğu durumu ve onların Birleşik Devletler'e olan bağımlılık durumlarını biliyoruz.

Birleşmiş Milletler Örgütü bu sorunu ele aldı ve Amerika Devletleri Örgütü **(O.E.A.)** nün bir tahkikat açmasını istedi. O.E.A. toplandı. Hem de kuzu kuzu. Ama ne beklenebilirdi?

Birleşik Devletler hükûmeti altmış korsan uçak uçuşundan dolayı mahkûm edilmedi; ne ekonomik saldırısından, ne de daha birçok saldırıdan dolayı suçlanmadı. Hayır. Sovyetler Birliği mahkûm edildi. Ne harikulâde şey!

KÜBA'NIN SORUNLARI BÜTÜN GERİ KALMIŞ HALKLARIN SORUNLARIDIR

Küba halkının, Birleşik Devletler'in emperyalist hükûmeti karşısında karşılaştığı sorunlar, petrollerini millîleştirdikleri takdirde Suudî Arabistan'ın, hatta İran ve İrak'ın ve hatta Süveyş Kanalı'nı millileştirdiği zaman Mısır'ın ve bağımsız olmak istediği zaman Endonezya'nın karşılaşacakları, ya da karşılaştıkları sorunların aynidir. Mısır'da ayni baskın istilâsı, Kongo'da ayni baskın istilâsı: sömürgeci ya da emperyalistlerin istilâ yapması için hiçbir zaman bir vesile bulamadıkları olmuş mudur?

Asla. Onlar daima herhangi bir vesileyi bulmuştur. Ve sömürgeci ülkeler, emperyalist ülkeler hangileridir? Dört ya da beş ülke... Dört ya da beşten fazla ülke değil... Dünyanın bütün zenginliklerinin sahibi olan dört ya da beş monopol grubu.

Burada Birleşik Devletler başkanı tarafından yapılan konuşmada, bizi iyice endişelendiren bir pasaj var! Bunda şöyle deniyor:

«Kalkınma yolundaki bölgelerde barışçı değişikliklerle ekonomik ve sosyal ilerlemelere yardımcı olmak zorundayız. Bu barışçı değişiklikleri kolaylaştırmak için milletlerarası topluluk, Birleşmiş Milletler gözlemcileri ya da kuvvetleri aracılığı ile, acele durumlarda varlığını göstermek amacile hazır olmalıdır.

Sekreterlik içinde Birleşmiş Milletler'in gelecekteki kuvvetlerinin ihtiyaçlarını karşılamağa yardım etmek için kalifiye bir personelin ihdasını öngören Genel Sekreterlik raporundaki isteklere karşılık olarak üye Devletler'in pozitif tedbirler almalarını isterim.»

Bu demektir ki, Birleşik Devletler Başkanı, Lâtin Amerika, Asya, Afrika, Okyanusya bölgelerinin kalkınmasını düşündükten sonra, barışçı değişikliklerin çıkarına olarak harekete geçmekte ve bu amaçla Birleşmiş Milletler gözlemcileri ya da kuvvetlerinden yararlanılmasını istiyor. Başka bir deyimle Birleşik Devletler kendi kaderlerini kendilerinin tâyin etmesi ve özgürlüğe kavuşmalarına karşı bu ülkelerde bir ihtilâli telkin etmektedir. Milletlerin sömürgecilikten kurtulma hakkı 1775 Filadelfiya Bildirisi ile kabul edilmiştir. Oysa bugün, Birleşik Devletler hükûmeti devrimci değişiklikleri önlemek için kuvvete -**Birleşmiş Milletler Kuvvetine**- başvurmayı salık veriyor.

Birleşik Devletler başkanı şunları da açıklamıştır:

«Genel Sekreter şimdi üye Devletler'in, ihtiyaç halinde Birleşmiş Milletler'in çağrısına karşılık verecek kontenjanları hazır bulundurmalarını istemiştir. Yani burada temsil edilen bütün ülkeler, ihtiyaç halinde Birleşmiş Milletler'in bir kuvvetini teşkil edebilecek millî kontenjanları kurmalıdırlar.

Bunu şimdi, Kurul'un şu oturumunda yapmak uygundur.

Halen Birleşik Devletler'den yardım alan ülkelere, Genel Sekreter'in teklif ettiği üzere, bu kontenjanları muhafaza edebilmeleri için kullanabilecekleri bu yardımın lehine olduğumuzu temin ederim.»

Bu da demekti ki, yardım alan ülkelere, bu acil kuvvetin kurulması için daha büyük bir yardım teklif etmektedir.

Birleşik Devletler başkanı şunları eklemiştir:

«Birleşik Devletler, Genel Sekreter'in çabalarını desteklemek için, gelecekte başgösterebilecek bütün âcil durumlarda Birleşmiş Milletler kontenjanlarının yer değiştirmelerine yardımcı olmak amacile Birleşmiş Milletler emrine hava ve deniz ulaştırma araçlarını vermeğe hazırdır.»

Başka bir deyimle, bu acil kuvvet için gemilerile uçaklarını sunmaktadır. Burada, Küba delegasyonunun bu âcil kuvvet fikrini desteklemediğini söylemeğe önem veriyoruz. Bütün milletlerin, bu kuvvetlerin sömürgecilikle emperyalizm emrinde olmadığından emin bulunacakları zamana kadar.

Belirli bir anda ülkelerimizden herhangi birinin, halklarımıza ait olan hakka karşı kullanılışının kurbanı olabileceğini düşününce de, bu fikre daha da fazla muhalifiz.

Burada, benden önce şu kürsüde konuşmuş olan çe-

şitli delegasyonların yaptığı konuşmalarla ilgili birçok sorun daha ortaya çıkmaktadır.

Yeteri kadar gelişmemiş ülkelerin sömürülmesine karşı olan sömürgecilik aleyhdarı tutumumuz belli olduğuna göre, Birleşmiş Milletler kuvvetlerinin Kongo'daki müdahalenin tarzını suçlamaktayız. Önce bu kuvvetler, çağrılışlarının nedeni bu olmasına rağmen, Kongo'ya müdahale kuvvetlerile mücadele etmek üzere gitmemişlerdir. İlk geçimsizliğin olabilmesi için gerekli bütün zaman verilmiştir. Bu henüz yeterli olmadığı için, ikinci bölünmenin de olması için gerekli zaman bırakılmıştır. Nihayet, radyo istasyonlarile hava alanları işgal edildikten sonra, adet üzere bu adın verildiği üçüncü adamın gelmesine müsade edilmiştir. Bu gibi şartlarda ortaya çıkan bu kurtarıcıları biz çok iyi tanırız.

Özgürlük, bir bayrağa, millî renklere ve Birleşmiş Milletler'de bir delegasyona sahip olmak demek değildir. Biz özgürlük dediğimiz zaman başka bir hakkı düşünüyüz. Yakın zamanlarda yapılan bir çok toplantılarda halklarımızın istedikleri bir hakkı. Yeteri kadar gelişmemiş halkların, bu ülkelere müdahalelerde bulunmuş monopollere yaptıkları yatırımların tazminatını ödemeksizin kendi tabiî kaynaklarını millîleştirme hakkını kastediyoruz. Başka bir deyimle biz, geri kalmış ülkelerde tabiî kaynaklarla yabancı yatırımların millîleştirilmesinden yanayız. Ve eğer, yüksek derecede sanayileşmiş ülkeler de ayni şeyi yapmak isterlerse bunda aykırı bir taraf görmeyiz.

Bir ülkenin politik alanda gerçekten özgür olması için ekonomik plânda da gerçekten özgür olması gerekir.

3

ŞEHİR REFORMU

Bunun düşünülmesi Moncada devrine kadar çıkar. Bu, Moncada programının, gerçekleştireceğimiz son noktası idi. Şehir reformu kanunu, birçok farklı çözüm yollarını aradığımız genel mesken sorununa bağlı idi.

Önce, piyangodan toplanan fonların yardımile inşaat görevini üzerine alan Tasarruf ve Lojmanlar Enstitüsü'nü kurmuştuk.

Şimdi bu kanunun esas amacı kiracıları ev sahibi yapmaktır. Neden? Çünkü kiracı 15, 20, 25 ve bazan 30 yıl kira öder ve bu süre zarfında oturduğu evin ya da

apartıman dairesinin bedelini birkaç defa ödemiştir ama, hiçbir zaman bunun sahibi olamamıştır.

Kiracı herşeyi ödüyordu: arsa parasını, bunun sayesinde gerçekleştirilen spekülâsyon parasını, evin parasını ve inşaat için ev sahibine borç olarak verilen sermayenin faizlerini. O herşeyi ödüyor, fakat elinde hiçbirşey kalmıyordu. 1940'dan sonra şehirdeki mülkiyet daima biraz daha merkezileşmiştir. Son yirmi yıl içinde, hiçkimse ya da hemen hemen kimse küçük ev yapamamış ve kiralar fiilen çok sayıda emlâke ya da evler grubuna sahip kumpanyaların ve ya özel kişilerin monopolü haline girmiştir. Örneğin, bir ailenin, yani Sarra ailesinin 12 bin ev ve apartımanı olduğu söyleniyordu.

Bu kanunu düşünme yoluna bu şekilde girdik. Bu, bir yığın sorunu ortaya çıkarıyordu. Evlerin mülkiyeti bir anda içinde oturan ailelere transfer edilemezdi. Hangi ölçüt kabul edilmeliydi? Kiraların, ev fiyatlarını ne zamandanberi amorti ettikleri kabul edilecekti?

Nihayet, esas olarak binanın yapıldığı devri aldık. 26 Temmuz 1940'dan önce yapılmış şehir binaları kendi kendilerini amorti etmiş olarak kabul edilecek, böyle olunca, bedelleri ödenmiş olarak artık kiraya verilmiyecek, fakat Şehir Reformu kanununun ilânından itibaren geçecek beş yıl içinde, halihazır kiracılarına son beş yıl zarfındaki kira karşılığı olarak satılacaktır.

26 Temmuz 1940 ile 26 Temmuz 1950 arasında yapılmış olan şehir evleri bu kanunun ilânından itibaren beş yıl içinde ödenecek kiralara binanın yapıldığı tarih ile 26 Temmuz 1940 arasındaki zamanın yıl ve ay olarak yarısına karşılık olan kiraların bedeli eklenerek kiracılarına satılmış sayılacaklardır.

Örneğin 1942'de yapılmış bir evi alalım. Bunun için

beş yıllık kira ile 1942 ve 1940 yılları arasındaki iki yıllık farkın yarısını ödemek gerekecektir. İkinin yarısı birdir. Beş yıla ek olarak bir yıl, yani altı yıllık kira ödemek gerekecektir.

Şimdi, 26 Temmuz 1950'den sonra yapılan evler için meşru fiyat olarak on yıllık kira ve evin yapıldığı tarih ile 26 Temmuz 1950 tarihi arasındaki yılların sayısı kadar kira bedelinin toplamı tesbit edilmiştir.

Yani, 1958'de yapılmış bir ev için on yıllık kiraya ek olarak 1958 ile 1950 arasındaki yılların, yani 8 yılın kira bedelini ödemek gerekecektir ki, bu da 18 yıllık kira demektir. Yuvarlak hesap olarak inşaatın 20 yılda amorti edilmiş olması gerektiğini nazara aldık.

Kiralanmış bütün yerlerin kiraları hükûmete ödenecektir. Hükûmet, artık kira işile uğraşmalarına yer olmayan mal sahiplerine kiralarını ödeyecektir. Bu satışın bedellerini eksiksiz olarak alacaklardır.

Fakat, büyük gayrimenkul sahipleri ayda 600 pesodan fazla para alamıyacaklardır. Daha önce 40.000 peso kira alan kişi bunun 39.400'ünün alındığını görecek ve 600 peso ile yetinmek zorunda kalacaktır. Zamanımızda 600 peso ile herkes yaşayabilir. Herhangi bir işçiye, sadece 250 peso kazananlara bu mikdar ile iyi yaşayıp yaşayamıyacaklarını sorun.

Kanun önce, bugün kira ödeyen kiracıları, sonra da küçük ticaret yapan bütün şehir tacirlerini desteklemektedir. Bu kanun onlara mülk sahibi olma imkânını vermektedir ve ben sokakta, ticaret fonlarının sağlamlığı sorununun nihayet kararlı ve kesin surette çözümlenmiş olduğunu görerek memnunluk duyan birçok kişiye, bir çok küçük tacire rastladım.

Üçüncü olarak bu kanun evlerini ipotek etmiş olan kişiler için de avantajlıdır. Nasıl? Bundan böyle borçları-

nın faizlerini ödemeyecek, ya da daha çok faiz olarak ödedikleri şey kapitalin bir amortismanı halini almaktadır.

Nihayet şehir reformu kanunu bir prensibi ortaya koymaktadır: her ailenin mesken hakkı. Bu, Havana Deklârasyonu'na eklememiz gereken ve Devrim'in ilân ettiği kanunlardan bir tanesi dahadır. Bu, dünyada ayni türden çıkmış ilk kanundur.

Devlet bu hakkı üç safhada etkili hale sokacaktır:

Bugünkü safha: Bütün kiracılar kanuna uygun şekilde evlerinin sahibi olmaktadır. Devlet, her aile tarafından oturulan evi 5 yıldan az ve 20 yıldan çok olmayan kira ödemeleri sayesinde amorti edecektir.

İkinci safha: Devlet, her yıl ödenecek olan milyonlarca pesoluk kiralar sayesinde ve iki kuruluşun aracılığı ile inşaat yapacaktır. Sahiplerini yine ailelerin teşkil edeceği bu evler için Devlet gelirin yüzde onuna eşit bir kira alacaktır.

Devlet, gelecekteki bir safhada kendi kaynaklarının yardımile, millî üretim belirli bir kalkınma derecesine ulaşınca her aileye ebediyen yararlanmak hakkile bedavadan verilecek lojmanlar yapacaktır. Devlet bedava lojman hakkını garanti edecektir. Ne zaman mı? Bundan on, onbeş yıl sonra.

4

DEVRİMİN İLK SAFHASI TAMAMLANMİŞTIR

Başlıca iki şey var: Önce, herkesin enine boyuna bilmesi gereken, Devrim'in gelecekte izleyeceği yol, sonra Devrim'in şimdiye kadar gerçekleştirdiği program. Ben, tarihî günler yaşadığımıza inanıyorum: Devrimci hükûmetin gidişatına ilham veren ve eylemimize sürekli şekilde yol göstermiş olan Moncada programı gerçekleşmiştir. Açık konuşmuş olmak için, devrimci hükûmetin ilk yirmi ayı içinde birçok hataların işlenmiş olduğunu söylemeliyim. Neden? Biz bunları gerçekten işlemek istiyor mu idik? Hayır. Gerçekten onlardan kaçınabilir miydik? Hayır, onlardan kaçınmak mümkün değildi.

Hükûmet birçok sorunlara karşı koymak zorunda kalmıştır; bir devrim özellikle kıyılarımızdan 90 mil kadar uzakta bulunan A.B.D.'ninki kadar güçlü bir emperyalizm ile karşı karşıya ise, çok karışık bir tarzda cereyan eder. Mücadele sırasında her türden engeller ve sabotajlara karşı koymak zorunda kaldık; tamamen tüketilmiş bir ülkenin rezervlerine sahip bulunuyorduk, hiçten bir ülke yapmamız, geri kalmış bir ülkeyi ilerletmemiz, halkımızın binlerce ihtiyacına karşılık vermemiz gerekiyordu. Tam mücadelenin ortasında, çoğu tecrübesiz, tamamen yeni insanlarla ilerlememiz gerekti. Bu insan ve kadrolar Devrim'in gelişmesi içinde yavaş yavaş bir formasyona ulaşmışlardır.

Kendimizi aldanmaktan kurtaramazdık. Devrim esnasında işlenen bazı hataların kızdırdığı kişilerin, bunları işlemekten kaçınmamızın imkânsız olduğuna inanmaları gerekir; mümkün olan bütün yollara başvursak da, insan olarak bunu yapamazdık. Hiç kimse bizi, bütün gücümüzle çalışmamakla suçlayamaz. Gerçekte, içimizden bir çoğumuz, devrim hükûmetinin ilk günlerinde aşırı derecede çalıştıkları için sağlıkları bozulmuştur.

Yani, bu hatalardan kaçınılamazdı ve biz bunları işledik. Toprak reformunu gerçekleştirmek, bunun bir masal halini almasını önlemek için bir ara, kamu yönetiminin çeşitli kollarındaki birçok memura görev vermek zorunlu idi. Birçok topraklarla mallara el koymak zorunluluğu vardı. Bir an geldi ki, kurulan bütün örgütler kendilerini bu mallara el koymaya yetkili buldu. Çalışma bakanlığı, iş anlaşmazlıklarını çözümlemek için el koyuyor, Ulusal Toprak Reformu Enstitüsü el koyuyor, bu kuruluşun kalkınma bölgelerindeki otuz başkanı el koyuyor, inşaat bakanlığı el koyuyor, ticaret bakanlığı el koyuyor, ulaştırma bakanlığı el koyuyordu. Sonunda el koy-

manın, yönetimin bütün bölümlerinde kullanıldığı bir hak halini alan bir noktaya ulaşılmıştı. Ve genellikle bu el koymalar tamamen haklı idiyse de, katiyen haklı olmadıkları bir çok olaylar da vardı. Örneğin bu el koyuş, iki ya da üç sandalı olan bir balıkçıya uygulanmıştır. Ya da bir kamyonu, yahut bir traktörü kapsıyordu. Fakat, Amerikalı bir latifundia'cının ya da çok büyük bir araziye sahip bir kumpanyanın elli traktörüne el koymak ne kadar haklı idiyse, sırf Ulusal Tarım Reformu Enstitüsü'nün ya da bir kooperatifin herhangi bir bölgedeki bir parça toprağını sürmek amacile bir adamın elindeki tek traktöre el koymak da o derece haksız idi.

Büyük emlâk sahiplerini ya da latifundia'cıları vuracak yerde küçük mülk sahiplerini ya da mütevazi kişileri vuran bir seri halindeki politika aleyhdarı haksız davranışlar bu şekilde işlenmiştir. Evet, bunda bizim kaçınamıyacağımız birçok haksızlık ve hatalar olmuştur ama bugün biz onları dürüstlükle kabul ediyoruz.

Biz bu âdetlere karşı mücadele ettik ama, bu kolay değildi. Neden? Çünkü biz, bir yandan el koymaların çoğalmasına karşı mücadele ederken, bir yandan da üretimdeki sabotajların, patronların ve müdürlerin reaksiyoner tutumlarının sonucu olarak kesinlikle âcil bir hal alan başka el koymalara başvurmak zorunda kalıyorduk. Bir örnek verebilirim. Tarlaların uçakla zararlı böceklerden arınması işini yönetmesi gereken tarım bakanı gelip bizden, bu işe mahsus uçaklara el konması zorunluluğunu salık verdi. Biz buna karşı koyduk ve aksine olarak, el koymaya başvurmaksızın gerekeni satın alınağa karar verdik. Ve böyle de yapıldı. Fakat bu uçaklardan dördünün sahiplerile pilotları devlet eline geçecek olan uçaklarla birlikte Miami'ye kaçtılar. Bu örnek, devrim aleyhdarları tarafından yaratılan engel ve sabotajlar çevresi

ortasında, doğru bir yolu izlemenin ne kadar zor olduğunu gösterir. Buna rağmen biz durumumuzdan vazgeçmek istemiyoruz ve sebat etmeğe hazırız. El koymalara başvurmaksızın kendilerile bir anlaşmaya varmak için mülk sahiplerine karşı iyi davranmalıdır. Kesin zorunluluklarla karşılaştığımız zaman yapmamız gereken şey budur.

Kabul etmiş olduğumuz politik yolun hükmü kalmamıştır, çünkü son üç devrim kanunu ile, devrimimizin bütün bir safhasını kapanmış sayıyoruz. Bu üç kanun, devrim için kesin olan ve daha önemli bir yeni devri açan kesin ve önemli kanunlardır.

İlk safhada şiddetli tedbirlerin alınması zorunlu idi. Bazı hallerde bunlar iktidar aşırılıklarına yer vermişlerdir ki, bu aşırılıklar da yanlışlık ve haksızlıklara yol açmışlardır. Bunları düzeltmeğe başlamak zorundayız.

Örneğin şehri reformu, ayrıntılarında bile en iyi inceleyebildiğimiz kanunlardan biridir. Biz toprak reformu kanununun önceden kestirememiş olduğu küçük emlâk sahiplerinin durumunu nazara aldık. Köylerde küçük mallara sahip birçok kişiler vardı ve onlar bu malların gelirini alıyordu. Biz bir düzeltme çalışmasına başladık ve kendilerini küçük köylülere toprak bırakmak zorunda bırakan toprak reformu kanununun zarara uğrattığı en fakir ve en mütevazi ailelere nakden yardım yapmış olmak için altı ayda bir yarım milyonluk bir yardımın yapılması emrini verdik.

Bu düzeltme prensip bakımından haklıdır. Neden? Çünkü, iktidar biz değiliz; devrim iktidarını elinde tutan halkın kendisidir ve halk güçlüdür. Bir devrim iktidarı bir hata işlediği zaman bunun kurbanı olan kimse artık ona karşı güven duymaz. Bunun için devrim iktidarı adil olmak zorundadır ve bir hata, ya da bir haksızlık

yaparsa bunları düzeltmek zorundadır. Çünkü o halkın her zaman kendinden adalet beklediği kaynaktır ve biz adalet deyince basit halk adamının çıkarlarına karşı saygıyı anlarız.

Biz devrimin ilk safhasını bitirdiğini ve yeni bir safhaya girdiğini ilân ediyoruz; birinci safhada kullanılan usuller ikincisi için kabul edilmesi gerekenlerden zorunlu şekilde farklı olmak zorundadırlar. Birinci safhada şiddet tedbirlerine başvurmak zorunda kaldık. Yabancı monopollerle ve büyük latifundia'cılarla ahenkli bir şekilde yaşamak imkânsızdı. Onları ortadan kaldırmak zorunlu idi. Bundan başka ekonomik ve politik lövyeleri kontrol ederek bunları çalmak ve baskı yapmak yollarında kullanmayı başaran bir azınlığın iktidarını da ortadan kaldırmak gerekiyordu.

Artık Küba'da büyük imtiyazların iktidarı ve ekonomik plânda olduğu kadar politik plânda da bir imtiyazlılar azınlığı ortadan kaldırılmıştır.

Bizi büyük bir görev bekliyor: ülkenin sanayileşmesini hızlandırmak, toprak reformu programını yürütmek, kamu öğrenimini artırmak, ekonomik ve sosyal kalkınmayı geliştirmek. Ülkenin temel sanayii ile tabii kaynaklarını elimizde tutuyoruz. Ticaret, ulaştırma ve kamu hizmetleri elimizdedir. Devrim ekonomik ve sosyal programlarını hızla ilerletmek ve aynı zamanda milletin bütün küçük ve orta sınıflarına en geniş garantileri sağlamak için elindeki bütün imkânları kullanacaktır.

Daha iyi açıklayalım: Örneğin, Devlet malı olan 382 kuruluşun millîleştirilmesi kanunu, eğer aynı zamanda bankalar da millîleştirilmese ve bu kanunun ilânı ile beraber şehir reformu da yapılmasa idi, Devrimin birinci safhasını tek başına açamazdı. Ancak birinci safhanın bu noktaları gerçekleştikten sonra, herkes için sükûnet ve güvenlikten ibaret başka bir safhayı açabiliyorduk.

Şehirlerdeki tüccarlara programımızda, şehirler içinde **«halk dükkânları»** açmak gibi bir şeyin var olmadığını garanti ediyoruz. Bu dükkânlar, özellikle ağır bir spekülâsyon şeklinin yayıldığı, küçük tüccarların toptancılardan çok yüksek fiyatlarla mal almak zorunda oldukları ve alıcının büyük zarara uğramasına yol açan daha da yüksek fiyatlarla mal satmak durumunda kaldıkları köylük yerlerinde açılmağa devam edecektir. Yani **«halk dükkânları»** ticaret ürünlerinin dürüst bir şekilde dağıtılıp satılması zorunlu olan köylerde gelişeceklerdir. Şehirlerde buna lüzum kalmıyacaktır, çünkü oralarda zaten çok sayıda tüccar vardır. Bizimki gibi geri kalmış bir ülkede çeşitli ticarî faaliyet tipleri ürer. Bu olaya şahit olunmaktadır: sağlam ve sabit bir iş bulmağa muvaffak olamıyanların hepsi kendilerine herhangi bir faaliyet icat ederler: örneğin, bir dondurma tezgâhı, ya da bir meyva arabası veya başka bir şey. Böylece bütün sâkinleri tüccar olan ve biribirine birşeyler satan köyler vardır. Burada, bizim hesaba katmak zorunda olduğumuz çok sayıda gruplar söz konusudur.

Şehirde **«halk dükkânları»**nın kurulması, hiç bir suretle zorunlu olmadığından başka, birçok şehirli tüccar ve küçük tüccarın ekmeklerini kazanmalarına engel olmakla işsizlik ve sosyal adaletsizlik nedeni de olur.

Devrim ticareti, ihracatı, ithalâtı, büyük mağazaları, bankaları kontrol eder. Dağıtım mekanizması şehirlerde haklı ve makul fiyatları uyguladıkça dağıtım mekanizmasının kontrolü onu özel şekilde ilgilendirmez. Bu mekanizma böyle davranmakla devrimin gelişmesine yardımcı olabilir ve devrim de, küçük esnaf ile tüccarların sorunlarını çözümleyebilir.

Bizim spekülâtif çıkarlarımız yoktur. Uygulanan fiyatların çok düşük olduğu **«halk dükkânları»**ndan hükû-

met hiçbir şey kazanmaz. Ve bu doğrudur, çünkü köylerde ücretler aşırı derecede düşüktür, yani şehirlerdekilerden çok çok daha düşük ve bizim kabul ettiğimiz tedbirlerin bir tek hedefi vardır: köylerde yaşama şartlarını düzeltmek.

Minimax, ya da hükûmet tarafından millîleştirilen diğer kuruluşlar gibi Amerikan ticaret kumpanyaları **«halk dükkânları»** haline sokulmuşlardır. Onların ticarî karakteri ve uyguladıkları fiyatlar muhafaza edilmiştir, gerçekte bu şirketlerin çoğu lüks mahallelerde satış yapıyordu ve orada fiyatları indirme zorunluluğu yoktu... Yani bunlar aynı seviyede bırakılmış ve daha çok kalitenin düzeltilmesine, çeşitlerin çoğaltılmasına ve şehrin küçük ticaretini yıkabilecek olan fiyatların tesbiti yoluna gitmemeğe dikkat edilmiştir. Bizim izlediğimiz politika budur. Şimdi birçok büyük mağazayı millîleştirmiş bulunuyoruz. Uygulayacağımız politika ne olacaktır? Fiyatları, bütün diğer tüccarları iflâs ettirecek şekilde düşürmek mi? Hayır, fiyatlar muhafaza edilecektir; bunlardan sağlanan gelirler, devrimin ekonomik ve sosyal kalkınma plânına gidecektir. Sayıları yeteri kadar yüksek olan küçük tüccarları yıkmak bir hata olur ve aynı zamanda fabrikalar, evler ve okullar yapmada kullanılacak parayı kazanırken bazı imtiyazlı sınıfların kârından vazgeçmek ciddi bir tehlike olurdu. Sanırım ki, herkes bu politikayı çok iyi anlıyacaktır.

Şehrin küçük ticareti devrime bir yardım sağlıyabilir: spekülâsyonla mücadele ederek, fiyatları yükseltmek için mal stok edenlere yardım etmeyerek ve herkese namuslu bir çalışma imkânı sağlıyan kârlarında dürüst bir oranda kalarak... Biz ise küçük ticareti destekliyor, ona yardım ediyoruz. Örneğin büyük mağazalar küçük ticareti boğmak eğiliminde idiler. Biz de büyük mağazaları tasfiye ettik.

Fazladan olarak birçok bankalar güç durumda bulunan küçük tüccarlara verdikleri krediyi kaldırmıştı.. Böylece bu tüccar malsız, kredisiz ve çalışma imkânlarından yoksun kalmış oluyordu. Şimdi milletin malî mekanizmasını kontrol eden biz, içinde bulundukları güç durumdan kurtulmaları için, kendilerini büyük ekonomik çıkarlar tarafından boğulma tehlikesinden korumak suretile küçük teşebbüslere krediler vermeği tasarlıyoruz. Artık bankalar, kredileri ülkenin en iyi şekilde, yararına olacak tarzda hükûmet tarafından yönetilmektedir. Bu, ihtiyaçlara göre sanayi kollarına, küçük tüccarlara ve köylerdeki küçük emlâk sahiplerine krediler açarak mâli yardımlarda bulunacaktır. Böylece kredi politikası üç esas sektöre ayrılmış olacaktır: dış ticaret, tarım kredisi ve sanayi ile ticaret kredisi.

Ticaret yapanlar, fabrika sahipleri ve sanayiciler sükûnetle faaliyetlerine devam edebilirler. Biz onlara kesin bir açıklıkla hitap ediyoruz ve olaylar bize hak verecektir: bugün bir devrimle karşı karşıyasınız. İktidar halkın, halk içindeki en mütevazi tabakaların, köylü ve işçi kitlesinin elindedir. Halk bu iktidarı, şu ya da bu sektörü, şu ya da bu kategoriyi yıkmak için rasgele kullanmaz; halk aksine olarak, çıkarları kesin surette devrim programına zıt olmayan bu kategorileri, güçlerini kendisininkilerle birleştirmeğe davet eder ve o da kendilerine büyük çıkarcılardan, büyük tüccarlardan ve büyük tefecilerden kurtulmaları için yardım edecektir.

Sanırım ki, bu açıklamalar çok açık, çok anlaşılabilir ve devrimci hükûmetin gelecekteki politikasını açıkça göstermektedirler. Geçmişe dönüş konusunda hiçbir hayale yer kalmamaktadır. Hiçbir insan gücü devrimimizi geri döndürmeyi başaramıyacaktır!.

Küçük tüccarın, kendisini soyan büyük aracı ve

kendisini boğan tefeci ile dayanışmada hiçbir çıkarı yoktur. Küçük sanayicinin, kendisinin kanını emenlerle dayanışmakta hiçbir çıkarı yoktur; onun için hiçbir suretle korkmamalıdır. Bazı şüpheler varolduğu için kendilerile açıkça konuştuk, devrim hükûmeti politikasının ne olacağını anlattık ve kendilerini bize katılınağa davet ettik. Biz herşeyden önce, ülkemizdeki bütün yurttaşlar, devrimin yolunu geri döndürmeğe çalışmayan herkes için güven sağlamak istiyoruz.

Bugün ilk safhayı tamamladık. Devrimci hükûmetin yirmi aylık yönetimi zarfında Moncada programı bitmiş, hatta birçok bakımlardan aşılmıştır. O zaman bir yığın fikirlerimiz vardı. Bugün o fikirler daha anlaşılır, daha açıktır. Bize uzak görünen sorunları bugün daha fazla bir tecrübe ile karşılıyoruz, çünkü olaylar göstermiştir ki, dünün hayallerini gerçekleştirmek mümkünmüş.

Bugün memnunlukla programın gerçekleşmiş olduğunu açıklıyabiliriz. Bir çokları bunun mümkün olduğuna inanmıyordu ve bunun için de bugün korkmaktadırlar. Ülkemizin ekonomisini boğazlayan latifundia'cı, büyük çıkarcılar, monopoller ve yabancı çıkarları ile uzlaşma yoluna gitmedik; hırsızlığa, ahlâksızlığa ve siyaset çıkarcılığına son verdik. Kendimizi, bütün sosyal yaraları sarmaya verdik ve ne halka ihanet ettik, ne de kendimizi borçlu hissettiğimiz devrimde ölenleri... Halka ve devrime karşı olan borçlarımızı tam olarak ödedik.

Kendilerine **«hayal kırıklığına uğramış»** ya da **«yanlış yoldan dönmüş»** diyenler var ve biz bunun neden olduğunu açıklıyamayız, ya da iyi açıklıyamayız. Bizim söylediğimize inanmıyorlardı; bizim yaptıklarımızın sözde kalacağını ve devrimi yapan kişilerin bozulacağını sanıyorlardı. Fakat sözler eylem halini alınca bugün kendi-

lerinin **«aldandığı»**nı söylüyorlar. Gerçekte onlar aldanıyordu ve şimdi kendilerini **«yanlış yoldan dönmüş»** bulmalarının nedeni budur. Toprak reformunun asla olmıyacağını sanıyorlardı; şehir reformunun asla olmıyacağına, kışlaların okul haline sokulacağına, bütün bir milletin elde silâh ayaklanmıyacağına ve hiçbir devrimin emperyalizme karşı koyamıyacağına inanıyorlardı. İşte bunun içindir ki, **«hayal kırıklığına uğramış»**lardır ve devrimin liderlerile vaadlerine sadık kalarak halka hizmet edenlere **«hain»** adını vermeğe cesaret etmektedirler.

Bugün devrimin, genel bir millî meclis halinde toplanan halk tarafından tasdik edilmiş yeni bir yasası var: bu, Havana Deklârasyonu'dur. Havana Deklârasyonu'nun prensipleri bir grup insanın programını değil, bütün bir milletin isteklerini temsil etmektedir.

yakında
çıkıyor

AMERİKAN KOMÜNİST PARTİSİ

Bugün bütün İmparatorlukların tarihî kaderi içinde bulunan ve günleri sayılı olan AMERİKAN İMPARATORLUĞU Uzak Doğu'da, Orta Doğu'da, Lâtin Amerika'da kendi çıkarlarını sağlama bağlamak için tipik bir «Komünizm düşmanlığı» ticareti yapmaktadır. Ama buna karşılık yıkılış devrini yaşamakta olan AMERİKAN İMPARATORLUĞU sınırları içinde bir AMERİKAN KOMÜNİST PARTİSİ resmen faaliyette bulunmaktadır.

●

Önümüzdeki günlerde yayınlanacak olan **«AMERİKAN KOMÜNİST PARTİSİ»** adlı bu eserde AMERİKAN KOMÜNİST PARTİSİ'nin bütün çalışmaları Türk aydınlarına sunulmaktadır...

34

1948'de Bogota'da çıkan ayaklanmada, ayaklananlar arasında bir genç vardı. Lâtin Amerika halkları bu ayaklanmaya «*bogotazo*» adını verirler. Sözü geçen genç bir süre sonra Dominik diktatörü Trujillo'ya karşı bir sefere girişti ve tabii başarısızlığa uğradı. Ama bunlar çocukça şeylerdi. Duyanlar sadece gülüp geçerdi. Hatta 26 Temmuz 1953'de Küba Santiagosu'ndaki Moncada kışlasına karşı yüz kişilik bir kuvvetle yapılan saldırı da pek akıllıca sayılamazdı. Techizatlı bin askerin bulunduğu kale kadar sağlam bir kışlayı derme çatma av tüfeklerile yüz sivil adam ele geçirmeğe kalkışmıştı. Akıl kârı değildi bu.. Değildi ama, bugünkü Küba devriminin başlangıcı da bu tarihti. «*Bogotazo*» dan Moncada'ya kadar çılgınlıkla vasıflandırılabilecek hareketleri yapan gencin adı FİDEL CASTRO idi.

FİDEL CASTRO bu kitapta önderliğini yaptığı KÜBA KURTULUŞ SAVAŞI'nı ve KÜBA'NIN ZAFERİ'ni anlatıyor...

HABORA
kitabevi

BOZAK Matbaası — 22 57 26

7,5 LİRA